

Pavol Rankov
Testközelben

KENGURU ZSEBKÖNYVEK SOROZAT 9.

Pavol Rankov

Testközelben

AB-ART

Fordította: Horváth Erika

Kutyák

A könyv a
SLOLIA, Literárne informačné centrum, Bratislava
támogatásával jelent meg.

„De végül is ezek csak fekete kutyák, melyekhez nagyon gyakran visszatérek. Nem tudom őket kiverni a fejből, ha fontolóra veszem, micso-da szerencsét köszönhetek nekik, főleg ha arra gondolok, hogy ezek nem igazi állatok, hanem a lélek nyomkövetői, megtestesülései.”

Ian McEwan: Black Dogs (1992)

„Nincs vigasztalanabb a szomorú kutya szeméinél. A fuldokolva vergődő állat tekintetében vigasztalanság és szemrehányás volt. A szemrehányás, ó, bárcsak tévednék, nekem szólt.”

Adolfo Bioy Casares: Dormir al sol (1973)

A fordítás az alábbi kiadás alapján történt:
Pavol Rankov: V tesnej blízkesti
L.C.A. Publishers Group, 2004

© Pavol Rankov, 2005
Translation © Horváth Erika, 2005

Minden jog fenntartva!
All rights reserved!

ISBN 80-8087-007-1

Már nem emlékszem, mikor jutott először eszembe, hogy a kapcsolatunk gyilkossággal végződik. Ez a gondolat valahonnan a tudatom titkos rejtekéből tört rám. Felötlött bennem, és egész idő alatt nem tudtam menekülni tőle.

Pedig nem szeretem azokat az embereket, akik bizonyos idő múltával azt mondják, mindent tudtak előre, tehát nekem sincs szándékomban azt állítani, hogy a kezdetektől világos volt számomra minden.

Valamit sejtettem, de állandóan vannak ilyen sejtéseink, és ha nem igazolódnak be, egyszerűen megfeledkezünk róluk.

Nem egészen egy évvel ezelőtt történt. November közepe tájékán egy jellegtelen házaspár költözött az utcánkba. A lányukat Lilianának hívták. Tizenöt éves volt, egy évvel volt idősebb Veronika lányunknál. Nagyon jól emlékszem rá, mikor találkoztak először. A lányok az utcai lámpa fényében álltak és cseverészttek. Liliana kutyája akkor még kölyök volt, a kabátja alatt, a karjaiban tartotta, hogy védje őt a hideg szél fuvallataitól. Riki, a mi négyéves snaucerünk szokása szerint nyugtalanul szaladgált körbe-körbe, mindig készen arra, hogy ok nélkül felugasson, vagy vidáman csóválja rövid farkát. Veronika szorosán Liliana mellett állt, és buzgón magyarázott neki valamit. Liliana hallgatta, időnként felhúzta a szemöldökét, mintha a lányom szavai meglepnék, aztán pedig leereszkedően elmosolyodott, és a fejét csóválta, mintha azon gondolkodna, hogy valóban igaz-e minden, amit éppen hall.

Veronika tizennégy éves volt, és úgy gondolta, hogy a világ titkok bonyolult szövevénye. A szülők, az iskola, a barátnők, a fiúk, a szomszédok – mind olyan téma volt számára, amiből rejtélyek és problémák rendszerét volt képes szőni. Ma miért éppen tör-

ténelemből, és nem kémiából hívták ki felelni? Az anyjával miért a konyhában, miért nem a szobában veszekedtünk? Az osztálytársa, Péter miért macskát, és nem kutyát tart? Veronika ezeket a titkokat csak ritkán osztotta meg másokkal. Tudatosította, hogy senki sem lenne képes megérteni azt a különös logikát, amellyel minden kérdést meg tudott válaszolni. A tanárnő azért hívta ki felelni történelemből, mert az előző órán Richardot feleltette, aki tetszik Veronikának. Az már nem érdekelte a lányomat, a tanárnő honnan tudná, hogy a fiú tetszik neki. És Veronika még kevésbé keresett magyarázatot arra, hogy a történelem-tanárnő miért szólította fel a lányt azután, miután a fiút feleltette, aki tetszik neki. Ám így nem szakadt meg az irányelv fonala. A lányom szerint a pénz miatti veszekedésem a feleségemmel abból indult ki, hogy ő rossz jegyet kapott történelemből. Mindketten ingerültek voltunk, és attól tartottunk, hogy a lányunk nem állja majd meg a helyét az életben. Veszekedéssel könnyítettünk a belső feszültségünkön. És a konyhaablakon át a veszekedésünket hallotta Péter osztálytársa macskája, megjedte és megkarmolta a fiút. A lányom fejében minden rejtélyesen összefüggött mindennel, mindennek megvolt a bizarr magyarázata és a még bizarrabb következménye.

Veronika sosem beszélt nekem a titkairól és azok titkokkal teli magyarázatairól. Arról, hogyan nézi a

világot, csak a homályos célzásaiból jöttem rá, amelyeket néha elejtett. Tudniillik abban a korban volt, amikor az apját tartotta a világ legnagyobb barmának. És egy barommal mégsem fog bizalmaskodni. De valószínűleg az anyjával sem beszélt ezekről a dolgokról. Sőt azt gondolom, ezekről az ügyekről még az osztálytársaival sem csevegett. Meglehet, Riki volt az egyetlen, ám bizonyára megértő hallgatósága.

Éppen ezért lepődtem meg, amikor láttam, milyen bizalmasan beszélget Lilianával, akit csak aznap délután ismert meg. Természetesen nem lehettem bizonyos abban, hogy az új barátnőjének azokat a titkokat eseteli, amelyek körülötte történnek. Ám a mimikája és a gesztusai, pontosabban a Liliana arcán végigfutó kételkedő mosoly arra engedett következtetni, hogy Veronika a véletlenek egymásutánosságának okát fejtegeti, amelyekből a körülötte lévő életet összeszerkesztette.

Veronika aznap este lelkesen jött haza. Mesélt nekünk „arról az új lányról, aki az utcánkba költözött”. Állítólag végre találkozott egy olyan korosztálybellel, aki egyáltalán nem beképzelt és rosszindulatú. Bár akkor Lilianát csak az ablakon keresztül láttam, az első benyomásom épp az ellenkezője volt – a mozdulatai alapján beképzeltnek tűnt, és valami azt sugallta, hogy rosszindulatú is egyben. Ezt természetesen nem mertem megmondani a lányomnak, mert vé-

gül is ő beszélgetett velem, és nem én. Hogy a vizuális benyomás sokkal többet elárul az emberről, mint a beszélgetés, az az én véleményem, nem erőszakolom senkire. A lányom lelkesedése, melyet az új barátnő idézett elő, a feleségemre is átragadt. Ezért próbáltam Veronikának jelezni, hogy ne kötelezze el magát teljesen az új barátnőjének, nehogy ismét csalódjon. A lányom csak kelleetlenül forgatta a szemét. A háta mögött a feleségem a mutatóujját a szájára helyezve jelezte, hogy inkább hallgassak.

Amikor másnap hazaértem a munkahelyemről, Liliana nálunk volt. Az előszobában, a papucsomon alvó kutyakölyökről jöttem rá. Nem tudtam azonosítani a fajtáját. Ugyanolyan színe volt, mint a snaucerünknek, szaknyelven szólva „bors és só”. Riki élénk vakkantással üdvözölt, ám utána leült az elterpeszkedett kölyök mellé, és szomorúan figyelte. Féltékeny volt.

A lányom a szobában volt a barátnőjével. Szemügyre akartam venni azt a lányt, módosítani szerettem volna az első benyomásomat, ám a szoba ajtaja be volt zárva. Veronika kikiáltott, hogy most hagyjam őket. De Liliana kinyitotta az ajtót és kihívóan a küszöbre állt, mintha meg akarná mutatni, hogy ő már olyan valaki, aki eldönti, mit tegyen a lányom. Kezet nyújtott és bemutatkozott. Ellenszenves volt

az arroganciájával, ám mégis vonzó. Görcsösen próbáltam megőrizni a fölényemet a megsemmisítő tekintetével szemben.

Nem mondhatnám, hogy vulgárisan viselkedett. Egyszerűen olyan – talán *veleszületett* – mozdulatai voltak, mint amelyet éjfél után a bártancosnők adnak elő a rúd körül. Az ujjaival a füle mögé tűrte a haját, közben megfeszültek a mellei, lehajolt a kutyájához, és mindezt olyan módon tette, hogy hangsúlyosabbá váljanak formás idomai. Veronika egyetlen barátnőjét sem néztem meg így soha. Eddig mindegyiket gyerekek tartottam.

Már az első nap tudatosítottam, hogy vigyáznom kell, nehogy a lányom észrevegye, mennyire bámulom Lilianát. Volt abban a lányban valami, amiért sokkal idősebbnek és tapasztaltabbnak tűnt a kortársainál, tehát egy pillanatig sem volt lelkiismeret-furdalásom, hogy sóvárgást érzek egy tizenöt éves gyermek láttán.

Arról a napról, amikor megismertem Lilianát, még valamire emlékszem. Riki félt tőle. Eddig csak kétféle hozzáállást tapasztaltam nála az emberekkel szemben: figyelmeztető fisztulás ugatás morgás jeleivel, vagy örömteli körbefutkosás, amely lelkes ug-rándozássá nőtte ki magát. Ám Lilianától *félt*. Nagy ívben kerülgette, le sem vette róla a szemét, mintha bármelyik pillanatban alattomos támadástól tartana.

Kár, hogy én nem sajátítottam el azt a viselkedést, amire a kutyánk tévedhetetlen ösztönei utaltak.

Elkezdődtek a lányom Liliana iránti *megszállottságának* hetei.

Rövidre vágatta a haját, mert új barátnője ezt tanácsolta neki. Ugyanakkor Lilianának majdnem derékig érő haja volt. Veronika kiiktatta a ruhatárából a sokszínű dolgokat, és úgy kezdett öltözködni, mint Liliana – a fehér, szürke és a fekete színt variálta. Sőt Veronika még a velünk való kommunikáció módját is megváltoztatta. Amíg nem ismerte Lilianát, mindenbe beleártotta magát, gyakran – tulajdonképpen állandóan – szemtelen volt. Új barátnője hatására mintha önálló, felnőtt emberré vált volna, akít nem érdekel, mit csinálnak a szülei, mert már nincs velük semmilyen közös ügye. Kimértebb és főleg makacsabb lett.

Veronika Lilianával töltötte a délutánokat. Bár a lakásunkba nem jöttek többé, odakint órák hosszat együtt voltak. Bizalmas beszélgetésekbe merülve sétálgattak. A kutyák önfeledt hancúrozásra használták ki az időt. Kergetőztek és a földön hemperegtek. Riki Liliana kutyájának még azt is megengedte, hogy a fülét és a lábát harapdálja.

Abban az évben még karácsony előtt lehullott a hó, és nagyon sokáig megmaradt. Emlékszem, hogy Veronika még a szentestén is hosszú sétára ment

Rikivel. A függöny mögül néztem, ahogy a kutyák boldog ugrándozásukkal felkavarják a havat. A lányok az öreg fa alatt álltak, amelyről jégcsapok lógtak. Meglepett, hogy a legnagyobb jégcsapokat a kezükben tartják és nyalogatják, mint a fagyaltot. Míg Veronika kislány volt, sosem jutott eszébe, hogy ilyen badarságot csináljon. Ám ezúttal is biztos voltam abban, Liliana egy alkalmat sem hagyott ki, hogy a jégcsapot az ajkai közé dugja. Mintha ez az apró rossz szokása is bizonyítaná, hogy ez a lány kiskora óta romlott. Tudat alatt mégis arra vágytam, hogy közelebbről is megismerjem, talán hogy részletesen megismerjem a romlottsága határait.

Nem sokkal később lehetőségem adódott rá. Veronika, talán a mindennapi jégcsapnyalástól, csúnya gennyes mandulagyulladásra kapott. Mivel a feleségem egy évvel ezelőtt ellene volt, hogy a lányunk magányérzetét kutyavásárlással orvosoljuk, érthető módon én voltam az, akinek pótolnia kellett Veronikát, és naponta ki kellett járnom Rikivel.

Meg akartam Lilianát ismerni, de óvatosságnak kellett lennem, hogy a környezetemben senkinek se tűnjön fel érdeklődésem. Így első és második nap szándékosan korábban mentem le a kutyával sétálni, mint Liliana. És az ellenkező irányba indultam el.

Harmadik nap találkoztunk. Bár lehet, nem pontos kifejezés ez a „találkoztunk”. Liliana akkor azt

mondta, ő tudta, hogy „én találkozom vele”. Tehát nem „találkoztunk”, nem „ő találkozott velem”, hanem „én találkoztam vele”. Hosszú hajára hullottak a hópelyhek, és a szájából párafelhők bodorodtak. Nagyon vonzó volt. Főleg a kutyákról beszélgettünk. Megtudtam, hogy a kutyájából nőtényír farkasölő lesz. A farkasölője egyelőre még fele akkora volt, mint az én snaucerem. Ám Liliana gyermeki lelkesedéssel –általános viselkedésétől olyan nyira elütő módon – azt állította, hogy a speciális tápláléknak köszönhetően pár hónap múlva a kutyája nyolcvan centiméter magasra nő.

Amikor elbúcsúztunk, megemlítettem, hogy elfelejtett érdeklődni Veronika egészségügyi állapota felől. Liliana azt válaszolta, hogy ha valami komoly baja lenne, biztosan magam beszéltem volna róla. Tehát ebből megállapította, hogy Veronika állapota kielégítő. Aztán rám mosolygott, kacéran lehunyta a szemhéját, és elegánsan hazalejtett. Azon az estén nagyon intenzíven gondoltam rá. Nagyon hosszú idő után a feleségemet szexre kényszerítettem.

Veronika talán még egy hétig beteg volt, és mi naponta találkoztunk Lilianával. Megmutatta a befagyott tavat, nem messze a közeli erdőhöz. Kevés ember járt oda, és azelőtt sem én, sem Veronika nem mentünk arra Rikivel. Nem is sejtettem, hogy a ne-

gyedünkhöz ilyen közel tó van. Liliana csak pár hete lakott itt, és már mindent ismert.

Álltunk a viharban, és a hancúrozó kutyákon mosolyogtunk. Akkor voltak a legszórakoztatóbbak, amikor a befagyott víz felszínén futkároztak. Azokon a helyeken, ahol a szél elfújta a havat, csúszkált a lábuk. A kölyökkutya gyakran az oldalára borult, de rögtön fáradhatatlanul felugrott és Riki után iramodott. El akarta kapni, hogy megharapja, de ügyetlen mozgása megakadályozta ebben. Ennek ellenére otthon észrevettem, hogy a snaucereim tappancsán véres fognyomok vannak, melyet a kölyökkutya okozott.

Riki, mint a snaucerek többsége, szenvedélyes apportőr volt. Amikor eldobtam az ágat, lelkesen futott utána. A kölyökkutya utánozta, de továbbra sem értette, hogy az ág, és nem Riki után kell futnia. Amikor Liliana hajította el az ágacskát, Riki egyáltalán nem reagált rá. Lilianától való félelme állandósult. És hogy a kárörömét kielégítse, a lány azt kérte, dobáljak hógolyót Rikinek, visszahozza-e. Amikor a golyó beesett a buckába, Riki egy ideig mérgesen kapart, aztán csalódottan rám vakkantott. Ez a hülye viccecske Lilianát mindig felvidította.

Egyszer Liliana azt mondta, hogy otthon a szülei nem szólnak egy szót sem egymáshoz, de a kívüllág előtt úgy tesznek, mintha boldog házaspár lennének.

Ám az volt a legérdekesebb, hogyan értékelte mindent. A kamaszkorral nemesített ellenkezést vártam az idősebb nemzedék képmutatásával és az álszentségével szemben, ám ő azt állította, tetszik neki, amikor az emberek az életben különböző szerepeket tudnak játszani. Mondtam neki, nem értem igazán, hogyan gondolja. Elkezdte magyarázni. Példaként engem hozott fel. Megkérdezte, vajon milyennek tartanak a munkatársaim. Mondtam neki, hogy olyan embernek akarok látszani, aki mindig vidám és segítőkész. Kérdezte, megpróbálok-e ugyanígy viselkedni a felséggel is. Azt válaszoltam, hogy azt biztosan nem. Mindketten nevetni kezdtünk. Aztán Liliana azt mondta, hogy épp ellenkező játékot szeretne velem játszani, mint amilyent az ő szülei játszanak. Mi ketten úgy teszünk majd mások előtt, mintha teljesen idegenek lennénk, de ha együtt leszünk, akkor közeleiek leszünk egymás számára. Amikor aznap elbúcsúztunk, legyőztem a kísértést, hogy megcsókoljam.

Az elkövetkező napokban már nem hagytam, hogy ilyen bizalmas helyzet alakuljon ki közöttünk. Bár már kora reggeltől örültem annak, hogy látni fogom, egyúttal a magam iránti undor hullámai futottak át rajtam. Emlékeztettem magam, hogy Liliana csak tizenöt éves (pontosabban tizenöt éves és három hónapos, ahogy ő felhívta rá a figyelmemet), a

lányom barátnője, az utcánkban lakik. Az eszem azt mondta, hogy két órával hamarabb menjek le a kutyával, és ellenkező irányba induljak el, de nem ezt tettem. Az az eddig ismeretlen érzés, melyet nem nevezek szerelemnek, mert rögtön a kezdetektől nyilvánvaló volt számomra, hogy az adott – és természetes – konvenciók között helytelen, arra kényszerített, hogy ugyanúgy loholjak Liliana után, mint a kutyája. Am azzal vigasztaltam magam, amikor két vagy három jelzést észrevettem, hogy ő ugyanúgy bolondul értem. Részemről nemcsak vágy volt ez, hanem az öregedő férfi közönséges hiúsága is.

Am hogy mit is érzett valójában Liliana, azt nem merném leírni, mert többnyire az volt az érzésem, hogy ez a lány csak a szerepét játssza a történetben.

Így is alig vártam, hogy Veronika végre felépüljön, hogy ő járjon ki Rikivel. Lehet, éppen ezért engedtem meg a szívemnek és a fantáziámnak, hogy részt vegyek Lilianával folytatott játékában. Biztos voltam benne, hogy a lányom hamarosan átveszi tőlem Riki pórázát, és ezzel véget is ér ez a különös kapcsolat.

Amikor Veronika a betegsége után első alkalommal iskolába ment, magától értetődő volt, hogy ismét átveszi a sétákat Rikivel. Az első napon készen karva tovább maradtam bent az irodában, és meg-

próbáltam befejezni azokat a feladatokat, amelyekkel az utóbbi időben a szétszórtságom miatt késtem.

Csak este értem haza. Az előszobából hallottam, hogy Veronika sír, az anyja meg csitítgatja. A lányom magyarázott valamit, miközben Liliana nevét is kiejtette. Rögtön az jutott az eszembe, hogy Liliana elárult valamit a kapcsolatunkról. Nem féltem a feleségem haragjától, hiszen a múltban nem egyszer mondta már, hogy halott vagyok számára. A lányom miatt azonban úgy határoztam, hogy mindent *tagadni* fogok, hiszen tulajdonképpen – úgymond jogi szempontból – nem is történt közöttünk semmi. Am egyben sajnáltam is, hogy mindennek véget kell érnie. Csalódott voltam, hogy a történet, amiről azt gondoltam, gyilkossággal fejeződik be, végül kínos afférral zárul, hazugságokkal és azt követő fogadalmakkal.

Tévedtem, Liliana nem szólt egy szót sem Veronikának. Veronika ugyanis nem akart vele beszélni, mert rögtön reggel az öltözőben valami *szörnyű* dolgot tudott meg az osztálytársaitól. Sem a lányom, sem a feleségem, szemükben könnyel, nem árulták el, mi történt pontosan, biztosan úgy érezték, titkolózniuk kell előttem, hogy ez az ő női titkuk maradjon. Annyit felfogtam, hogy Veronika betegeskedése alatt Liliana valószínűleg elárult az egyik osztálytársának valamit Veronika érzelmeiről, és az a fiú kegyetlenül nevetségessé tette a lányomat. Annak, amit

Liliana mondott, egy része igaz volt, de az lányos titkok kellett volna maradjon, a másik részét pedig állítólag Liliana kitalálta ki. A szerencsétlen Veronika ugyanazon a napon tudta meg, hogy a legjobb barát-nője elárulta, és az a fiú is, akibe szerelmes volt.

A lányom sírva felkiáltott, hogy Lilianát soha többé nem akarja látni, amire azt mondtam neki, hogy az valószínűleg nem megoldható, hiszen nagyon közel lagnak egymáshoz. Erre rám förmedt a feleségem, hogy ha látja is, sosem fog vele szóba állni. És hogy a kutyával járjak ki sétálni én, hiszen én vettem.

Így tehát a következő nap én mentem ki Rikivel. Rögtön a tó felé vettem az irányt, ahova Lilianával jártunk. Nem volt ott. A vég szentimentális és nosztalgikus érzése töltött el. A hó eltűnőben volt, a jég olvadni kezdett. Minden tiszta sár volt, bepiszkította a cipőmet. A lenyugvó nap különleges vörös fényt árasztott az égbolton, mint nyáron. Rikit pórázon kellett tartanom, mert mint szokta, rá akart rohanni a tó befagyottnak hitt felszínére, ám a jég már vékony volt és repedezett.

Megszokásból még pár napig jártam ide Rikivel. Eszembe jutottak a szavak, amelyeket Liliana mondott. Riki is emlékezett a kölyökkutyára. Még az eldobott ágat sem akarta visszahozni, csak lassan körbejárta a tavat, mintha kereste volna a játszótársát.

Aztán úgy egy héttel később Riki boldogan felugatott, valaki hátulról befogta a szemem, és az ismerős lányhang azt akarta, találjam ki, ki ő. Kezembe vettem a tenyerét és a számhoz érintettem. Liliana felé fordultam és csókolódnai kezdtünk. Háta mögött észrevettem a kutyakölyköt, és meglepett, mennyit nőtt. Az emlékezetemben kiskutyaként rögzült, akit Liliana a kabátja alatt melengetett, ám a valóságban már majdnem olyan nagy volt, mint az én felnőtt snaucerem.

Liliana egyszerű okból nem jött ki oly sokáig a találkahelyünkre – egész idő alatt beteg volt, mint azelőtt Veronika. Megkérdeztem, tulajdonképpen mi is történt kettejük között. Rám nézett, és szemrebbenés nélkül azt mondta, mindezt azért csinálta, hogy továbbra is találkozhasson velem. El akarta érni, hogy én járjak ki Rikivel, ezért kitalált egy helyzetet, amelynek hatására megutálja őt a lányom. Meghatott az őszintesége, ám abban a pillanatban akkor is azt kívántam, hogy Liliana hozzátegye, mennyire sajnálja, hogy meg kellett bántania Veronikát. De semmi ilyesmit nem mondott. Veronika előtt egyszerűen már más szerepet játszott.

Amikor két ennyire különböző ember kapcsolata kezdődik, mint egy negyvenegy éves hivatalnoké és egy tizenöt éves középiskolás diáklányé, az

egyiknek törvényszerűen be kell lépnie a másik világába. A mi esetünkben ez másként volt, mert Liliana egyáltalán nem úgy gondolkodott, mint a kortársai. Néha úgy tűnt, tapasztaltabb nálam, és a gondolkodásmódja sokkal érettebb az enyémnél. Az intrikákat és a turpisságot olyan természetesnek tartotta, ahogy csak egy becsapott és frusztrált nyugdíjas asszonytól lett volna várható. Nem volt benne semmi romantikus. Talán csak akkor játszottta ezt a cinikus szerepet, ha velem volt, ám teljesen természetesen viselkedett benne.

Én teljesen beleestem a szerelmes kamasz szerepébe. A hóba nagy szíveket tapostam, aztán a karjaimba vittem be a közepébe. A hófúvásba kipisiltem Liliana nevét.

Az erotikánk az én szerepemhez kötődött. Sokat csókolódtunk, egymás kezét fogtuk, ám a legkisebb zaj hallatán ijedten rebbentünk szét, és úgy tettünk, mintha véletlenül találkoztunk volna.

Ám az emberek így is láttak bennünket együtt. Egy napon, alighogy hazaérkeztem a munkából, Veronika kiabálni kezdett velem. Szememre vetette, hogy „Lilianával járok”. Bizonytalanul megkérdeztem, hogy érti, hogy *járok*. Pontosította, hogy kutyát sétáltatok velem, hiszen láttak bennünket az osztálytársai. Tehát nem a Lilianához fűződő kapcsolatom-

ról volt szó, hanem a kutyasétáltatásról. Ez megnyugtató.

Mivel bebizonyosodott, hogy a lányom nem sejt semmit a találkozásaink lényegéről, támadásba léphettem. Mondtam neki, hogy engem nem érdekelnek a lányos konfliktusai. Riki szívesen kergetőzik Liliana kutyakölykével, és így, ha véletlenül találkozunk, hagyom, tombolja ki magát. Nem fogom a kutyaszórakozását elrontani csak azért, mert két *kamaszlány* összeveszett. A lányom megsértődött, és becsapta a szobája ajtaját. Nagyon nem szívesen hallgatta a kamaszkorára vonatkozó célzásokat. Fájt, amit tettem. Rosszérzés töltött el, mintha Veronikát feladtam volna Liliana miatt. Talán ezt nem tenném meg.

A feleségemhez fűződő viszonyom már korábban is nagyon hűvös volt. Öt évvel ezelőtt az volt a gyanúm, hogy kapcsolata van az egyik munkatársával, de mivel egyáltalán nem számított, hű-e hozzám, nem jártam utána, mi az igazság. A feleségemről érzelmileg már régen lemondtam. Talán még korábban, mint ő, de a lányom fontos volt számomra. Akartam, hogy fontos legyen számomra.

Az az egy vagy két óra, amit majdnem rendszeresen Lilianával töltöttem, a nap legszebb része volt számomra. Az irodában gyakran azon kaptam magam, hogy már reggeltől Liliana hajára gondolok,

amibe belefúrom az arcom, az ajkaira, melyekkel nem tudtam betelni. Alig tudtam elvégezni a munkámat, mert nem tudtam összpontosítani.

Alighogy hazaértem, már szóltam is Rikinek, és indultunk kifelé. A feleségem elejtett megjegyzései (mint például hogy mondjam meg Lilianának, az öreg kutya már nem tanul új trükköket) inkább buzdítottak. Legalább nem kellett magam előtte megjártszanom. Sőt a feleségemmel való viszonyom még bizonyos mértékben javul is, úgy tekintettem rá, mint a lakótársamra, és semmi mást nem vártam tőle, tehát már nem vívtam a hosszú évekig tartó állóháborút. Már nem robbantottam ki feleslegesen veszekedéseket, nem akartam őt legyőzni.

Veronikával már rosszabb volt a helyzet. Megértettem, hogy a lányomként elárulva, és mint Liliana volt barátnője, megalázva érzi magát, de ez sem tartott vissza semmitől. Lehetséges, Liliana eredeti ajánlatához kellett volna magamat tartanom, és a kapcsolatunkat csak egy szerepnek venni a többi mellett, melyet az ember párhuzamosan játszik a többivel. Tevékeny – de sikertelen – apa, formális férj és készséges munkatár kellett volna maradjak. Nem szabadott volna az egyik szerep miatt a hátam mögé dobni a többit. És főleg – a Lilianával való kapcsolatomat egy játékbeli szerepnek kellett volna tartanom. Valószínűleg ő is így tekintett rá.

Lilianával egy zárt világot alakítottunk ki magunknak. Egyre kevesebbet beszéltünk másokról, Lilianát egyáltalán nem érdekelte a lányom. Legszívesebben a kutyájáról beszélt. Azt állította, hogy a különleges tápnak köszönhetően, amelyet vásárol, az ír farkasölő tíz hónap alatt eléri a felnőtt kutya méretét és súlyát. Tudtam, hogy erre a fajtára különösen jellemző a gyors növekedés, ám az ő elképzelései egy kicsit túlzottnak tündek számomra. Ám a kutyája méretei meggyőztek arról, hogy Lilianának valószínűleg igaza van. Rikinek méretben már egyenrangú társa volt, az csak ügyességével és gyorsaságával őrizte meg a fölényét. Többször el kellett kergetnem Liliana kutyáját, amikor beleharapott Riki lábába.

Liliana szívesen beszélt arról, hogyan nevel majd a nőtényből igazi harci ebet. Olyan elragadóan naiv volt, amikor azt fejtegette, hogy a tizenhetedik században a farkasölők hogyan védték a farkasoktól az angol farmokat, és csak sokkal később váltak belőlük nagy, élő, szőrmók játékszerek. Hitt benne, hogy a fajtának ez nem a fizikai degenerációja, hanem csak a megfelelő kiképzés hiányát jelzi. A lelkesedése, hogy harci kutyája lesz, kissé nevetségesnek tűnt. Kérdeztem tőle, ki ellen harcol majd a kutyája. Elhatározta, hogy felgerjeszti a kutyáját valamilyen pitbull vagy rotweiler ellen. Ekkor már tényleg nevettem, mert a híres régmúlt ellenére, amikor az ír

farkasölő farkasokat tépett szét a párharcban, el sem tudtam képzelni, ahogy ez a nagy, ám esetlen és sáros kölyökkutya életre-halálra harcol. Ám Liliana megszállottan kitartott elképzelése mellett.

Először április tizenharmadikán szeretkeztünk. Az ilyen napot nem felejtí el az ember. Az előadás kulisszái tökéletesre sikeredtek: tavaszi napfény, madárdal, virággal teleszórt mező. Ágacskákat dobáltam a tó szírére, mert azt akartam, hogy Riki elszánja magát, és bemenjen a vízbe. Ám ő ezt sose tette szívesen. Liliana kutyája Riki körül futkosott. Amikor bement a tóba, utánament, ha a parton maradt, mellette volt. Egyszer csak a kutyák ugatni kezdtek és a közeli fához futottak. Liliana elkiáltotta magát, hogy ott egy macska, és a kutyák után szaladt. Azt hittem, elhajtja az ebeket, hogy a macska menekülhessen. Riki mindig is szófogadó volt, és amikor párszor szólítottam, visszajött hozzám. Ám a nősténykutya életében először viselkedett harci ebként, amilyent Liliana akart belőle nevelni. Az ág alatt állt, melyre a macska menekült fel, és veszettül ugatott. Sőt még megpróbált felugrani is, ám ebben a sportágban a farkasölő kutya-kölykök nem nevezhetőek bajnoknak.

Meglepetésemre Liliana a fa alá állt, és megpróbálta lerázni az ágról a macskát. A helyemen maradtam, és a párharcot néztem. Az ág, melyen a macs-

ka ült, túl széles volt, nem tudta jobban megmozgatni. Így elhatározta, hogy letör egy vékonyabb gallyat, és azzal üti le a macskát. Az ágacska letörésénél ugyan fájdalmasan felkiáltott, mintha megsérült volna, de aztán a szenvedélytől úzve dühösen folytatta, amit elkezdett. A kutyája egyre vadabbul ugatott. Lilianának végre sikerült letörnie a gallyat. Eszeveszetten kezdte bökdösni a fa koronáját. A macska fenyegető prüszköléssel válaszolt. Végül Liliana elérte, hogy az állat már nem bírt kapaszkodni a biztonságot nyújtó fán, ezért leesett. Ebben a pillanatban a farkasölő rávetette magát, beleharapott a hátába, ám az állkapcsa szorítása nem volt elég erős. A macska kisiklott a fogai közül és a bokrok közé menekült. A kutya utánaeredt. Liliana értelmetlen parancsszavakat kiabált neki.

Riki egész idő alatt nyugtalanul morgott. A füle felállt, megfeszítette a szíjat, de nem akart a fához menni. Érezte, hogy ott valami olyan játszódik le, ami kívül esik az ő eddigi kiképzésén és az életén. Zavart volt. Egy pillanatra Veronika jutott eszembe. Ha a lányom látta volna, mennyire tétlenül nézem ezt a szívtelen macskagyilkolási kísérletet, mindenek vége lett volna. *Én is össze voltam zavarodva.*

A kutya nemsokára visszatért. Liliana megölelte, és összedörzsölte az orrát a kutyájával.

Amikor Liliana visszajött hozzám, megmutatta a

mutatóujján lévő sebet. Szivárgott belőle a vér. Mégis megsérült, amikor az ágat törte. Az ujját az ajkamhoz nyomta. A vére édes és részegítő volt.

Vágyakozva kerestem az inge alatti domborulatokat. Liliana a fülembe súgta, ajándéka van a számomra, amit a nadrágja farzsebében találok meg. Óvszer volt. Ki tudja, milyen régen hordta már magánál. Tehát nem igaz, hogy elcsábítottam vagy erőszakoskodtam volna vele. Előre kitervelte a forgatókönyvet, vagy inkább a játékunk új felvonásának kosztümjeit.

Bementünk az erdő mélyébe. A kutyák zavartan ugrándoztak körülöttünk. Nem tudták, mi történik, hogy Lilianával játszunk-e vagy bántjuk egymást. De nem bántottam, már nem volt szűz. Később azt állította, soha előttem nem szeretkezett még férfival. Állítólag a tampon vette el a szüzességét, amit használni akart, amikor uszodába ment. Nem tudom, technikailag lehetséges-e az ilyesmi.

Először nem tarthatott sokáig. Elfojtott szenvedélyem az első mozdulatok után kiömlött. Ám képes voltam megismételni a szeretkezést, amivel már több mint tíz éve nem próbálkoztam a feleségemmel. Ám ez teljesen más játék volt. A kutyák már nem ugrándoztak, elfogultan bámultak bennünket.

Nyilván látszott rajtunk, hogy éppen most váltunk szeretőkké, bár az utcán, más emberek előtt

tovább játszottuk a „véletlen találkozást”. Ám amikor hazaértem, a feleségem azt kérdezte, ellenőriztem-e a születési anyakönyvi kivonaton szereplő adatokat, nehogy pedofília vádjával börtönbe zárjanak. Mindezt Veronika előtt mondta. Túl boldog voltam, hogy válaszoljak neki. És ugyanakkor sejtettem, hogy egy ilyen ember, mint én, nem érdemli meg ezt a boldogságot, úgyhogy ez az állapot biztosan nem tart sokáig.

A munkahelyemen éppen abban az időben váratlanul olyan lehetőséget kaptam, hogy a vállalati ranglétrán feljebb léphessek. Az osztályvezetőnk balesetet szenvedett az autópályán egy tömeges ütközésnél, komoly gerincsérülése volt, melynek következtében ágyhoz volt kötve. Ezért az igazgató felajánlotta, hogy töltsen be a megüresedett helyet. Ám hozzátette, hogy addig is rendbe kell hoznom a magánéletemet, mert a részleg vezetőjeként a céget képviselem, és minden bizonnyal kapcsolatban leszek majd az újságírókkal is.

A reális lehetőség helyett inkább az álmainak éltem. Arról meséltem Lilianának, hogy együtt elmegyünk egy másik városba vagy országba, és ott kezdünk új, közös életet. Kiderítettem, mely országokban nem engedik meg a törvények, hogy a szülők döntsenek tizenöt éves gyermekük helyett, és

hol lehet szexuális életet élni ilyen korú lánnyal. Liliana kinevetett a terveim miatt, természetesen nem velem akarta összekötni a jövőjét. A játékunkban így csupán szerelmes kamasz maradtam.

Liliana pedig egyre inkább felvette a rossz nő szerepét, aki utálja a világot. Legszívesebben arról beszélt, a kutyája hogyan fog majd harcolni és gyilkolni. Mindemellett érveket is felsorakoztatott, melyekkel nem tudtam logikusan vitába szállni. Például a múltbeli hajtóvadászatok társadalmi és pszichológiai jelentőségéről beszélt. A hajtóvadászat – természetesen kutya segédletével – elsősorban arra szolgált, hogy az ember kiélje az agresszióját. És éppen valami ilyesmi miatt volt szüksége a kutyájára. Egyáltalán nem titkolta, hogy tele van negatív érzésekkel.

Liliana kutyáján abban az időben kezdtek jelentkezni a mértéktelen növekedés okozta deformációk. A hátsó testrészei, összehasonlítva a fejjel és a törzssel, mintha túl magasan lettek volna, nagy forgói határozottan oldalra nyomultak. Nagysága ellenére még mindig nem kezdte növesztetni a felnőtt kutyákra jellemző drótszőrt. Komikus kinézetét még a puha kölyökszőr is fokozta. Ám ezt Liliana egyáltalán nem vette észre, és teljes mértékben a farkasölő kiképzésére összpontosított. Még arra is megtanította, hogy parancssóra lekókassza a fülét, amit normális körülmények között felesleges állatkínzásnak

tartottam volna. Ám a parancsokat Liliana osztogatta, ezért egyáltalán nem zavartak, hiszen én is készen álltam, hogy teljesítsem a parancsait.

Egyszer Liliana azt kérte tőlem, hogy neveljem meg jobban a lányomat. Vagyis ez így nem pontos, azt akarta tőlem, büntessem meg Veronikát az illetlen viselkedése miatt. Állítólag az iskolai étkezdében konfliktus alakult ki kettejük között, amikor a lányom meg akarta őt előzni, hogy ne kelljen kiállnia a hosszú sort. Liliana hátraküldte.

Már akkor, amikor Liliana ezt elmesélte, tudtam, ez csupán a valóság egyik fele, a leglényegesebbet elhallgatja, de ez egyáltalán nem zavart. Lenyűgözött Liliana romlottsága, az is lehet, hogy inkább a romlottság, mint maga Liliana nyűgözött annyira le. Mintha a hozzá fűződő kapcsolatomban azt jelentette volna, hogy számot vettem a múltammal, és felszabadultam eddigi életemtől.

Amikor hazamentem, várt az igazság másik fele. Veronika a szokásos módon, sírással oldotta meg a gondját. Jajveszékelve azt mondta, hogy az *az én Lilianám* (tényleg így mondta – „az a te Lilianád”) szörnyen megalázta őt. Azt állította, hogy csak elszaladt vécére az étkezdei sorból, és amikor visszament, Liliana ráuszított két fiút, akik gorombán kilökték őt a sorból. Megígértem Veronikának, hogy beszélék Lilianával a dologról.

Felhergelték a szavai, mint a kutyát. Ez örvénylett a fejemben, amikor másnap a tónál találkoztam Lilianával. Elég nyersen kezdetem el vele beszélni, szemére vettem, hogy állandóan okokat keres, csakhogy Veronikát bánthassa. Nagy meglepetésemre könnyek szöktek a szemébe. A fejét a mellkasomra hajtotta, és azt súgta, nagyon irigyli Veronikát, hogy olyan sokat lehet velem, míg ő csupán naponta egy-két órát tölthet a társaságomban. A csodaszép haját simogattam, és éreztem, *boldog* vagyok. Ha egyáltalán használhatok ilyen szót ebben az esetben.

A farkasölő nyugtalan volt Liliana könnyei miatt, nem messze állt tőlünk, és fenyegetően figyelt engem. Már nagyon keveset játszott Rikivel. Riki állandóan körülöttem ugrándozott, és minden ágnak örült, ha elhajítás után visszahozhatta. Ám Liliana nőstény kutyája éles tekintettel figyelt mindenfelé, várta a lehetőséget, mikor támadhat. A kiképzés szemmel láthatólag meghozta az eredményét. Sőt párszor megtörtént az is, hogy amikor a kutyám keresztezte a farkasölő útját, máris dühösen utánaeredt. Ám Liliana az ilyen esetekben azonnal magához hívta a kutyáját. Riki határozottan nem az a kutya volt, akivel a farkasölőnek élethalálharcot kellene vívnia.

Szegény Riki, már gyanakodva kerülgette nemcsak Lilianát, hanem a kutyáját is, aki nemrég még a játszópajtása volt.

Június elején nagy melegek lettek. A szeretkezés után mindketten teljesen izzadtak voltunk. Szextől bűzlöttünk. Azt ajánlotta, fürödjünk meg a tóban. Az eufóriában, ami a szeretkezésünket követte, belegeyeztem.

Meztelenül rohantunk a vízbe, lemerültünk, majd pancsoltunk, mint a gyerekek. Teljesen megfélemedtünk arról, hogy még mindig ahhoz a forgatókönyvhöz kell tartanunk magunkat, miszerint titkoljuk a kapcsolatunkat. Csak akkor jutott ez eszembe, amikor észrevettem, hogy a járdán emberek közeledtek, akik kíváncsian figyeltek bennünket. Egy idősebb házaspár volt az utcánkából. A lehető legmélyebbre merültem a vízbe, nehogy megismerjenek. Ám teljesen felesleges volt, mert a kutyák egyértelműen azonosítottak bennünket.

Liliana teljesen másképp reagált a helyzetre. Pár nehezen érthető parancsszót kiáltott a kutyájának, és az az emberekhez futott, akik továbbra is meglepetten bámultak bennünket a partról. A farkasölő elkezdett rájuk figyelmeztetően morogni, sőt előrehajolt, és apró lépésekkel araszolt feléjük, mintha ugriani készült volna. A kíváncsiskodók rémülten hátráltak és gyorsan elmentek.

Amikor kijöttünk a vízből, mondtam Lilianának, hogy nagy butaságot csinált. Ezek az emberek panaszt tehetnek rá és a kutyájára, sőt még fel is jelent-

hetik a rendőrségen. Erre azt mondta, hogy gyáva vagyok, és már nem akarja tovább játszani ezt a játékot. Vagy felvállalom a kapcsolatunkat, vagy keres magának valaki *hozzáillőbbet*. Nem tudtam, mit mondjak erre, ezért megismételtem, most nem a mi kapcsolatunkról van szó, hanem arról: olyan parancsot adott a kutyájának, hogy veszélyeztesse az embereket.

Liliana az alkarját az orrához tette, és azt mondta, hogy nagyon büzlünk ettől a tavi fürdéstől, undorítóak vagyunk. Megfordult, magához hívta a kutyáját és elment.

Amikor magamra maradtam, ismét előntött az óvatosságom miatt az önutálat hulláma. Tudatosítottam: ahogy a farkasölő túlnőtt a snauceremen, ugyanúgy nőtt túl engem is Liliana. Az álmom, hogy elmegyünk valahova messzire, nem romantikus volt, hanem gyáva, Liliana leleplezett, és most egyértelmű megoldást vár tőlem. Azt akarta, álljak ki a kapcsolatunk mellett, és ez volt az, amitől annyira félttem.

Most már nemcsak a lányomat, hanem Lilianát is elárultam. Bár mindketten másképpen, de a teremre voltak. Bár ugyanakkor mindkettejüket szerettem, Lilianát, aki a feslett szerető szerepét játszotta, és Veronikát is, a jóhiszemű lánygyermeket, akinek minden eddigig fölülmúlóan támasza és védelmezője voltam a világgal szemben.

Eszembe jutott, hogy ha pár perccel ezelőtt a tóba fűltam volna, mindennek vége lehetne. Megvakargattam Rikit a füle mögött és szép lassan hazaindultam.

Már csak pár nap maradt az iskolaév végéig. Liliana azt mondta, hogy rögtön a nyári szünidő első két hetében Görögországba utazik a tengerhez. Vezető lesz egy gyermektáborban. Egy kicsit szomorú voltam, hogy még *meg sem játszotta*, mennyire hiányzom majd neki. De a fürdözést követő konfliktusunk óta kicsit már más szerepet játszott. Sem a szentimentalizmusnak, sem a romantikának nem volt helye a szívében.

Hűvösen viselkedett, már a kutyájáról sem lelkenedett. Amikor azt mondta, hogy a kutyája már felnőtt, és akár kölykei is lehetnének, nem felejtette el szarkasztikusan megjegyezni: elkezdett számára igazi párt keresni, nem ilyen törpét, mint amilyen az én kutyám.

Nem tudom miért, de abban a pillanatban megkérdeztem Lilianától, szeretne-e tőlem gyereket. Büszkén végigmért, és azt mondta, hogy elment az eszem. Tényleg örült kérdés volt. Nem tudom, hogy hátráltam volna ki abból a helyzetből, ha azt mondta volna, akarná azt a gyereket.

A bizonyítványosztás napján a családuink (milyen furán hangzik: *a családuink*) rendszeresen jó étterembe ment, ünnepélyesen vacsoráztunk. Ez afféle apró ajándék volt Veronika bizonyítványáért, és ő mindig nagyon örült neki.

Ezért Lilianát már pár nappal előtte felkészítettem, hogy nem leszek aznap vele. Azért is volt ez rossz, mert a következő napon repült Görögországba. A többi vezetővel együtt egy nappal korábban kellett a táborba érkeznie, hogy mindent előkészítsenek a gyerekek számára. Az óvatos magyarázatomat, miszerint a bizonyítványosztás után el kell mennem Veronikával és a mamájával – így szoktam nevezni a feleségemet –, meglepően értelmesen fogadta. Többször is elismételte, hogy mindig, amikor van mit ünnepelni, természetesen meg kell azt tenni.

Amikor megláttam Veronika bizonyítványát, felfogtam Liliana szavainak értelmét. A lányom átlaga hihetetlenül leromlott. Sosem volt kitűnő tanuló, de most két tantárgyból megbukott. Matematikából és fizikából, ami azelőtt nem okozott neki olyan nagy gondot. Az elmúlt hónapokban annyira elidegenedtem a lányomtól, hogy teljesen elvesztettem az áttekintésemet arról, milyenek a tanulmányi eredményei.

Tehát valójában nem volt mit ünnepelni – és ezt Liliana Veronika osztálytársaitól már biztosan előre tudta. Ennek ellenére ragaszkodtam hozzá, hogy

menjünk el valahova. De Veronika elutasította, mert fájt a feje. Fehér volt, mint a fal. A lelki gyötrelmek mindig megmutatkoztak nála fizikailag is. Éjszaka többször is hányt.

Másnap délután pár percre találkoztam Lilianával, hogy elbúcsúzzunk. Rögton az elején kérdezte, milyen volt az előző este. Nem volt neki mit mondanom, tulajdonképpen azon a napon alig szóltam hozzá. Valószínűleg észre sem vette, mert gondolatban már messze, az Égei-tengernél járt.

A karjaimban tartottam, ő pedig sóhajtva mondta, szeressem őt ma úgy, hogy olyan orgazmusa legyen, amit két hétig érezni fog. Abban a pillanatban elképzelttem, mit fog csinálni Görögországban. Láttam, ahogy kihívóan sétál a strandon, és az összes férfi megfordul utána.

Ezért inkább arra törekedtem, ne is gondolkozzam, csak az élvezete gerjesztésére koncentráljak. A tekintetem a kutyákra tévedt. A kutyám a hátán feküdt, a teljes odaadás pózában, a hasa és a nyaka is le volt fogva, és Liliana farkasölője rajta tartotta az elülső mancsát, mintha éppen levadászta volna. Nem volt valami kellemes látvány.

Amikor elbúcsúztunk, Liliana elkérte a munkahelyi címemet, hogy küldhessen Görögországból levelet.

A nyári szünidő első napjaira Veronikának nem volt programja. Félénken jeleztem, mi lenne, ha elkezdene készülni a pótvizsgákra, amelyeket két hónap múlva, a szünidő végén le kell tennie. Sőt még azt is felajánlottam neki, hogy segítek a felkészülésben, ha akarja. Azonnal beleegyezett. Nagyon meglepett a válasza, de tudatosítottam, hogy rögtön ezután ő is elbizonytalanodott, mibe is egyezett bele.

Veronika tankönyveit magammal vittem az irodába is. Miután nem éltem a lehetőséggel, hogy a osztályvezető legyek, már nem bíztak meg különleges feladatokkal, így maradt elég időm. A munkában áttanulmányoztam azt, amit aztán délután Veronikával együtt átvettünk. Amikor átnéztem a füzeteit, melyekben az írásbeli feladatai voltak, észrevettem, hogy a legtöbb hibának, amit a lányom elkövetett, a figyelmetlenség és a szétszórtság volt az oka. Jó képletet használt, de aztán rosszul adta össze vagy szorozta meg a számokat, ezért nem jött ki jól az eredmény.

Talán csak azért kapott rossz jegyeket, mert nem tudta elfogadni a kapcsolatomat Lilianával. Otthon érezte a feszültséget, és természetesen az iskolában is, ahol gyakran találkoznia kellett Lilianával.

Kellemes nyári napok voltak. Leggyakrabban a tó mellett tanultunk egy pléden. Meglepett, hogy a lányom ismeri ezt a helyet. Riki gondtalanul futká-

rozott körülöttünk. Liliana farkasölője nélkül sokkal elégedettebbnek és vidámabbnak tűnt. Minden gond nélkül beleugrott a tóba, hogy onnan apportáljon.

Veronika számolt, én meg ellenőriztem a példákat. Továbbra is ugyanazokat a figyelmetlen hibákat követte el. Ám az jó volt, hogy nem érzett ellenszenvet a tanulás iránt. Úgy tűnt, valóban számít neki, hogy jól sikerüljenek a szeptemberi pótvizsgái.

Nem tudom, mikor szakadt el a fonal köztem és a lányom között, ám az, amit Liliana iránt éreztem, ezzel határozottan nem függött össze. Szülőként még jóval azelőtt kudarcot vallottam, hogy Liliana az utcánkba költözött. Éppen ezért lepett meg most annyira, hogy a hosszú elidegenedés után mennyire jól érzem magam a lányommal. Sosem vesztettem el a türelmemet, ha hibázott, egyszer sem jutott eszembe, hogy valami szórakoztatóbb dolgot is csinálhatnék. Nem idegesítettek fel a hibái. Teljesen beleéltem magam a tanár szerepébe. Vagyis tulajdonképpen nem is volt ez szerep, teljesen természetesen *éreztem magam*.

Ezt Veronika is értékelte. Amikor három vagy négy nap után a felségem ironikusan megkérdezte, az egyik iskolás lány nyaral-e, hogy a másikkal is foglalkozom, Veronika helyettem reagált. Azt mondta, hálás nekem, hogy vele tanulok, a feleséggel ellenétben, aki csak azzal törődik, kinek milyen rosszat tehet. Megpróbáltam felidézni, mi-

kor állt Veronika a házastársi veszekedéseinkkor legutóbb a pártomra, de nem tudtam.

Aznap este hallottam, ahogy a konyhában csendesen beszélgetnek. A feleségem Veronika szemére vetette, hogy kollaboráns, de a lányom nem ismerte ezt a szót. Amíg elmagyarázta neki, mit is jelent, a szemrehányás elvesztette életét.

A nappalokat Veronikának szenteltem, de éjszákanként Lilianára gondoltam. A szemem előtt volt a lobogó haja, az arrogáns, de éppen ezért olyan vonzó tekintete, a tökéletes dereka. Amikor a szeretkezéseinkre gondoltam, a fejemben olyan képek is lejátszódtak, hogy éppen más férfi karjaiban van. Elképzelttem különböző korú görögökkel – ahogy rafináltan elveszi egy tizenhat éves, ziháló Apolló szüzességét, kéjesen hánykolódik egy húszéves, fáradhatatlan Herkules karjaiban, egy bohém harmincéves Pügmalion bemutatja neki a szeretkezés művészetét. A férfiakban, akikkel elképzelttem a tengerparton, a tengerben vagy a zuhany alatt, volt egy közös vonás – mind *fiatalabb volt nálam*. Az ilyen tapasztalatok után biztosan nevetséges emlékek támadnak benne, ha az én szexuális teljesítőképességemre gondol. Nem voltam féltékeny, a megaláztatástól és a nevetésségtől félttem. Ismertem őt, és tudtam, úgy képes letaglózni az iróniájával, mint senki más.

Nagyon vágytam rá, még inkább tartottam tőle.

Úgy vettem észre, hogy a második hét végére a lányom már kevesebb hibát vétett. A tóparti pléden tudott összpontosítani, ám ez nem jelentette azt, hogy az iskolai stressz közepette is képes rá a pótvizsgán. Még sokat kellett gyakorolnia, hogy visszaszerezze az önbizalmát, és elhiggye, a feladatok többségét gond nélkül meg tudja oldani. Lelkesen újságolta az anyjának, hogy mindennap tanulni fogok vele.

Liliana nem küldte a megígért leveleket. Ez csak beigazolta a gyanúmat, hogy Görögországban szeretőt talált magának, akivel ideje legjavát tölti, és eszébe sem jutok. Emésztett a leírhatatlan féltékenység, ami fokozatosan gyűlöletbe csapott át. Az alatt a pár óra alatt, amit Veronikával töltöttem, kiegyensúlyozott voltam, amúgy meg bizonytalanságban vergődtem, és a saját fantáziám szüleményeivel kínoztam magam. A munkámra már egyáltalán nem tudtam odafigyelni.

Azt fontolgattam, hogy a Lilianával való kapcsolatomnak rögtön, ahogy hazaérkezik, véget vetek. Nem akartam megvárni, hogy elkezdjen hencegni a görög szeretőivel. Ha mindennek én vetek véget, legalább marad egy kis büszkeségem. Az érkezését megelőző nap kaptam az irodámba egy képeslapot.

Írta, hogy Görögország csodálatos, és van elég ideje arra, hogy azt csinálja, amit szeret. Ám azt pontosan nem írta, mire gondol. Lehet, ezzel akarta felkorbácsolni a féltékenységet és a sóvárgásomat. Legalább azt odaírhatta volna, hogy várja a viszontlátásomat, vagy hogy csókol.

Aznap Liliana édesanyja is eljött a farkasölövel a tóhoz. A kutya odaszaladt a plédünkhöz és meglepetten Veronikára nézett. Aztán odajött hozzám és megszaglászott, mintha meg akarna győződni arról, valóban én vagyok-e az. Ültem és az álló farkasölő feje magasán fölöttem volt. Ösztönösen homokot fogtam a kezembe, hogy szükség esetén a szemébe dobhassam.

Ám Liliana anyja magához hívta, és egy kézmozdulattal jelezte, hogy bocsássam meg a kutya törleszkedését. Liliana nagyon hasonlított az anyjára. Ugyanolyan arcvonásaik és testtartásuk volt. Ám az anyja kifejezetten csúnya volt. Figyelmeztetésnek vettem ezt, mivé válhat könnyedén Liliana jelenlegi bája. A női szépség talán csak a helyesen megválasztott nézőpont eredménye.

Veronika sokáig nézett utánuk, aztán megkérdezte, nem félttem-e soha Liliana kutyájától. Határozatlanul vontam vállat.

Másnap dél körül Liliana felhívott a munkahelyemen. Éppen megjött a repülőtérről, és délután beszélni szeretett volna velem. Így fejezte ki magát: „délután beszélni akarok veled”. A kagylóban teljesen neutrálisnak tűnt a hangja, és én is ugyanilyen hangnemben válaszoltam neki. Megbeszéltük, hogy ötkor találkozunk a tónál.

Ez azt jelentette, hogy haza kellett sietnem a hivatalból, és nem is lehettem sokat odahaza. A lányom természetesnek tartotta, hogy ma is együtt tanulunk. Megpróbáltam neki elmagyarázni, hogy ma – de csakis ma – kihagyjuk a gyakorlást, mert el kell intézнем valamilyen sürgős dolgot. Zavartan állodgált, és nézte, ahogy átöltözöm. Az agyában biztos elindult egy a szokásos abszurd történetei közül, amelyben minden mindennel összefügg.

A feleségem kijött a konyhából, és ironikusan megkérdezte Veronikától, hogy ma már egy másik iskolás lányt tanítok-e. A lányom elsírta magát. Mély levegőt vettem, hogy elismételjem neki, a tanulást *csak ma* halasztjuk el, de találkozott a tekintetem a feleségemével. Ezért csak erőtlenül legyintettem egyet, és kimentem az ajtón. Még hallottam, ahogy Veronika sírása kiabálásba csap át.

A tóhoz Riki nélkül mentem. Tele voltam tehetetlen méreggel, haragudtam Lilianára, a feleségem-

re és Veronikára is. Tulajdonképpen akkor a lelkem mélyén az egész világgal harcoltam. Megígértem magamnak: ez az utolsó eset, hogy a feleségem a lányom előtt győzedelmeskedik felettem. Soha többé nem engedem meg neki.

Liliana már a tóparton várt. A füben feküdt, a kutyájával játszott. Rövid farmernadrág volt rajta fehér trikóval. Csupasz karjai és lábai természetellenesen rózsaszínűek voltak. Amikor közelebb mentem, láttam, hogy ez új bőr, mert Görögországban durván leégett, és az öreg bőr lehámlott. A könyökén és a térdén lila foltok éktelenkedtek. Az arca még borzasztóbban festett. Az orra és az álla vörös volt, a szeme alatt rózsaszínű volt a bőr, ám a fülénél még maradtak barna helyek. Legrosszabbul a szája járt, teljesen fel volt dagadva és be volt repedezve.

Állva maradtam. Egy pillanatig köszönés nélkül néztünk egymásra, aztán megkérdezte, lefekszem-e mellé. Könnyedén azt mondtam, nem akaródzik. Liliana elkomolyodott. Eltolta magától a törleszkedő farkasölőt, és felállt. Mi történt, kérdezte. Kerülve a felesleges magyarázkodást, azt mondtam neki: vége. Milyen *egyszerű* volt megfordulni, és a könyvei közt hagyni azt a foltos lányt.

Elsiettem. Egy kicsit meglepődtem, hogy ezt a cinikus kamaszlányt ennyire megsebezte a szakítá-

sunk. Liliana sírt, és a zokogás közepette érthetetlenül kiabált. Ez a kiáltozás ismerős volt valahonnan. Megfordultam és láttam, hogy Liliana a farkasölő fejét fogja, felém mutat, és parancsot ad neki, amelyre azóta emlékszem, amikor kutyáját a macska után küldte.

Az állat kissé zavart volt, de hát mit tehetett, lassan futni kezdett felém. Minden erőmet összeszedve futni kezdtem. Szememmel a földet pásztáztam, hátha találok egy nagyobb ágat, amivel megvédhetem magam.

Végre megláttam egy gallyat, ami talán segítene rajtam. Letértem a járdáról és lehajoltam érte. Amikor a kezemben tartottam, suhogást hallottam. Éppen akkorra ért oda a farkasölő. Egy pillanatra megállt, mint a távolságot mérné fel, aztán nagy ugrással ott termett. Akkor értem el, amikor a levegőben volt. Az ág az oldaláról az alsó állkapcsához vágódott, ez megrövidítette az ugrását. A kutya mind a négy lábán landolt, de meglepődött a váratlan támadástól és visszahúzódott. Észrevettem, hogy a pofájából csurog a vér.

Az ággal a fejem fölött futottam felé. A második ütésem már sokkal pontatlanabb volt, mint az előző. Az ág a kutya feje előtt repült el, és ő erősen beleharapott. Harcolni kezdtünk a botért. Ha a kutya tudatosította volna, hogy nem az ág, hanem én vagyok az ellensége, már rég elkaphatott volna.

Egyszer csak a hátam mögül füttyszerű kutya-hangot hallottam, és éppen mellette, az erdőből Riki bukkant elő. Körbefutotta a farkasölőt, majd az elülő lábába harapott. Liliana kutyája egy határozott mozdulattal lerázta magáról. Riki elugrott. Ám az ágat emiatt ismét a tulajdonomban tudhattam.

Bár a kutyámnak nem volt túl sok ereje, legalább felhívta magára a farkasölő figyelmét. Annak ellenére, hogy Lilianát nem láttam sehol, rákiáltottam, hogy hívja magához a kutyáját, mielőtt szétverem a pofáját. Feleletként ismét azokat az artikulálatlan parancsszavakat hallottam, amelyekkel Liliana újabb harcra buzdította az állatot. A farkasölő felugrott és elkapta az ágat. Erősen tépte a pofájával, ezért az ág kirepült a kezemből. Védtelen voltam. Ám Riki újra közbelépett. Belemélyesztette a fogait a farkasölő hátsó lábába. Az elfordult tőlem, amit kihasználtam, és a tóhoz szaladtam. Beleugrottam a vízbe. A snaucerem fájdalmas nyüszítésére lettem figyelmes, majd rögtön azután a vízben a harci kutya csobogó lépteit hallottam. Már derékig voltam a tóban. Megfordultam. Láttam, hogy Liliana kutyája azt mérlegeli, utánam jöjjön-e. Észrevettem, hogy a vízben nem érzi magát magabiztosnak. Leguggoltam, így már csak a fejem látszott ki. Amikor a farkasölő látta: az ellenségéből már csak fej maradt, rászánta magát, hogy mélyebbre is bejőjön.

Csalogattam, beljebb a parttól. A víz már a mellemig ért. Ahhoz, hogy a kutya elérjen, úsznia kellett. Körülbelül olyan gyorsasággal hátráltam, amilyenel ő úszott. Még mindig olyan helyeken mozogtam, ahol állhattam, ám a kutyának már úsznia kellett. Én sem mozogtam könnyedén, a ruhám hullámozott a víz alatt, a levegőn pedig rám ragadt.

A partról Riki ugatását hallottam. Rákiáltottam, hogy maradjon ott. A vízben nem volt szükségem a segítségére. Itt a helyzet ura voltam, csak arról volt szó, hogy ezt Liliana harci kutyája ne tudatosítsa. Még egy darabig hagytam, hadd ússzon, aztán lemerültem, és a háta mögött bukkantam fel. A megtévesztett és fáradt állat nem is tudott reagálni a helyzetváltoztatásomra. A nőstény nyakának ugrottam, és két kézzel elkaptam a füle mögött a fejét. A fejét a víz alá nyomtam, dühösen kapálódzott a lábával, de nem tudta magát kiszabadítani.

Hosszú harc volt. Egy pillanatra kicsúszott a kezem közül, és a part fele vette az irányt. Ám sikerült előbb elkapnom, minthogy aljat ért volna. A hátsó lábánál fogva ismét a mélyebb víz felé húztam. A kezem reszketett a fáradtságtól, hányinger kínozott, de ezúttal erősen fogtam a kutya fejét. A nőstény teste a védekezés utolsó próbálkozásaira megfeszült, majd a kezem között vált mozdulatlaná.

Kimásztam a vízből, Riki már nem volt ott. A

parti fűre roskadtam és négykézláb állva hánytam. Örültem, hogy élek, és a gyilkosság helyett, amelyre a kezdetektől fogva gondolnom kellett, *elég volt* egy nagy kutyát megölnöm.

Hanyatt fekve mélyeket lélegeztem. Léptek zaját hallottam. Felnéztem, és a lenyugvó nap fényében egy nagy követ tartó kezét láttam. A kéz éppen ebben a pillanatban engedte el a követ, s az az arcom felé zuhant.

Semmi más nem történt.

Mit álmodhatna doktor Thompson?

Egész életében, míg meg nem betegedett, meg volt róla győződve, hogy nem álmodik semmit. Sőt még arra sem emlékezett, hogy gyermekkorában vagy már felnőttként lettek-e volna álmai. Különféle képes magazinok közkedvelt cikkeiben ugyan időnként olvastott az álmok fázisairól, arról, hogy néha csak pár másodpercig tartanak, de majdnem teljesen bizonyos volt abban, hogy az ilyen pszichikai folyamatok nála nem játszódnak le. És ez egyáltalán nem zavarta.

Csak most, amikor párszor egymás után éjszaka felébresztette az infúziós készülék zümmögése, tudatosította, hogy álmodik. Eleinte az álmait rossz lelkiállapotával magyarázta, hiszen az orvosok végre megmondták neki a diagnózist. Ám pár nappal később az álmaiban már kórházi élete érdekessé, változatossá tételének módját látta. Legalább nem kellett állandóan a betegségére és a kilátásokra gondolnia. Az éjszakai álmok részleteit nappal is igyekezett felidézni.

Közben az álmok történései egyáltalán nem voltak érdekesek. Unalmas élethelyzetek voltak. Sőt úgy

tűnt neki, hogy minden álma központi szereplője ugyanaz az ember, aki éli a mindennapi életét. Van, amikor ez az ember nagyon sokáig ebédel, máskor valamilyen formanyomtatványokat vagy táblázatokot töltöget ki csigalassúsággal, aztán órák hosszat a mikroszkópjába bámul, kivehetetlen dolgokat figyel. Néha úgy tűnt, hogy álmai főszereplője egy orvos, aki a betegeit vizsgálja. A hosszú kórházi tartózkodás tehát kivetítődött az álmai tartalmára is.

Legelőször a pszichikumában lezajló álmok folyamatának létezése volt számára a legérdekesebb, és nem azok tartalma. Szívesen megtudott volna többet is kialakulásuk mechanizmusáról. Megkérte a bátyját, hozzon neki pár ilyen témával foglalkozó könyvet. Ezekből megtudta, hogy az álmok során négy stádium játszódik le az agy működésében, olvasott az alvászó történő gyors szemmozgásról, melyet rendszerint az alvó testhelyzetének változtatása követ. Talált egy olyan kutatásról szóló beszámolót is, melyben kimutatták, hogy az agy intenzívebben dolgozik álmodás közben, mint tévénézéskor. Tudomást szerzett Cicero legendás felkiáltásáról is: „Ez az az ifjú, akiről álmodtam”, Tibériusz tilalmáról, hogy a jövőt nem szabad az álmokból megjósolni, s az Aszklépiosz szentélyében zajló betegségdiagnosztikáról, amihez az álmokat használták fel. Sok érdekes újdonság volt ez, ám egy

olyan helyzetben lévő embernek, mint amiben ő van, ezek az információk teljesen értéktelenek voltak.

A testvére a könyvtárból hozott neki az álmok szépirodalmi feldolgozásáról szóló bibliográfiát is. Meglepődve nézte az annotációkat, melyekben az álmokkommandóról, az álmovadások szektájáról és hasonlókról írtak. Még egy olyan történet annotációjára is rábukkant, amely egy kórházban játszódott. Egy fiatal férfi álmában – ami után elvesztette az eszméletét – vademberré változott, az őserdőben szaladgált. Nem, ezek sem azok az információk voltak, amelyeket keresett.

Egy vizit alkalmával a főorvos nagyon meglepődött, amikor az asztalán Freud Álomfejtés című könyvét meglátta. Ám neki ez az egyszerűsített, sematikus könyv majdhogynem ostobának tűnt.

Izgatták az álmok. A régműltből egyszeriben kezdtek felbukkanni régebbi álmainak foszlányai. Hát akkor neki is voltak ezek szerint azelőtt is álmai! Felrémlt neki, hogy egyszer gyermekkorában azt álmodta, a sivatagban lóháton vágótűző fiú. Fiatalokorából egy olyan álmok bukkan elő, melyben autót vezet valamilyen városban. A hátsó ülésről a részeg barátai kiabálnak, mellette egy lány ül, folyton a

combját simogatja, és az autó szélvédőjére sűrűn, nagy szemekben esik az eső. De nem volt benne biztos, hogy ezek régi álmok foszlányai-e, vagy valaha látott filmek jelenetei.

Betegsége úgy negyedévvel ezelőtt éjszakai fájdalmakkal kezdődött. Lassan, fokozatosan ébresztették fel, így az álmok – ha léteztek is – előbb szertefoszlottak, minthogy tudatosította volna őket. Vagy még semmit sem álmodott abban az időben.

A műtét után teljesen megszűntek a fájdalmai. A következő hetekben nagyon kimerült volt. Sokat és jól aludt. Arról, hogy valamit álmodik-e közben, halvány sejtelme sem volt.

Azután megkezdődött az intenzív infúziós kezelés. Az ágya mellett lévő készülék éles hangjára mindig odajött a nővér, hogy az üres üveget újra cserélje. Egyfolytában különféle oldatokat folyattak az ereibe, amelyeknek az összetétele mondhatni csöppet sem érdekelte. Teljesen megbízott az orvosokban, ők meg azt sugallták, hogy bár gyógyulásának útja elég hosszú, de reményt keltő.

Az infúziós pumpa zaja éjszaka többször is megszakította az álmát. Váratlanul tudatosította, hogy amikor alszik, lejátszódik valami a fejében.

A bizonyosságot, miszerint egyfolytában egyetlen álmot álmodik, egyazon ember életéről, úgy két hét múlva tudatosította. Másképp mivel is magyarázhatná, hogy amikor az infúziós üveg kicserélése után újra elaludt, a történet ugyanott folytatódott? Az álmombeli ember mindig a laboratóriumában volt, és a nagy papíron szereplő számokat egy táblázatba másolta át a számítógépbe. Máskor meg azt történt, hogy amikor rövid időre felébredt, a visszaalváskor az orvos ugyanazt a beteget vizsgálta, akit az ébredése előtt.

Sosem volt fantasztikus vagy abszurd álma. Ezért is rakta el véglegesen azokat a könyveket, amelyeket a bátyja hozott neki. Szürrealisztikus víziókról, fantasztikus történekekről írtak bennük, melyekkel állítólag tele vannak az ember álmai. Ám ez nem volt igaz, legalábbis az ő esetében nem. Nem álmodott arról, hogy feneketlen kéményekbe esik, sem orosz-lántamadásról, sosem volt hozzákötözve a mozdony ütközőjéhez, és semmilyen rokonával nem létesített szexuális kapcsolatot.

Annak ellenére, hogy az ő álmai valamilyen idegen országban játszódtak, és a szereplők ismeretlen emberek voltak, minden úgy nézett ki, mintha igaz lenne. Mintha igazából megtörtént volna.

Éppen az álmai hétköznapi és unalmas jellege miatt kezdte azt gondolni, hogy az az ember, aki állan-

dóan jelen van az álmában, talán létezik. Ez nagyjából abban az időben történt, amikor kiderült, hogy az eddigi gyógykezelése hatástalan volt.

Az orvosok megváltoztatták az infúziók gyakoriságát, és minden bizonnyal az összetételét is. A gép sípolására óránként felébredt. Nagyon fáradt volt, és amikor a műszer elcsendesedett, rögtön elaludt. Az álma története ugyanott folytatódott, ahol abbamaradt, amikor felébredt.

A nővértől főleg azért kért ceruzát és füzetet, hogy önmagának is bebizonyítsa, az álmában szereplő férfi nem csak az ő sokkolt lelkének a szülötte. Minden tényt lejegyzett róla, és feltételezte, hogy hamarosan kiütközik valamilyen logikai hiba, repedés, amelyből kiderül, ennek a titokzatos álombeli orvosnak nincs semmi köze a valósághoz.

Az első dolgot nem egy konkrét álommal összefüggésben jegyezte le, hanem az eddigi tapasztalatai alapján. A történet egy olyan országban játszódik, ahol angolul beszélnek. Ám a hanglejtés és az akcentus szerint ez nem Anglia, inkább Kanada vagy az Amerikai Egyesült Államok. Egy további dolgot is feljegyzett, ami folytonosan ismétlődött: az álmában szereplő férfi állandóan szárított gyümölcsöt evett.

Éjjelente nagyon fáradt szokott lenni, és nem volt ereje bármit is lejegyezni. Ám már rögtön az első éjjelen hozzáadódott egy adat, az ember laboratóriumának ajtáján díszelgő szám: 411. És már a második éjszaka feljegyezte azt is, hogy a rendelője, ahol a betegeket vizsgálja, a földszinten, a terjedelmes kórház második szárnyában van.

Az álombeli orvos ideje nagy részét a munkahelyén töltötte, főleg a laboratóriumban. Talán ha reggel tovább aludt volna, az álmában szereplő férfi haza is ért volna. Az efféle gondolatok egyrészt nevetségesnek tunket számára, ám az is igaz, hogy kitartóan igyekezett nappal is elaludni, hogy többet megtudjon róla. Sosem aludt napközben, ezért több mint egy hétig tartott, míg el tudta érni, hogy elaludjon. Az infúziós gép hangja egy szokatlan álomból ébresztette fel, amelynek cselekménye a vízben játszódtott. Azt feltételezte, hogy az álombeli orvos uszodában van, de ebben nem volt biztos.

Ezenkívül meg akarta tudni, hogy az orvos mivel foglalkozik a munkája során. Azok a kivizsgálások, amiket végzett, túlságosan felületesnek tunket. Specializálódásának kulcsát a laboratóriumi munkájában kell minden bizonnyal keresni.

Az a felfedezés, hogy az álombeli orvos az ő beteg-

sége gyógyszerének kifejlesztésén dolgozik, nem is volt számára nagyon meglepő. Hiszen egész idő alatt sejtette, hogy az álombeli férfi nem lehet más, mint a pszichikuma reakciója az adott helyzetre. Éppen az derült ki, amit előre feltételezett. A betegséggel és a sikertelen gyógykezeléssel sokkolt érzékei megálmodtak egy orvost, aki majd meggyógyítja. Azt remélte, hogy ezzel beelátott a lelkébe, és az orvosos álmok eltűnnek.

Ismét fájdalmak kezdték gyötörni. Hogy eltompítsák a fájdalmát, morfiumot tartalmazó gyógyszert kezdtek neki adni. Többet aludt, és az orvosos álmai folytatódtak. Már a nevét is tudta. Peter Thompson.

Az orvos valami konferencián adott elő. Úgy tűnt, sikeresen halad a kutatásaival. Ha tényleg létezne egy ilyen orvos, talán még meg tudná őt gyógyítani.

Pár napon át egy furcsa gondolat örvénylett a fejében. Nem is tudná megmondani, mikor és hogyan jutott az eszébe. Aztán nem bírta ki, és megkérte a kezelőorvosát, hogy a betegsége ügyében és a további gyógykezelésével kapcsolatban keresse meg doktor Thompson. De azt nem tudta pontosan megmondani, hogy ez a szakorvos melyik klinikán dolgozik.

Aznap megkérte a bátyját is, hogy keresse meg doktor Peter Thompson elérhetőségét az interneten. Éjjel azt álmodta, hogy doktor Thompson nagy betűkkel felírta a faliújságjára: „I've got it!” Mi van akkor, ha tényleg megtalálta azt, amit eddig kutatott? Mi van akkor, ha már ismeri a gyógyszert?

Másnap a bátyja nemcsak a canberrai klinika címét hozta el, ahol az orvos dolgozik, hanem a legjelentősebb előadásainak jegyzékét is, melyeket konferenciákon adott elő. Mindent átadott a kezelőorvosnak, és a lelkére bízta, hogy minél előbb lépjen vele kapcsolatba. A doktor megígérte, hogy ír neki e-mailt.

Egész éjjel igyekezett megérteni, mi is történik. Az álombeli férfi ugyanis nem volt sem a laboratóriumban, sem a rendelőjében. Minden bizonnal repülőn ült. Aztán egy következő rövidke álomban egy folyosón ment végig, ahol mindkét oldalon ajtók voltak. Aztán vízben úszott.

Reggel a fájdalmai váratlanul nagyon felerősödtek, úgy, hogy nem is tudott arra gondolni, mit álmodott. Csak délután, amikor csökkent a fájdalom, próbálta meg értelmezni. Thompson valószínűleg nyaralni ment.

Éjszaka eljött utána az ügyeletes orvos. Elmondta, hogy már küldött e-mailt Thompson doktornak. Az ajtóból visszaszólt, hogy az az ausztrál orvos talán tényleg tud tanácsot adni, hogyan tovább. Mert a publikációs listája elég biztató.

Újra azt álmodta, hogy doktor Thompson fürdik. Érzékelhetően sütött a nap. Aztán sípolni kezdett az infúziós készülék.

Aztán doktor Thompson egy rosszul kivilágított bárba lépett be. Egy pillanatig a bárpultnál álló lánnyal beszélgetett. Együtt elmentek valahova, ő pedig vékony derekánál tartotta a lányt. Ritkás ligeten keresztül haladtak át, és beléptek egy házikóba. Thompson levetette az ingét. Ekkor a helyiségbe két férfi rontott be. Az egyiknél kés, a másiknál pisztoly volt.

Nem tudta, mi történt Thompsonnal ezek után, mert hirtelen véget ért az álma. Nem a készülék sípolása ébresztette fel, hanem a nagyon éles fájdalom.

A 345/XXIV-n jelentés

A titkosság foka: 2 B

Az ügynök kódja: koord-LaM 19/7438

(ellenőrz.: 42T6)

Fedőnév: – (nincs)

A hír fajtája: nem kért információ

Sosem érdekelt az ügyökségünk struktúrája. A mai napig nem ismerem (azt, hogy több ügyökkategória létezik, csak úgy hét éve tudtam meg, amikor hírszerző ügyökből koordináló ügyökké váltam). Nem ismertem sem a főnökeimet, sem az ügyöktársaimat. Kíváncsiságom minden fellobbanását megnyugtatta az a biztonságérzet, hogy jó oldalon állok, a demokratikus állam szolgálatában dolgozom, amivel egyenesen támogatom hazámban a demokrácia növekedését. Tudtam, hogy egy pontja vagyok a kelőképpen erős és végtelenül nagy hálózatnak.

Az ügyökségi munkám mindig sokkal jobban hasonlított a hivatalnokéhoz, mint azokhoz a történetekhez, amelyeket a filmforgatókönyv-írók meg az ügyökregevények szerzői találnak ki. Senki, aki a miénkhez hasonló ügyökség kötelékeibe lép, nem tud ellenállni, hogy legalább eleinte behatóan ne tanulmányozza az ócska filmeket és könyveket. Esetem

ben ez nem egész egy évig tartott. Nagyjából eddig tartott az a mérhetetlen idegesség is, amely azért lépett fel nálam, mert az ügynökségnél kezdetem dolgozni. Álmatlanságban szenvedtem, étvágytalan lettem, hasmenésem volt. Emlékszem, teljesen kihozott a sodromból egy közönséges közvélemény-kutatás. Az utcán megállított egy kérdezőbiztos, és feltett pár tipikus kérdést: hány könyvet olvasok havonta, hány órát nézek tévét egy nap, járok-e a feleségemmel moziba. Pár napnak el kellett telnie ahhoz, hogy tényleg elhiggyem, az a kérdezőbiztos nem egy hasonló információs ügynökség munkatársa volt.

Bár az elején egy vagy két alkalommal ön megkérdezte tőlem, ám most, sok évvel ezután beismerem, a feleségem akkoriban jelezte, hogy megváltozott a viselkedésem. Nem vádolt hűtlenséggel, de nagyon a szívére vette, hogy nem bízom rá a titkaimat. A feleségemmel való kapcsolatom krízise alatt jobban figyeltem a fiaimra. Sok figyelmet és időm nagy részét is nekik szenteltem, ám hangsúlyozom, hogy emellett sosem léptem át azt a határt, ahol megjelenhetett volna a felületes feladatvégzés, a kötelességeim elhanyagolása vagy az ügynökség számára végzett munkám során a minőségvesztés. Most egy kicsit szentimentális leszek. A fiaim iránt érzett szeretet gazdagított. Ebből fakadóan sokkal kiegyensúlyozottabb voltam munkám végzése so-

rán. Végül is a közös fiainkhoz fűződő kapcsolat volt az, ami meggyőzte a feleségemet is.

Mivel ez a jelentés nem tartalmaz kötelezően kért információt, megemlíthetek benne pár személyes felvetést is. Az első, hogy az ügynökség dolgozzon ki olyan segédkönyvszerű anyagot, amely segítséget nyújt a kezdő ügynököknek az új küldetésükkel való együttélés megszokásában. Sosem foglalkoztam úgynevezett autogén jellegű gyakorlatokkal, sem jógával, de éppen ilyenfajta segítségre gondolok.

Régi jelentéseimből (jellege: éves, illetve operatív) kitűnik, milyen problémákon dolgoztam hazám szolgálatában az ügynökségen. Még mint hírszerző ügynök megértettem, hogy azok a hatáskörök és ágazatok, melyre az ügynökség fokozott figyelemmel ügyel, a jövőben a gazdasági fejlődés legperspektivikusabb trendjeit fogják képviselni. Az ügynöki munkaköröm később különös módon megmutatkozott az apaszerepemben is. Az ügynöki tapasztalataimat és ismereteimet felhasználva tanácsot adtam a fiamnak a pályaválasztása során. Azok a szakirányok, amelyeket az ügynökség is figyelemmel kísért, manapság tényleg vonzóvá válnak.

Amikor évek múlva koordináló ügynökké váltam, az volt az első feladatomból, hogy beszervezek két hírszerzőt. Ezt a feladatot gyorsan és gond nél-

kül elvégeztem. Betartottam az összes kölcsönös titkosságra vonatkozó rendeletet, és teljes bizonyossággal tudom, hogy az én koordinálásom alá tartozó hírszerző ügynökök nem tudtak egymás létezéséről.

Sosem volt a beosztásomban végrehajtó ügynök. Az ilyen jellegű munkatársak létezéséről tulajdonképpen először az ön 384/XXIV-es utasításából szereztem tudomást, ahol fel van tüntetve: „Mivel munkatársai közt nincs végrehajtó ügynök, a feladatok végrehajtását önnek kell biztosítania, vagy más módszerekkel el kell végeznie az I A titkossági fok alapján.”

Ezzel függ össze a második észrevételem az ügynökség működését illetően. Azt javaslom, hogy minden egyes struktúrának legyen saját végrehajtó ügynöke. Lehet valaki a hírszerzők közül vagy egy nem aktív munkatárs is. Bár nem tudom, hogy a mi ügynökségünk is együttműködik-e ilyen „alvó” ügynökökkel. Végül a harmadik megoldás az lenne, ha a végrehajtó ügynök igény szerint – hiszen az ilyen feladatokból nincs sok – a központból érkezne.

Az utasítás alapján hírszerző ügynökeimnek az inform-LaM 19/8001 és az inform-LaM 19/8002 kódokat adtam. Egyformán tevékenyek és megbízhatóak voltak, így a kódjuk sosem tükrözte a jelentésüket és a minőségüket. Úgy gondolom, a felügyeletem alatt dolgozó ügynökök mindig jól teljesítették a fel-

adataikat, hiszen majdnem mindig azt a visszajelzést kaptam, hogy a jelentéseik a C plusz értékelést kapták. Stratégiai jelentőségük indexe majdnem mindig egyforma volt. Talán már ismétlem magam, de mindezt csak azért rögzítem, hogy világos legyen, az Első (8001) és a Második (8002) nekem és az ügynökségnek is egyformán fontosak voltak.

Amikor a központból az az utasítás érkezett, hogy csak az egyik hírszerzőt kell megtartanunk, nagyon meglepődtem. Nem állt a rendelkezésemre elég fontos anyag ahhoz, hogy önkényesen eldönthessem, melyiket kell eltávolítani. Bár világossá vált számomra, ami a központban önök számára is, hogy tekintettel azokra az anyagi juttatásokra, amit közvetítéssel az ügynökök kaptak, a kizárt hírszerző eddigi bevételei és életszínvonala megőrzése érdekében valószínűleg felvonná a kapcsolatot más országok vagy csoportosulások hírszerző szolgálataival. Bár mindeddig lojálisan viselkedtek az ügynökséggel, a jövőben ennek nem kell feltétlenül így lennie.

A likvidálásuk ebből a szempontból számomra is megfelelő megoldásnak tűnik. Ám fel szeretném hívni arra a figyelmet, hogy a központ nem határozta meg, melyik hírszerző ügynököt kell eltávolítani. Igazán meglep, hogy hirtelen hatalmat kaptam: én döntsek egy ilyen rendkívül fontos ügyben.

Gyakran megtörténhet, hogy a koordinátor és a

hírszerzők között bizonyos érzelmi kapocs alakul ki. Közöttem és a felügyeletemre bízott ügynökök között kétségtelenül volt (és van is) ilyen kapocs.

Nem kaptam semmilyen kritériumot, sem alapanyagot, tehát tényleg nem tudtam eldönteni, hogy a felügyeletem alá tartozó részleg tevékenységének elvégzésére az Első vagy a Második hírszerzőt hagyjam-e meg. Ebben a helyzetben logikus lépésnek tűnt számomra a bizonyos fokú rögtönzés. Tekintettel arra, hogy a hatáskörömben nem volt végrehajtó ügynök, elhatároztam, mindkét hírszerzőt végrehajtó feladat elé állítom. Az Első azt a feladatot kapta, hogy hatástalanítsa a Másodikat, a Második pedig az Elsőt.

A feladatok kiosztásánál következetesen objektív voltam. Mindkettőnek majdnem ugyanabban az időben (27 perc eltéréssel) kellett végrehajtania a feladatát, melyet leghamarabb a következő napon, 10.00 órától kezdhettek el. Természetesen nem tudták, hogy az az ember, akit el kell távolítaniuk, (volt) hírszerző, és azzal már végleg nem volt egyikük sem tisztában, hogy az a másik is ugyanazt a feladatot kapta, mint ő.

Hangsúlyozom, bebiztosítottam, hogy a hatástalanítást követően az ügy az A 1 titkosítás hatálya alá essen. Azzal az indokkal, hogy a közeljövőben teljesen más dolgokkal lesznek megbízva, mindkette-

jüktől elvettem az eddigi dokumentációt. Együttal megbíztam őket, hogy a következő akcióról ne készítsenek feljegyzéseket, se jegyzeteket. Mindent úgy rendeztem el, hogy az Első vagy a Második halálának felderítésekor a rendőrség ne akadjon semmilyen információra.

A feladatok kiosztásakor újra megbizonyosodtam arról, hogy az Első és a Második egyenrangú ügynök. A kétségtelenül új, végrehajtó jellegű feladatra, amilyennel hírszerzéssel foglalkozó ügynökségük ideje alatt még nem találkoztak, mindketten nagyjából ugyanúgy reagáltak. Nem rejtették véka alá a meglepődésüket, de ennek ellenére nem fejeztek ki sem nyugtalanságot, sőt nem is ellenkeztek.

A kapcsolatam az utóbbi napokban mind az Elsővel, mind a Másodikkal még inkább megerősödött. Meg kell mondanom, hogy a feladat kiosztásakor, a meglepődés és a hidegvér váltakozásának reakciója láttán én sem voltam híján az erős érzelmeknek. Értethető módon a múltban ez nem történt meg velem, de nem is osztogattam ilyen jellegű feladatokat. Úgy éreztem magam, mint a bibliai patriarcha, akinek két szeretett fia közül ki kell választania a leendő királyt. Igen, bevallom, a feladatok teljesítése közben egyszerre olyan érzések kerítettek hatalmukba, amilyeneket eddig csak családi körben ismertem.

De most már következik az ok, amiért ezt a nem

kért jelentést írom. Az Elsőt és a Másodikat is mind-
eddig valószínűleg túlbecsültem. Az történt velem,
mint a szülőkkel szokott, miszerint ők ismerik leg-
kevésbé a gyerekeiket. Tartok tőle, hogy az ügynök-
ség iránti lojalitásuk és a felettes koordinátoruk pa-
rancsának teljesítésében szófogadásuk nem olyan
egyértelmű, mint ahogy feltételeztem. Bár mindket-
tőt megkértem, hogy hatóránként számoljanak be
feladatuk teljesítésének menetéről, már 10 órája
nem jelentkezett egyikük sem. Tartok tőle, hogy
mindketten teljesen kicsúsztak a felügyelet alól, és
valószínűleg már nem tarthatjuk őket számon az
ügynökségünk munkatársaiként. A fiaim – a hír-
szerzőügynökök: az inform-LaM 19/8001 és az
inform-LaM 19/8002 ugyanis már órák óta a házam
előtti parkolóban ülnek egymás mellett az autóban.
Tartok tőle, hogy elhatározták magukat, a paran-
csommal ellentétben cselekszenek valamit.

A központnak így leadom a helyzetjelentésemet.
Az ügynökség a legnagyobb valószínűség szerint el-
veszti az egész struktúrát, ami a hatáskörömbé tar-
tozott, s vele együtt engem is. A koord-LaM
19/7438-as számú koordináló ügynököt feltételez-
hetően likvidálni fogják.

Látogatóban a lánynál

– Anya, te tényleg teljesen, de teljesen szenilis
vagy! – Erzsébet ezt *majdnem* kimondta.

Amikor egy órával ezelőtt anyja bejelentés nélkül
eljött hozzá, Erzsébet végtelen örömet érzett. Máskor
felróná az anyjának, hogy nem hívta fel előzőleg, de
amikor meglátta a kiegyensúlyozott – testileg és lel-
kileg kiegyensúlyozott – édesanyját, nagyon meg-
örült, és nem akarta a közös délutánt figyelmezteté-
sekkel elrontani. Habár ha az anyja negyedórával ké-
sőbb érkezik, tényleg nem találja otthon Erzsébetet.

Az utóbbi hónapokban, pontosabban az apja halá-
la óta anyja szemmel láthatóan hanyatlott. Hirtelen
nyomasztó érzések kerítették őt hatalmukba, melyek
ez idáig elkerülték, vagy inkább ő kerülte el őket si-
keresen. Elkezdett remegni a keze, fájt a gyomra,
meggörnyedt járás közben. Erzsébetnek *szinte* hihe-
tetlennek tűnt, hogy a test egyszerre így elsatnyulhat.
És a testi leépülést követte a szellemi hanyatlás is.
Anya gyanakvó lett, mindenben megsértődött, nem fe-
lelt meg neki semmi. Az volt a legrosszabb, hogy
szenilitásának minden egyes megnyilvánulását örömmel
fogadta. Amikor Erzsébet felhívta a figyelmét

egy hibára, anyja magabiztosan kijelentette, hogy az ő korában már joga van a tévedésre és a felejtésre.

Bár anya pár hónappal idősebb volt apánál, halála előtt évekig gondoskodott róla és ápolta. Beteg szíve miatt kellett idő előtt nyugdíjba vonulnia. Anya továbbra is dolgozott, de emellett képes volt arra, hogy példásan ápolja a férjét. Támogatta, ha kimentek sétálni, elkísérte őt az uszodába, sőt még a sakk-klubba is, ahova azelőtt sosem tette be a lábát, holott apa ott töltötte a szombat délutánok jelentős hányadát.

Apa váratlanul halt meg. Az állapota már évek óta válságos volt, de sosem volt olyan érzésük – Erzsébetnek, anyának, sőt még apának sem –, hogy életveszélyben van. Aztán egyszer leült a karosszékbe, és többé már nem kelt fel. Megszűnt élni.

Ám ma Erzsébetnek úgy tűnt, mint az anyját kicserélték volna. Olyan volt, mint egy vagy tíz évvel ezelőtt. A kérdésre, hogy hogyan érzi magát, nem fájdalmi és gondjai végtelen listájának felsorolásával felelt, mint az utóbbi hónapokban, hanem csak nevetve legyintett, mintha az egészsége lenne most az utolsó dolog, amivel foglalkoznia kellene.

– Tegyek fel vizet kávénak, anyu? – kérdezte Erzsébet, de nem felejtette el hozzátenni: – Csak olyan gyengét csinállok neked, ami nem árt meg.

Az anyja ismét elnevette magát:

– Ha túl gyengét csinálsz, megiszom a tiédet.

Míg Erzsébet vizet öntött a kávéfőzőbe, anya átment a szobába. Egy idő múlva onnan kiáltott ki:

– A virágok abban a nagy kínai vázában, amit karácsonyra adtam neked, már teljesen szárazak.

– Már legalább egy hete tudok róla, hogy elszáradtak – sóhajtott fel Erzsébet, amikor óvatosan leemelte a nehéz vázát a szekrényről.

Anya leült a fotelbe és várt, míg Erzsébet bejön. A konyhából hirtelen porceláncsörömpölés hallatszott.

– A váza? – kiáltott anya a szobából.

– Már csak volt – szólt vissza a lány. – Sajnálom, nagyon tetszett.

Az anya bejött a lány után a konyhába.

– Tényleg tetszett? Akkor karácsonyra újra kapsz egy ugyanilyent.

– Anyu – kezdte Erzsébet, amikor újra leültek a karosszékbe –, meg szeretném neked köszönni azt a vázát.

– Most? Négy hónappal karácsony után?

– Nem úgy gondoltam. Meg szeretném köszönni, hogy nem mérgeledtél, amikor összetört.

Az anya meglepetten nézett a lányára:

– Miért mérgeledtem volna, miért haragudnék? Hiszen nem szándékosan törted szét. És különben is a te vázát volt. Akkor töröd szét a saját dolgaidat, amikor csak akarod.

– Én tudom, anyu! – Erzsébet mintha a megfelelő szavakat kereste volna. – De az utóbbi időben gyakran olyan ingerült vagy. Félttem, hogy felfortyansz, hogy széttörött az ajándék, amit tőled kaptam.

– Ugyan kérlek, beszéljünk inkább már valami másról... Még nem is mesélted, tetszik-e neked az új munkahelyed.

Máskor Erzsébet azt mondaná, hogy minden rendben van, de ma látta, hogy az anyja tényleg kíváncsi a válaszára. Ezért elkezdte elemezni egy sznob főnök irányította női közösségben uralkodó bonyolult viszonyokat. Nagyon jólesett neki egy kicsit felnagyítani a dolgokat.

Anya Erzsébet gondjait szarkasztikus, ám nem rosszindulatú megjegyzésekkel kommentálta.

– De még van valami... – kezdett bele Erzsébet. – A földszinten vagy egy üvegbódé, ahol a portás ül, vagyis hát informátornak nevezik. Idősebb úr, úgy korodbeli lehet, valószínűleg nyugdíjas, aki így jut egy kis plusz pénzhez, hogy itt dolgozik. Mindenkihez nagyon kedves, csak engem zaklat állandóan. Képzeld el, hogy konyakra hív, és azt meséli, milyen szép lakása van, s meg szeretné nekem mutatni. Tudom, hogy öreglány vagyok, de már tényleg ennyire öreg öreglány lennék?

– Ez egyáltalán nem függ össze a koroddal. Ak-

kor is zaklatna, ha csak tizennyolc lennél. Hiszen azért csinálja, mert tetszel neki, s nem azért, mert öreg vagy – válaszolta az anyja.

– Hát ez eléggé hízelgő – nevette el magát Erzsébet, és ismét arra gondolt, milyen érthetőek és világosak ma anyja gondolatai.

Anyának hirtelen eszébe jutott valami:

– Képzeld el, amikor dolgozni kezdtem a bankban – akkor éppen húszéves voltam –, nekem is udvarolt egy ilyen öreg... kecske. Bár úgy öt évvel fiatalabb lehetett, mint én most.

Újra elnevette magát.

– Az a férfi ott örként dolgozott. Manapság biztonsági őrnök neveznék.

Erzsébet meglepetten nézett az anyjára. Ez az öreg nő, aki az utóbbi évben teljesen elvesztette a kapcsolatot a mindennapi élettel, egyszerre tudatosít ilyen részleteket is: az őrt ma biztonsági őrnök hívják.

Anya távolba révedő tekintettel ült mellette. Mintha a szemei nemcsak térben, hanem időben is látnának, mintha az az öreg ór lenne a szeme előtt, aki francia konyakra hívta az utca másik oldalán lévő kávéházba. Erzsébetet hirtelen valami féltékenységhez hasonló érzés kerítette hatalmába, hogy az anyja más férfira is emlékszik, nemcsak az apjára.

– De akkor már ismertétek egymást apuval,

nem? – kérdezte Erzsébet, s egyben tudatosította, hogy apja halála óta ma először lehet az anyjával beszélgetni más témákról is, mint az apja.

Anya a lánya kérdésére hirtelen összerezzent, mintha egy pillanat alatt több tíz éven repült volna keresztül az időben, egészen a mai napig. Nem is válaszolt Erzsébetnek, csak a homlokára csapott, és kiitta a maradék kávéját. Csak amikor felállt és az ajtóhoz lépett, mondta:

– Jaj, ez az én feledékenységem! Teljesen elfeledkeztem róla, hogy délutánra találkozót beszélünk meg.

– Kivel?

– Hát az apáddal.

Erzsébetet ez a lehetetlenség majdnem az örületbe kergette. Hogyan hülyülhetett el nem egész negyed perc alatt ennyire az anyja? De hiszen ez szörnyű, mennyire összekeveredik benne a múlt és a jelen. Miként lehet az, hogy egy pillanattal ezelőtt még élénk és érdeklődő volt, most meg bolondos, és az apával való találkozásra készül, aki már háromnegyed éve halott? Erzsébet érezte, hogy anyjában utálja ezt a részt. Az öregasszonynak, aki a tavaszi kabátját öltötte magára, valami szörnyűt akart kiáltani, meg akarta sérteni, sebezni, de nem jutottak eszébe a megfelelő szavak. Kereste őket.

Éppen akkor megszólalt a konyhában a telefon. Erzsébet nem reagált a csörgésre. Anya kihajolt az ajtóból, és azt mondta:

– Csörög a telefon.

Erzsébet lassan megmozdult, de a vágy, hogy mondjon az anyjának valami megalázót, még mindig élénken élt benne.

– Anya, te tényleg, de tényleg nagyon szenilis vagy. – Erzsébet *majdnem* kimondta.

– Persze, így hívnak. Gondolom, tudja, kinek telefonál – mondta Erzsébet energikusan a telefonba. Még mindig rángatta az ideg.

De aztán egy perc töredéke alatt elszállt belőle az összes erő. Kezével a konyhaszekrénybe támaszkodott, de még így is megrogyott a lába, és le kellett ülnie a padlóra. A rendőr hangját hallgatta, aki lassan és szomorú hangon magyarázta, a szomszédok ma reggel mint vették észre, hogy az anyja lakásának ajtaja nyitva van. Amikor bementek, ott találták holtan az anyját. A rendőr azt mondta, hogy gyilkosság történt. Valaki egy nehéz vázával fejbe vágta.

– Halló, hall engem? – kérdezte a rendőr szinte már könyörögve. – Érti, mit mondtam önnek?

– Azt a vázát én adtam neki karácsonyra – felelte Erzsébet, és sírva fakadt.

Látogatóban anyánál

Rövid, nyugtalan álomból ébredt, amelyben Márta a lépcsőkön lépkedett felé. Az őket körülvevő meghatározhatatlan környezetet fehér fény öntötte el, nem lehetett tudni, kint vannak, vagy valamilyen házban. Azt álmodta, hogy a lépcső tetején áll, és várja, hogy Márta odaérjen hozzá. Indulni akart, de Márta egyfolytában kiabált, hogy várja őt meg. Nem volt messze tőle, de a lépcsőfokok egyre szaporodtak kettejük között, így nem közeledtek egymáshoz.

Pár percig még az ágyban maradt. Az álom miatt még mindig a beteljesületlenség érzése uralkodott rajta, a meg nem valósult vágyé. Arra gondolt, többet kellene gondolkodnia azon – és aktívabban –, mikor engedik már végre haza Mártát a kórházból. Ragaszkodnia kéne hozzá, hogy kiengedjék, hiszen jelentősen javult az állapota.

A hallucinációknál és a képzelődésnél nem is mindig lehet egyértelműen meghatározni a diagnózist. Ez csak a valóság megváltozásával folytatott harc. A belgyógyász megmondhatja, hogy a betegnek gyomorfekélye van, amit ezek után megműtenek, ám a lélek zavarai nem mérhetőek, így a javulás sem mérhető. És az utóbbi hetekben Márta tény-

leg jobb színben volt. Tulajdonképpen ugyanolyan, mint régen, normális. Elhatározta, hogy kompromisszum nélkül követelni fogja, hogy engedjék haza. Mintha az elmúlt napokban a főorvos is habozott volna véleményt mondani Márta állapotáról.

Felkelt és felöltözött. Éveken keresztül Márta gondoskodott róla. Hozzászokott, hogy míg reggelente tisztálkodik, addig Márta elkészíti számára a reggelit. Együtt reggeliztek, és az étkezés végeztével Márta kikészítette neki az inget és az öltönyt a munkába. Míg a lányuk, Emma kicsi volt, őt is hibátlanul elkészítette az iskolába. Aztán ő vitte a lányukat az iskolába. Amikor Emma tizenöt éves lett, konzervatóriumban kezdett tanulni a szomszédos városban. Csak hétfégenként járt haza.

Márta az utóbbi években már teljesen csak rá összpontosított. Szükség is volt rá, hiszen az ő pozíciójában a gyűrött öltöny a teljes komolytalanság jelének tűnt volna, és a komolytalanság legkisebb jele is milliós károkat okozott volna a cégnek. Márta tulajdonképpen a hivatásbeli image-maker-évé vált. Figyelte a divatmagazinokat, azok alapján választotta meg a ruhatárát, ő döntötte el, melyik társasági rendezvényen jelenjen meg.

Most mindenre egyedül maradt. A kávé megfőzése és a müzli joghurttal való leöntése természetesen nem jelentett gondot számára, az élet Márta nél-

kül – az volt nehéz. Szerette őt, ami azt jelenti, megszokta a jelenlétét, szüksége volt arra, hogy a közepében legyen.

Amikor beindította a kocsit, egy rövid pillantást vetett a műszerfalra is. Öt perc múlva nyolc óra. Ismét el fog késni. Éveken keresztül elvárta a beosztottaitól, hogy pontosak legyenek, az operatív munkaértekezletnek negyed kilenckor kellett kezdődnie akkor is, ha harminc centi hó hullott. Ám az utóbbi hónapokban egyre inkább fél kilencre tolódott a kezdés időpontja. Tudatosította, hogy a cég számára is jobb lesz, ha Márta hazajön.

Amikor utasításokat adott a titkárnőjének, feltűnt neki a dekoltázsa. Nem érdekelték őt a kerek női formák, csak maga a dekoltázs. Ez a nő az utóbbi hetekben tényleg kihívóbban kezdett öltözködni, vagy csak neki tűnik így? Becsukta maga mögött az irodája ajtaját és gondolkodni kezdett, hogy azelőtt is ilyen rövid szoknyákat és szűk blúzokat hordott-e. Ez a lány talán azt gondolja, most, hogy a felesége kórházban van, lenne rá lehetősége, hogy... Nem akarta a gyanúját részletezni, de a titkárnője mellé gondolatban egy kérdőjelet tett. Ha több hasonló jelet észlel, lecseréli.

Az értekezlet a megszokott menet szerint zajlott. Az egyes részlegek vezetői egyszerűsíteni szeretnék volna beosztottaik munkáját, ezért javaslataik alapján másra akarták hárítani az egyes tennivalókat.

Hagyta őket, kicsit hadakozzanak és gyanúsítgassák egymást. Aztán elhatározta, hogy minden marad a régiben, de szigorúbban kell ellenőrizni a minőséget. Ebből az következik, hogy az egyes részlegek jobban figyelik majd egymás munkáját.

Véget ért a megbeszélés. A távozó kollégái hátát nézte. Egyikük sem lett a barátja. Csak meghunyászkodó beosztottak voltak. Bízhatott bennük, hogy végrehajtják az utasításait, de nem beszélhetett velük bizalmasan. Ha lenne itt barátja, talán könnyebben viselné az életet Márta nélkül. De szerencsére nincs barátja, és a felesége egyre inkább hiányzik neki, ezért mindent megtesz azért, hogy minél előbb hazajöjjön. Nemcsak azért, hogy mellette legyen, hanem azért is, mert egyre világosabbá vált számára, hogy Márta rendbejött.

Felhívta a kórházat. Egy találkozót szeretett volna megbeszélni a főorvossal, de a női hang azt mondta, a főorvos úr egész héten szabadságon van. Elhatározta, hogy ma vagy holnap felkeresi Márta kezelőorvosát. Rákérdez Márta betegségének törvényszerűségeire, esetleg még valamilyen könyvet is kölcsönöz a témáról. Ha jövő héten találkozik a főorvossal, már tudni fog valamit a diagnózisról, hogy érvelhessen.

Egy étteremben ebédelt, amelyet az utóbbi hetekben nagyon megkedvelt. Amikor Márta kórházba ke-

rült, keresett egy helyet, ahol tisztességes házi kosztot adnak. Mártával gyakran eljártak vacsorázni, de akkor éppen az ellenkezőjére törekedtek – valamilyen egzotikus mexikói, thaiföldi vagy arab konyha ízeire vágytak. Ám most olyan ételeket akart, amelyek minél jobban hasonlítanak Márta főztjéhez. A félkész ételeket és instant leveseket éppúgy nem szereti, mint a konzervgombát és -zöldséget.

Végül megtalálta ezt az izléstelenül berendezett kis éttermet a mellékutcában. A falakon múlt századbeli grafikák lógtak, az asztalok és a székek azonosíthatatlan rusztikus stílusúak voltak, ám az asztalon pop-art terítők voltak. Márta azt mondaná, hogy szörnyen néz ki, és igaza is lenne. Még azt is jelezné, hogy egy olyan befolyással bíró felelősségteljes emberre, mint ő, nem vet jó fényt, ha ilyen helyekre jár. Ám egy simogatással és mosollyal megnyugtatná.

Márta gondos volt, sőt néha már túlságosan is precíz. Talán ez a megszállottság is közrejátszott abban, hogy romlott a lelkiállapota. Egyfolytában stresszben élt az iránta érzett felelősség miatt. A jövőben önmérsékletre szorítja, fontosabb dolgokra fognak összpontosítani. Hiszen nem lehetnek reggeltől estig egy cég képviselői. Időnként megjelenhetnek a társaságban normális házaspárként is, akik szeretik egymást.

A többiek ebéd után mindig nyomottak voltak. Ám őt a kávé mindig kellőképpen felüdítette. Belemerült a munkába. Aztán egy óra múlva lelkiismeret-furdalással vette tudomásul, hogy nem is gondolt Mártára. Ez pedig annyira kikököntette, hogy már nem tudott tovább dolgozni. Búcsúzásuk és – első alkalommal nevezte ezt így meg – Márta „bebörtönzése” a klinikán már az ő életét is veszélyeztette. Ha ennek nem lesz hamarosan vége, neki is pszichológushoz kell fordulnia. Elnevette magát a házastársi szeretet legromantikusabb történetének gondolatára: hogy szerető férj legyen, a feleségével együtt kell magát kezeltenie az ideggyógyászaton. De ez nem fordul elő. Kihozza Mártát a kórházból, ha kell, akár a saját felelősségére is. Ha kell, biztosítja, hogy egy független orvos vizsgálja meg. De erre talán nem is lesz szükség, hiszen Márta már kiengesúlyozottnak tűnik.

Még mielőtt elindult volna az irodából, megpróbálta felhívni a lányát. Ő is eléggé nehezen viselte az anyja kórházi kezelését. Sokkal ritkábban járt haza, mint azelőtt. Talán meg sem mondta a barátnőinek. Hiszen húszéves korban nincs nagyobb szégyen annál, ha valakinek az anyja a pszichiátriára került. Csak az üzenetrögzítő hangja jelentkezett. Emma valószínűleg még iskolában volt.

Útban a kórház felé még megállt az üzletben.

Márta nem volt elégedett a kórházi koszttal. Panaszkodott, hogy kevés gyümölcsöt kap. Ezért mindig vitt neki valamit. Ma a pulton megpillantott egy kis doboz áfonyát. Ebben az évszakban biztosan meglepetést okoz vele neki.

Délutáni dugó volt mindenütt. Autója csak lassan araszolt előre a külvárosba, ahol a kórház volt. Azon gondolkodott, már ma megmondja-e Mártának, hogy harcolni fog a hazaengedéséért. Talán jobb lenne a jövő hétig várnia, míg beszél a főorvossal. Nem akarta fölösleges illúziókba ringatni, és egyértelmű ígéretet sem akart tenni. Tudta, hogy Márta hazavágyik, és ez volt a legfontosabb. De mi van akkor, ha a főorvos erősködik, hogy még el kell végezni pár kivizsgálást?

Kocsiját a kórház előtti kis parkolóba állította. Amikor kiszállt, felnézett Márta kis ablakára. Ma valamivel korábban jött, mint szokott, ezért még nem várta. A főbejárat nyitva volt, ám az előtérben nem volt senki. Az emeleten sem találkozott senkivel. Sőt még az osztályra nyíló ajtó is nyitva volt. Amikor lenyomta Márta szobájának kilincset, arra gondolt, hogy ma akár el is vihetné innét, senki nem állítaná meg.

Amikor megjelent a szobában, Márta felugrott a karosszékéből és megölelte. Csókjuk tovább tartott, mint általában. Alhasa tájékán megérezte, hogy már

a teste is vágyik Márta hazajövetelére. Megkérdezte tőle, van-e valami újdonság. Azt mondta, az unalom ma magasabb fokára hágott, már megközelíti az abszolút értéket. Hozzátette, hogy biztosan nem ő lesz az első ember, aki megőrül az ideggyógyászatban. Elégedetten bólogatott, mert éppen ezek a válaszok bizonyították azt, hogy Márta újra egészséges.

Márta szobája volt a legdrágább az egész kórházban. Egyedül lakott benne, szép kilátás nyílt az ablakából, saját vécéje és fürdőszobája volt. Amikor a fürdőszobában az áfonyát mosta Mártának, valaki kopogott.

– Szia anyu! – köszönt bizonytalanul Emma.

– Emma, mennyire örülök, hogy látlak! – mondta Márta, és hozzátette: – Gyere már be, és csukd be az ajtót!

– Hogy vagy, anyu? Ma nagyon vidámnak tűnsz.

– Örülök, hogy együtt vagyunk.

– Én is.

– Apa a fürdőszobában van, mossza az áfonyát, amit hozott. Ugye te is eszel?

– Milyen áfonyát, anya? Mit beszélsz már megint? Ne képzelegj annyit! Ne találd ki az életét, már fél éve halott. Mikor nyugszol már bele?

Light my fire

*You know that it would be untrue
You know that I would be a liar
If I was to say to you
Girl, we coldn't get much higher
Come on baby, light my fire
(The Doors)*

Mielőtt bement volna a nappaliba, hogy leakassza a nehéz sötétítőket, a hálószoba ajtaja elé letett egy zöld ajándékpapírbaa csomagolt könyvet. Amikor a könyv mellé rakta a sötétítőfüggönyt, egy pillanatra belehallgatott a hangokba, amelyek az ajtó mögül jöttek. Az izgatott férfi és nő zihálása változatlan tempóban és intenzitással folytatódott.

Egy pillanat múlva az ajtó elé tett még három virágmintás matracot is a nappali heverőjéről. Óvatosan kinyitotta a dolgozószoba ajtaját, egy nyaláb újságot és képes magazint hozott ki onnan. Egy idő múlva már vagy egy tucat könyv hevert az ajtó előtt. Többször mondta neki, hogy ezeket a könyveket ki kell dobni, mert úgysem jók semmire.

*– Valamire mégis jók lesznek – súgta.
Visszament a konyhába, és a hűtőszekrényből ki-*

vett egy megkezdett üveg tequilát. Húzott belőle egy nagyot. Kinyitott egy szekrényt, s onnan két üveg konyakot vett elő. Amikor már a küszöbön állt, észrevette a rózsaszín függönyt. Az üvegeket letette az asztalra, és egy hirtelen mozdulattal letépte a függönyt. Egy pillanatra el is felejtette, hogy nem kellene zajt csapnia.

– De hiszen ők is nagy hanggal vannak – mondta. A hálószobából még mindig a szeretkezés sóhajai hallatszottak.

A függönyt a kilincs köré tekerte, aztán kinyitotta az egyik üveget, és a függönyre locsolta. Akkor jutott eszébe, hogy az alkohol szaga esetleg beszívárogthat a hálószobába. Gyorsított. Egyenként összesodorta és a matracok közé tette az újságlapokat.

Először a sötétítőt akarta meggyújtani. Kiöntötte rá az egész üveg konyakot, majd guggolva meggyújtotta a gyufát. Hirtelen magas kék láng csapott fel előtte. Meglepődve hátraugrott, és hanyatt esett. Megtörölte megperzselődött ujjbegyeit.

Legfőbb ideje volt elhagyni a lakást. Már a bejárati ajtó kilincsén volt a keze, amikor a tekintete a nagy fonott karosszékekben lévő vánkosra esett. Gyorsan felkapta, és a tűzhöz vitte. A karosszéket nem tudta már a tűzre tenni, mert a csípős füsttől nem tudott olyan közel menni.

Aztán Teodor választ adott Ágota utolsó kérdésére is, így a látogatása akár már be is fejeződhetett volna.

– Még lefényképezem – kiáltott fel mesterkéltén Ágota. Letette a diktafonját az asztalra, és túlzottan hangsúlyozva mozdulatai gyorsaságát, kivette a retiküljéből a fényképezőgépet.

Teodor jóindulatúan nézte. Nevetett. Az egyik kezében cigarettát tartott, a másikkban még mindig égő öngyújtót. Nem kételkedett abban, hogy legkésőbb egy fél óra múlva ez a nő, aki eljött hozzá a műterembe, hogy beszélgetést készítsen vele, meztelenül fog feküdni az állványok és a megkezdett vásznak között. Az a vásznak között, ő meg a combjai között.

Teodor gondolatai túlságosan is előreszaladtak. Azon gondolkodott, mi következik ezután. Semmi képp sem akarta, hogy az újságíró és a festő szenvedélyes aktusát bárminemű kapcsolat kövesse. Egy öreglány, akinek nincsenek túlságosan jó esélyei a jövőre nézve, valamint egy vénlegény, akinek még rosszabb a múltja – ez volna ám a páros... Még szerencse, hogy két óra múlva kezdődik a kiállítás megnyitó. Nemsokára el kell menniük a műteremből. Nem lesz rá lehetőség, hogy vacsorát főzzenek, nem fogják együtt lesni a csillagokat, nem keni szét a nő meztelen testén a festéket, nem nevet majd azon,

milyen nagy rá a fürdőköpenye. Megkeféli, és már megy is.

– Vágjon komoly arcot, és nyomja el ezt az ironikus mosolyát – térítették magához Ágota szavai.

Körüljárta a férfit, hogy megtalálja a megfelelő szöveget, ahonnan a festő sűrű szemöldöke és az összes szakálla minél démonikusabbnak tűnik.

Szívott egyet a cigarettából. Visszatartotta a füstöt, aztán belenézve az objektívbe, lassan ovális füstfelhőket eregetett.

– Lenyűgöz a tűz. Táncolnak a lángok, a szikrák röpködnek, terjed a füst – mondta, és megint az öngyújtóját kattogtatta.

Ágota újabb fényképet készített.

– Szeretném, ha olyan hatalmam lenne, mint Nérónak. Felgyújtani a várost, és művészi alkotásá változtatni a tűz destrukcióját. Az inspiráló elem az unalmas étellel szemben. Köpnék az emberek szenvedésére, csak a pusztító szépségre összpontosítanék.

Az öngyújtóját betette a nadrágja zsebébe.

– Nem piromániás ön? – kérdezte tőle, miközben letette a fényképezőgépét.

– Minden bizonnyal az vagyok.

– De az újságban erről nem írunk semmit, ugye? – nevette el magát Ágota.

Azelőtt azt szerette volna, ha üres lakásba tér haza, de most azt remélte, hogy még ott találja őket.

Amikor belépett, már tudta, hogy még a hálószobában vannak. Tudta, hogy még nem fejezték be, bár a bejárati ajtóból nem hallott semmit.

A lakás légköre még mindig erős szexszel volt tele. Mintha minden azt kiáltotta volna neki: Vigyázz, hűtlenség! Éppen most. A feleséged szeretője ott van az ágyadban.

Azok ketten továbbra is benn maradtak a hálószobában, így meghozták helyette a döntést.

– Fel vagytok tüzelve? Még jobban fel lesztok! – mondta. Azok ketten, bent az ajtó mögött nem hallhatták őt.

Egy pillanatra leült a nappaliban a karosszékre. Tekintete az asztalra esett, ott hevert a zöld papírba csomagolt könyv. Egy órával ezelőtt még ajándékot vett neki. Haragudott ezért magára. Felsőhajtott, és csóválni kezdte a fejét a naivitása és az értetlensége miatt. A saját ostobaságát is meg kellene büntetnie. De előbb őket. Körülnézett, s azon gondolkodott, hogyan csinálja. Ezek a nehéz sötétítők biztosan jól fognak égni.

Aztán valamilyen szörrel betakarva feküdtek. Ágotának úgy tűnt, hogy a takaró kemény a sokéves portól és kosztól. Csak a festék szagát nem érezte rajta.

Rágyújtott egy cigarettára, hogy a füst elnyomja azt a bűzt. Bűzzel a bűz ellen, szeget szeggel. Elképzelte, ahogy a nikotin a tüdején keresztül a vérébe áramlik, aztán az agyába. Megnyugtató érzés volt.

Amikor észrevette, hogy Teodor is kihúzott egy szálát a dobozból, odaadta neki a sajátját, hogy arról gyújtsa meg. Eltolta a kezét, és az öngyújtó után nyúlt.

– Számomra a cigarettázásban a legnagyobb örömet a meggyújtás jelenti. Nézd csak a tűz színeit. Narancssárga a pirossal és a sárgával... És most kék. Kék volt, láttad?

Ágota számára a láng nem volt cseppet sem érdekes. Csak annyiban, hogy az a művész csodálta, aki csaknem minden képén a tüzet festette. Azon gondolkodott, hogy újra be kellene kapcsolnia a diktafonját, ez biztosan tetszene neki. De ahhoz ki kellene másznia a takaró alól, és hátulról meg kellene mutatnia a meztelen testét. És azt nem akarta, mert a feneke nagyobb volt annál, amilyennek lennie kellett volna. Ma még ne lássa őt így, lehet, majd legközelebb. Ha véletlenül volna még valamikor legközelebb.

– Voltál már orvosnál? – kérdezte a nő.

Teodor nem értette, ezért ellenségesen ránézett.

– Emiatt a pirománia miatt. Ez a pszichiáter kompetenciájába tartozik – tette hozzá gyorsan magyarázatképpen.

Megkönnyebbült. Már azt hitte, hogy a szexuális teljesítményét értékelte ennyire csödként. Ezek után jókedvűen elnevette magát.

– Na mi van, megyünk arra a kiállítás-megnyitóra, vagy még egyszer feltámasztod bennem a tüzet? – kérdezte.

– Nem tudom – vetette oda félvállról.

Eloltotta a cigit a hamutartóban, és azután magához húzta Ágotát.

– Come on baby, light my fire.

Előtte lassan sétálgatott, de minél közelebb volt a lakáshoz, annál jobban sietett. Kaptak esélyt, elég időt adott nekik. Talán már befejezték. Az a fickó talán már elment a lakásból, vagy mindketten távoztak. Ha ottmaradtak, az az ő hibájuk.

Már csaknem futott, hogy végre tudja hajtani azt, amit elhatározott. Átvágott az úton, és ködösen tudatosította, hogy egy autónak hirtelen le kellett fékeznie miatta. De nem figyelt rá oda. A szemei előtt a kiállítás képei cikáztak. Égő pad, amin egy öreg csavargó ül. A férfi egy csokrot nyújt át a nőnek, ám az nem virágokból, hanem lángokból áll. A gyermekláncfűről egy katicabogár repül el – szétterítette a szárnyait, amelyek már égni kezdtek. A mézítelen nő égő hajjal ül a zöld karosszékben. Éppen erre az olajfestményre gondolt egyfolytában. Meg-

alázó volt ez a hasonlóság. Lehet, hogy tényleg az ő felesége volt. Az ő felesége a lángok között.

Aztán az esti városban sétáltak. Szerette volna, ha Teodor átfogja a vállát vagy a derekát, vagy legalább egy pillanatra kézen ragadja. Ám ő fél méterrel előtte ment, mintha neki és mindenkinek körül azt akarná jelezni, hogy ez a nő csak teher a számára.

Nagy lépésekkel haladt, ezért Ágotának néha futnia kellett, hogy beérje őt, és tartani tudja a tempót. Nagyon megalázó volt. De azzal áltatta magát, hogy e mögött nem kell semmilyen hátsó szándékot keresnie. Egyszerűen csak siet, mert a kiállítása megnyitójáig már csak egy negyedóra van hátra.

Na és, hát jól érezték magukat. A férfi inkább, ő kevésbé. És ezzel véget is ér az egész. Vagyis – tulajdonképpen már véget is ért.

Azelőtt úgy tűnhetett, hogy tévedésből ment el a galériába. Ám most, hogy már hazafele tartott, nem kételkedett abban, hogy a sors vezette oda, az élet irányítója. Az ő, a felesége és a másik fickó sorsának irányítója. Ezen a kiállításon minden világossá vált számára. Nem ő hozta meg ezt a döntést, csak elfogadta.

Még egyszer megfordult az ajtóban. Tűz, tűz, tűz. Az összes festmény egy nagy tűzvészbe olvadt előtte.

Lassan lépkedett az esti városban, hazafelé tartott. Nem gondolkodott, mégis gondolatfoszlányok százai keringtek a fejében. Visszaemlékezett arra, hogy valahol azt olvasta, a tűz megtisztít. Éppen erre lenne szüksége. A megtisztulásra, el kellene dobnia azt az undort, amibe ma beleesett.

Aztán bementek a galériába. A bejáratnál egy pohár bort nyomtak a kezükbe. Mindenhol emberek sokasága. Teodor teljesen megfeledkezett Ágotáról. Olyan barátok voltak itt, akiket már évek óta nem látott. Némelyiküket nem is tartotta a barátjának. A többiek régebben talán a barátai voltak, ám az évek múltával már nem tudott az arcokhoz nevetet rendelni, a nevekhez meg arcokat.

Teodort figyelmeztették, hogy az egyik a kiállítása miatt utazott ide Franciaországból. Úgy tett, mintha nem értené. Ilyen módon fejezik ki az öntelt emberek a köszönetüket.

– Látom, még mindig a tűz megszállottja vagy – mondta neki valaki, amikor kezét fogott vele.

– A tűz jó szolga, de rossz úr – tette hozzá egy másik.

Teodor kortyolt egyet a borból. Nagyon szívesen beszélt a tűzről, de ebben a pillanatban nem tudott mit mondani.

Észrevette, hogy Ágota közelít feléjük.

Egy harmadik vagy negyedik nevetve folytatta:
– Teodor és a tűz kapcsolatában – (kapcsolatról volt szó, ezért Ágota egy pillanatra megfeszült, mint a húr) – sosem tudhatjuk, ki az úr, és ki a szolga. Teodor ugyanis a tűz rabszolgája, bár egyidejűleg szívtelenül ki is zsákmányolja. Csak nézzenek körül. Tűz ezerféleképpen felhasználva.

– Ötvenegyféléképpen – javította ki őt Teodor. – A kiállításon ötvenhét képem van, ebből hat nem a tűz témájával foglalkozik.

– Hat? Ja, azok a várnak ott a sarokban? Romhalmaz egy, Romhalmaz kettő és négy füsttanulmány. Valóban nincs semmi közük a tűzhöz – világosította fel ironikusan egy további hang, s telt férfinevetés hangja robbant ki.

Ágota lassan távolodott a csoporttól. Apró léptekkel járt egyik vászontól a másikig. Volt itt egy olyan kép, amin az újságok égtek. Rögtön mellette volt egy olyan, amelyikre Teodor égő képes magazint festett. Ágota hozzágondolta, hogy festhetett volna még égő könyvet, égő telefonkönyvet, égő reklámújságot, és a nyomdából még további termékeket bocsáthatnának a rendelkezésére, hogy elégesse azokat. Egy sorozat lehetne: Sajtótermékek a lángok között címmel.

Azelőtt sosem érdekelte a képzőművészet. Érthet-

lennek, elérhetetlen szférákban lebegőnek tartotta, ahova ő sosem jutott el. Most tökéletesen el volt várzásolva. Ennyi szépség. Sőt még az is az eszébe jutott, hogy azután, miután rendbe hozza a dolgait, ő is elkezdhetne festeni. Mindent ugyanúgy csinálna, mint ez a művész, aki most itt állított ki. Nagy, színes, lenyűgöző vásznak. És ezek a témák – szikrák, lángok, tűz, füst, hamu.

Egy darabig hallgatta a szónokot, aki ezekről a festményekről beszélt, de úgy tűnt neki, hogy ő maga sokkal jobban érti őket, mint bárki más ebben a teremben. Vagyis csak az alkotójuk érthette jobban. Egyszer szívesen elbeszélgetne vele. A tűzről és a festésről.

Egyszer csak egy nagy vászonra esett a tekintete. Nagy borsózöld karosszékekben egy mezítelen nő ült. Lábai keresztbe rakta, rézszínű haja lángokká alakult. Csodálkozva lépett közelebb. A lángoló haj alatt lévő arc hasonlított a feleségéhez. Csak a teste nézett ki egy kicsit másképp. A képen lévő nőnek teltebb keblei voltak, és a lábai is egy kicsit mások voltak. A kép ereje nem a test reális ábrázolásában rejlett, hanem a lánggá váló vörös hajzuhatag motívumában. Igen, pontosan így, nem égő haj volt ott, hanem haj, amely lángnyelvekké válik.

Csodálattal rázta meg a fejét a mű szépsége felett: a felesége haja lánggá válik.

Aztán félórás késéssel megérkezett a minisztériumból a főszónok, és kezdetét vehette a kiállítás-megnyitó hivatalos része. Ágota új kazettát tett a magánójába. Az osztályvezető a minisztériumból először úgy beszélt a kiállító művészről, mint régi barátjáról. Teodor sértődötten bólogatott. Aztán a szónok rátért a festő képeinek elemzésére. Pár elhíresült frázissal segített magán, ami papírra volt neki felírva, tehát minden bizannyal nem a saját gondolatai voltak, és eredetileg talán nem is a most kiállító művésszel összefüggésben mondták ki először. Teodor megjátszotta, hogy forgatja a szeméit, mintha nem volna benne biztos, hogy mindez a dicsőség tényleg kijár neki. Ágota közben lefényképezte a festőt. A szónok azzal a gondolattal fejezte be a beszédét, hogy lángoló újságot között nagyon nehéz festeni, mert az újság gyorsan ég, és gyorsan eltűnik a festő szeme előtt.

Mindenki tapsolt. A kulturális minisztériumi osztályvezető egy varietészínész gesztusával Teodorra mutatott, hogy világos legyen, kinek szól a taps.

Teodor életművének kritikus kezdett el beszélni, ahogy magát a kopaszodó művészettörténész nevezte. Ám a kritikus nem kritizált, hanem dicsért. Ágotában felötlött, hogy ahogyan léteznek kritikusok, ugyanúgy lehetnének dicsőítők is. Irodalmi dicsőítők, zenei dicsőítők, színházi dicsőítők. A kép-

zóművészeti dicsőítő éppen a sokéves munkájának gyümölcsét mutatta be.

Ám Ágota nem figyelte oda a szavaira. Egyrészt azért, mert később is meghallgathatta a beszédet, mivel be volt kapcsolva a diktafonja, másrészt mert a figyelmét egy férfi kötötte le, aki látszólag nem tartozott ide. A sötét garbót, bőrmellényt és bársony-nadrágot viselő művészek között az agyonhordott műszálas öltönyében még feltűnőbb és szerencsétlenebb volt, mint amilyen valójában. A legfeltűnőbb ezen a fickón mégis az a kifejeztelen, mégis feszültséggel teli arckifejezése volt. Mintha az előbb egy tragikus kimenetelű baleset szemtanúja lett volna, vagy megtudta volna az onkológián a statisztikai adatokat, melyek betegsége sikeres gyógyításának esélyeire vonatkoznak. Tekintete egyik vendégről a másikra rebtent, egyik képről a másikra. Időnként alsó ajkát harapdálta vagy kezével elutasító mozdulatot tett. Ágota végre kivetkőzött a kiábrándult nő szerepéből, akinek partnere ma délután kétszer ért idő előtt a csúcsra, és újra újságíróvá vált. Ha ez a férfi – látszólag az idegösszeroppanás határán – valamit elkövetne, a cikkének teljesen más kicsengése lenne. Mi lenne, ha hirtelen egy pisztolyt húzna elő, és lelőné a minisztériumi osztályvezetőt? Vagy azt az unalmas művészettörténészt?! Vagy Teodort! Ágota tett pár lépést balra, hogy jobban rálásson ar-

ra a fura fazonra. Amikor egy pillanatra másfele nézett, még felvételt is sikerült róla készítenie. Hátha mégis elkövet valamit...

A férfinak láthatólag mégsem állt szándékában itt semmi botrányosat elkövetni. Egy darabig zavarodottan hallgatta a művészettörténész idegen szavakkal teletűzdelt előadását, aztán egyszeriben oda lépett ahhoz a szürrealista képhez, amelyiken a meztelen nő impozáns vörös lobonca lángokká változik (Ágota ebben a pillanatban tudatosította, hogy valahonnan ismeri ezt a nőt). Megnézett pár másik képet is, de aztán újra visszatért a lánghajúhoz.

Véget ért a második beszéd is. Mindannyian tapsoltak, Ágota meg is örökítette őket pár felvételen. Amikor megfordult, nem látta már azt a zavarodott férfit.

Nem értette, mit mondott neki az előbb az az ember. Szinte gépiesen megállt, és értetlenül nézett a férfitra, aki akart tőle valamit.

– Tűz – ismételte meg a férfi.

Csak akkor fogta fel, hogy a zsebéből elő kell vennie az öngyújtóját. Odaadta neki, és közben valami bocsánatkérésfélét is motyogott. Talán még el is nevette magát. Illetve mégsem.

Amikor a férfi visszaadta neki az öngyújtóját, tovább akart menni, de egyszer csak egy szőke, hosszú

fekete ruhás, nő termett előtte, ruháján bordó rózsaminták voltak, és hívta őt befele. Amikor nem reagált a hívásra, elnevette magát, és gyengéden befele nyomta. Így együtt a többi vendéggel együtt, akik eddig kint dohányoztak a járdán, belépett a galériába.

Bizonytalanul állt a küszöbön, körülnézett. Egy piros képekkel teli kiállítóteremben volt. Meg akart fordulni és elmenni, de a háta mögül valaki meglökte, így egyre távolabb került az ajtótól. Ahogy ott állt az emberek közé préselve, hallotta, amint nagy garral becsukják az ajtót.

És így ottmaradt, a képek közé lépett.

Aztán a kiállítás fővédnöke a hosszú fekete rózsamintás ruhájában hostessé változott, és tálcával járkált a vendégek között, konyakot és bort kínált körbe. Amikor a sarokban észrevette Ágotát, mosolyogva odalépett hozzá.

– Lassan már csak úgy ismerem önt, mint újságcikkek szerzőjét. Régóta nem láttam – mondta szívélyesen a védnök.

– Akkor jó újságíró vált belőlem. Láthatatlanul figyelek másokat – nevetett Ágota és egy pohár fehérbort emelt le a tálcáról.

– Inkább vöröset vegyen, a fehér nem ér semmit. Az utolsó pillanatban vettük a bevásárlóközpontban – hajolt hozzá a védnök.

Ágota ekkor a terem túlsó felén meglátta azt a neurotikus férfit, akire korábban felfigyelt.

– Nem tudja véletlenül, ki az az ember abban a szörnyű szürke öltönyben? A nagy olajfestmény előtt áll, amin az oroszlán sörénye ég. Egyébként még Dalí sem festette volna meg különül.

A védnöknő hunyorogva nézett arra. Szemüveg híján próbálta beélesíteni a képet.

– Lehet, hogy Dalí sem festette volna meg jobban, de biztosan korábban festette volna. És az a kis szerencsétlen? Nem tudom, ki az. Talán valamelyik támogató beosztottja. Ha meghívót kapnak, úgy érzik, kötelességük valakit ideküldeni. Miért érdekli?

– Furcsa egy ember – mondta Ágota.

Nem gondolt rá többet.

Azelőtt nem is tudta, merre megy. Vagyis hát nem is tudta, hogy lépdel. Csak arra gondolt, hogy a felesége valamilyen férfival hempereg a hálószobában. Hallotta, hogyan zihálnak, de nem nyitott be abba a szobába. Lehetséges, hogy félt a saját reakciójától. Egy darabig ott állt, megfordult, és megfutamodott a lakásból.

Azt mondta magában, hogy ha később visszajön, az a férfi már nem lesz ott. Nyom sem marad utána. Mindent elfelejthet.

Abban a pillanatban csak magát okolta minde-

*nért. De meg akart változni. Kedvesebb, figyelme-
sebb lehetne. Ma már vett neki ajándékot. És jobban
fog öltözködni. Ezeket a divatjamúlt műszálas öltö-
nyöket modernebbekre cseréli. Unatkozott vele,
párszor meg is mondta neki. De ez a veszekedéseik-
kor történt, ezért nem szentelt neki akkora figyelmet,
amikorát kellett volna.*

*Lélektelenül járta az utcákat. Nem is vette észre,
hogy egy csoport férfihoz ér, akik egy erős fényt
árasztó nyitott ajtó előtt dohányoznak.*

Aztán a társaság nagyja bevonult a szalonba. A hi-
vatalos vendégek már elfogytak, így a megnyitó za-
josebb és vulgárisabb lett.

Ágota az ajtónál állt, mert a füstös levegő belé-
legezhetetlenné vált számára. Ismerősök álltak meg
mellette, akik ki- vagy bementek a terembe. Meg-
kérdezte tőlük, mit gondolnak a kiállított képekről.
Ő maga ismételtel mindig azzal kezdte a beszélge-
tést, hogy Teodort a francia szürrealisták dedunoká-
jának nevezte, aki ugyanott folytatja, ahol ők száz
évvél ezelőtt abbahagyták.

A Teodorral töltött délután megváltoztatta a hoz-
záállását. Most úgy érezte magát, mint egy profi új-
ságíró, akit az érdekes nyersanyag beszerzésének
útján nem állít meg semmi. Ha szükséges, akár még
a sikeres festőművészt is elcsábítja, csak hogy egye-

di információkhoz juthasson. Most pedig a barátait
provokálta, hogy mondjanak valamit, ami csökken-
ti a festményei értékét. De semmi érdekeset nem hú-
zott ki belőlük. Belegabalyodtak a művészet fejlő-
désének lehetetlenségéről szóló eszme-futtatásaikba,
az izmusok spiráljáról filozofáltak, amelyet akár a
negációk negációjának is tekinthetünk, a művészeti
iskolák, stílusok és irányzatok időszakos váltakozá-
sáról beszéltek. Végül is Teodor az értékelésük
alapján világszínvonalú művésznek tűnt, a múlt szá-
zad eleji művészethez való, közeledő visszatérés
előhírnökének.

*Akkor, amikor még csak az állomásról tartott haza-
felé, gyorsan és határozottan lépkedett. Elégedett
volt magával. Sokkal gyorsabban elvégezte a leány-
vállalatnál a munkáját, mint azt a cégnél feltételez-
ték, ezért a tervezettnél egy nappal hamarabb haza-
térhetett a szolgálati útról.*

*Örült, hogy láthatja a feleségét. A hónap alatt tar-
totta a zöld ajándéksomagot.*

Aztán egyszerre már csak pár ember maradt a kis-
szalonban.

– Gyere ide hozzánk, ülj le – hívta Teodor Ágo-
tát a helyiség közepén lévő asztalkához.

Már eléggé részeg volt. Rágyújtott egy cigarettá-

ra, de az öngyújtó lángja nem aludt ki. Kinyújtotta a kezét az egyik használt tányér felé. Egy papírszalvétát vett el onnan, amit valaki olyan használt, aki talán már régen hazament.

– Játsszunk egy olyan játékot – motyogta Teodor –, hogy én meggyújtom ezt a papírt, és ti megmondjátok, milyen színe van a lángnak.

– Ez fölöttébb szórakoztató lesz – jegyezte meg valaki.

– És aki nyer, az elviheti haza a hamut, ugye? – nevette el magát a Teodor jobbjan ülő férfi.

Teodor meggyújtotta a szalvétát, és az asztal körül ülő férfiak színeket kezdtek el kiabálni. Mielőtt még a láng elaludt volna, Teodor új szalvétát tett hozzá, sőt még az üres cigisdobozt is.

Ekkor odalépett egy idősebb hölgy, akít eddig nem is vett senki észre, és figyelmeztette őket, hogy ne csináljanak ostobaságot. A karosszékek, a terítők, a szőnyeg, a függönyök, minden lángra kaphat.

– Éppen ez vonz engem – bólogatott Teodor. – Felgyújtani valami nagyon nagyot, és lefesteni. Nemcsak a színt és a formát örökíteni meg a vászonon, hanem az terjedő forróságot, a tűz ropogását is, ami elnyomja az emberek kiáltását. De az igazi művészi alkotás nem a kép volna, hanem az a helyzet. A tűz installációja.

– Néró – kiáltott fel valaki.

– Örült vagy – mondta a szőke nő, aki a háta mögött állt, és az ujjaival a hajában turkált.

Teodor mérgesen elhúzta a fejét, hogy lerázza a nő kezét.

– Nem vagyok örült. Ha az lennék, akkor tényleg megcsinálnám. Á, menjünk innen – zárta le a vitát.

Egyszeriben meglepően józannak tűnt. Felállt az asztaltól és majdnem megingás nélkül az ajtó felé indult.

Mielőtt kilépett volna az állomás épületéből, megállt még a kicsi könyvesboltban. Ma nemcsak az idő előtti váratlan hazatéréssel akarta meglepni a feleségét, hanem valami apró ajándékkal is.

– Kérem, adjon tanácsot, milyen könyvet válasszak egy huszonkilenc éves nőnek, aki kiegyensúlyozott életet él, ám időnként hiányzik az életéből az izgalom. Válasszon valami nyugodt és kellemes olvasmányt. Lehet vicces is, de semmiképpen sem valami örültség – árasztotta el vidáman igényével az elárusítónőt.

A fiatal nő mosollyal az arcán bólogatott, mint ha nem lenne semmi sem könnyebb, mint megfelelni az ilyen igényeknek. Megfordult és hosszas keresés nélkül két könyvet emelt le a polcra. Aztán meggondolta a dolgot, és visszatette őket.

– Látom, hogy igazi meglepetést szeretne neki

okozni. Akkor legjobb tudásom szerint azt ajánlom önnek, válasszon valamit saját maga. Ha van ideje, nyugodtan keresgéljen valamit. Én majd esetleg megmondom, hogy jól választott-e – felelte az elárusító.

– Igaza van – nevette el magát, és a polcokhoz lépett.

A könyvet, amit választott, az elárusító is lelkesen jóváhagyta. Becsomagolta neki egy szép zöld csomagolópapírba, és kellemes estét kívánt.

Aztán végre jött egy üres taxi. Teodor benyomta Ágotát a hátsó ülésre, és beült mellé.

– Hozzám megyünk – mondta Teodor határozottan.

– És az hol van? – kérdezte a sofőr.

Ágota elnevette magát.

– Látod, nem vagy világhírű. Még a szülővárosodban sem ismernek.

Teodor megmondta a sofőrnek a címet, aztán átfogta Ágota vállát és megcsókolta.

– Ha nem akarnak ismerni festőként, akkor majd egyszer megismernek gyűjtogatóként – súgta a fülébe. – És azzal kezdem, hogy feltüzesítem az öledet. Ne félj, ha részeg vagyok, sokkal tovább tart.

Ágotát csaknem meghatotta az ígérete. Már ő sem volt józan. A világ puhának és ragaszkodónak tűnt számára.

Látta, hogy Teodor levetette az álarcát. A taxi hátsó ülésén egy elhagyatott, öregedő pasas tapadt hozzá, aki legalább egy pillanatra nem akarja elfedni a hiányosságait és fásasztja már a mindennapos képmutatás. Meg akarta őt csókolni, de Teodor odahajolt a sofőrhöz.

– Rágyújthatok? – kérdezte.

Még mielőtt a vonat kerekei azzal a kellemetlen csikorgással teljesen megálltak volna, kiugrott a peronra. Tele volt energiával. Az aluljáróhoz sietett, hogy előbb érjen ki onnan, mint hogy összegyűl a tömeg, amely leginkább kiáltozó, széles táskákkal haladó nyugdíjasokból és önfeláldozó szülőkből áll, akiknek a nyakában bóbiskoló gyerekek ülnek.

Elhatározta, hogy az állomásról egyenesen hazamegy. Az anyagokat holnap reggel is beviheti a munkahelyére, hiszen így is jóval hamarabb befejezte a munkáját, mint ahogy azt tervezték. Ilyenkor már úgysem találná bent a főnökét, tehát nincs értelme bemenni. Ha olyan munkával érkezett volna haza, ami nincs tökéletesen elvégezve, biztosan a hivatalba sietett volna. De ő sokkal többet elvégzett, mint ami a feladata volt.

Örült, hogy hamarosan otthon lesz. Egy kellemes estét akart eltölteni a feleségével.

Aztán a taxinak meg kellett állnia. Az utca a vészvillogók kék és piros színével villogott rájuk.

Előttük rendőrautó állt. Egy kicsit odébb teljesen el volt torlaszolva az utca. Két tűzoltókocsi állt ott, mentőautó és a rendőrség további gépjárműve.

Az egyenruhában lévő rendőr intett a sofőrnek, hogy lassan továbbmehet.

Teodor és Ágota elhúzódtak egymástól, és meglepetten nézték az a cirkuszt, amit az éjszakai város készített nekik. Az egyik épületet a tűzoltóautók lámpái világították meg. A felső emelet egyik ablaka egy kicsit füstölt. A tűzoltók a csillogó sárga egyenruhájukban és a fehér sisakjukban gyorsan mozogtak az autók körül. A fecskendőikkel hatalmas vízsugarakat lövelltek be a nyílásokba, ahol azelőtt ablakok voltak. Ennek ellenére az utcában meglepő csend volt. Még a bámészkodók is csak páran voltak.

– Mi Néróról beszélünk, és pár háztömbbel odébb meg tűz van – mondta Teodor.

A taxi éppen lassan elhaladt a rendőrautók mellett.

– Meg akarod nézni? Akár le is fényképezhetnélek itt. Megállunk? – kérdezte Ágota.

A mentőautók mellett haladtak el. A járda mellé hordágyak voltak lerakva. Valaki feküdt ott, tetőtől talpig sötét fóliával borítva.

– Nem, menjünk haza. Már úgyis eloltották a tüzet – mondta Teodor.

Ágota megfordult. A hátsó ablakból még látta, ahogy az egészségügyi dolgozók egy másik hordágyat hoztak ki az épületből, amely szintén le volt takarva fekete anyaggal. A taxi felgyorsított.

A párbeszéd egyik fele

(egy kisfiú hangján)

- Bácsi, leülhetek ide?
 - Tudja mit? Ha cukorkát akarna nekem adni, én biztosan nem fogadnám el. Nem fogadhatok el cukorkát olyan emberektől, akiket nem ismerek.
 - És mindegyik egészségtelen? Azok a keserű, színes gumiállatkák is?
 - Tényleg az összes?
 - Bácsi, de az anyukámnak ezt ne mondja meg, jó? Ő gyakran ad nekem cukorkát.
 - Az anyukám nem eszik cukorkát, mert ő már nagy. Gondolja, hogy én még kicsi vagyok?
 - Már nem vagyok... Már ennyi meg ennyi éves vagyok.
 - Hát igen, négy. Akkor már nem vagyok kicsi, ugye?
 - Bácsi, mutassa meg, maga hány éves!
 - Negyven... harminc?
 - Negyvenhárom? Akkor már maga nagyon nagy.
 - Bácsi, és magának is átugrál néha?
 - Haragszik rám?
 - Nem hiszem, hogy nem haragszik. Biztosan mérges rám.

– Ott van az anyukám. Az a szép nő ott abban a fekete ruhában, akinek olyan hosszú fekete sálja van.

– Miért nem nézett rá rendesen? Aha, azért mert haragszik rám, ugye?

– Bácsi, akkor tegyünk úgy, mintha nem is mondtam volna, hogy magának is átugrik néha, jó? Én azt csak azért mondtam, mert ahhoz az orvoshoz csak azok járnak, akiknek átugrott. Mert ha taknyos vagyok, akkor az anyukám nem ehhez az orvoshoz hoz engem, hanem ahhoz, aki közelebb van hozzánk.

– Ugye szép az anyukám?

– Nekem is tetszik. Az apukámnak talán nem tetszett, mert elment tőlünk.

– Az apukám gazdag, de messze van. A határon túl. Ha el akarnék hozzá menni, repülővel kellene utaznom.

– Igen, pilótával. Én meg tudom azokat a gombokat és karokat nyomni a repülőgépből.

– Persze hogy láttam, én már voltam repülőben. Bácsi, és maga tudja, hogy hívják azt a helyet, ahol a pilóta ül?

– Pilótafülke. Van ott neki egy olyan nagy széke. A társának is van ilyen. Ő is pilóta, de talán nem tud olyan jól vezetni. Lehet például a pilóta fia.

– Kettőnek kell lenni. Ha a pilótának például el

kellene mennie, addig a másik irányítaná a gépet.

– Nem úgy gondoltam, hogy a repülőből el kell mennie. Csak úgy, ha a repülőgépben valahova elmenne. Például pisilni.

– Persze hogy nem. Sosem repültem még, de egyszer voltunk az anyukámmal a repülőtéren, amikor nyílt napot tartottak. És akkor kinyitották a repülőgépek ajtaját, és be lehetett menni.

– Teljesen a belsejébe.

– Persze, a pilótafülkébe is.

– Az anyukám mindig elvisz engem megnézni valami érdekeset. Cirkuszban is voltunk, meg állarcosbálban is. Ő nagyon akarja, hogy túl legyek a törtéteken.

– Bácsi, nehogy azt gondolja, hogy azért vár ott az orvos ajtajánál, mert beteg! Én vagyok a beteg. Ő mindig eljön velem az orvoshoz.

– Legszívesebben? Talán legszívesebben a kisautóimmal játszom. Van két olyan rendőrautóm, amik mindig elkapnak valakit. Mint a tévében.

– Maga még nem volt bent, ugye? Mi már voltunk.

– Az anyukám most már csak arra vár, hogy a nővér kinyissa az ajtót, mert elfelejtette megkérdezni, kell-e még szednem az összes tablettát, vagy csak párat.

– Azt szeretném, ha azt mondanák, hogy már csak párat kell szednem. Az anyukám nagyon

örülne neki, hiszen mindig azt mondja, hogy ha túl leszek rajta, akkor nem fog kelleni gyógyszer szednem.

– Bácsi, magának is adnak tablettákat?

– Csak egyet? Akkor magának jó. Az anyukám nekem ennyit ad. Egy, kettő, három. Reggel és este is. Egyszer elfelejtette. De nem árulja el őt a doktor bácsinak, ugye? Megígéri?

– Az anyukám nagyon örülne neki, ha meggyógyulnék.

– Bácsi, nem haragszik meg rám?

– Tényleg?

– Én azt gondolom, hogy ha magának is kell szedni azokat a tablettákat, akkor teljesen világos, magának is átugrik néha.

– Én nem haragszom. Csak az orvos tudhatja, tényleg átugrik-e nekem néha. És ha igen, akkor sincs semmi. Hiszen nem fáj semmim.

– Az egyik kék, az egy dzsip, a másik meg fehér, olyan gyors rendőrautó. Villogókkal. De az anyukámnak sosem ugrik át. Csak velem van itt. Ő nagyon jó, ő nem bolond.

– Lehet, maga is túl lesz rajta egy-kettőre, bácsi. Nem lesz mindig bolond. De mindig le kell nyelnie azokat a tablettákat. Bár magának csak egy van, azt nem olyan nehéz lenyelni. És a szája is nagyobb, mint az enyém. Persze, hogy könnyebben le tudja nyelni.

– Nekem az anyukám pirosat, sárgát és olyant ad, aminek az egyik fele zöld, a másik fele meg fehér.

– Tényleg, bácsi? Teljesen ugyanolyant? Nagyon jó.

– A magáé is olyan szörnyen nagy?

– Az anyukám nem engedi meg, hogy elharapjam őket. Egyszer el is hánytam magam.

– Az anyukám kivette a hányásból azt a tablettát, és persze, hogy le kellett nyelnem.

– Nem, másodszorra már nem. Kétszer nem lehet egymás után hányni, csak egyszer.

– Már hív az anyukám, de én mindenképpen visszajövök.

– Tudja, miért hívtott oda? Az anyukám nem akarja, hogy idegen emberekkel beszélgessek.

– Várjon, mindjárt visszajövök. Csak azt megyek neki megmondani, hogy maga nem idegen, ha ugyanolyan gyógyszert kapott, mint én.

– Nevetett. Azt mondta, ne zavarjam magát. Tényleg zavarom?

– Persze. Azt gondoltam is. Az anyukám azt hiszi, mindenkit zavarok, ha beszélgetek vele.

– Az apud biztosan zavartam.

– Nem szeretett engem. Azt mondta, rám sem bír nézni. De nézett. Amikor otthon volt, mindig egyfolytában csak nézett.

– Persze hogy mindenkit beérnek, hiszen rend-

őrök. Az a legrosszabb, amikor azt a piros Porsché kell elkapniuk, mert a Porsche még gyorsabb a rendőrautónál is.

– Bácsi, de van ám nekem helikopterem is, és az a leggyorsabb. Ezzel a rendőrök még a Porsché is elkapják.

– Hogyan csináljam? Úgy, hogy az egyik rövidebb úton előremegy, és ott várja majd elül a Porsché? Na, meglátjuk, lehet-e ezt csinálni.

– Apa rossz volt. Az anyukám jó. Ő választhattott, hogy velem marad-e, vagy elmegy vele. Persze, hogy engem akart.

– Bácsi, tudja, miért van az én anyukám fekete ruhában? Az a gyász. Ha az emberek látják, hogy valaki fekete ruhát visel, tudják, hogy szomorú, nem kell már neki megmondania. Ő úgyse mondaná meg senkinek. Én sem beszélhetek róla.

– Persze hogy magának sem. Ez titok. Az anyukám nagyon megharagudna, és akkor már nem lenne többet kedves hozzám.

– Bácsi, magának is jó anyukája van?

– Meghalt?

– Persze, tudom, mit jelent az, hogy meghalt. És miért nincs fekete ruhában? Maga nem tudja, hogyan kell gyászolni?

– A szomorúság rossz, mert az anyukám valamikor sír. Szeretném, ha az anyukám túljutna

ezen. Ezt ő mondja így – túl kell ezen jutnunk.

– Bácsi, maga is sír néha, még akkor is, ha nagy?

– Én csak akkor sírok, ha valamim fáj. Az anyukám azt szeretne volna, ha állandóan sírok.

– Ha az anyukám már más ruhát fog hordani, akkor abból tudni fogom, hogy már nem szomorú.

– Tudja, miért gyászol?

– Nekem ezt nem is szabadna elmondanom, mert az anyukám nagyon megharagudna.

– Ha az anyukám nem fog idenézni, akkor mondok magának arról a fájdalomról valamit, jó?

– Bácsi, most nem figyel. Ez a szomorúság... Most meg már ismét néz.

– Most. Ez a gyász Miriam miatt van, mert ő már nem él.

– Nincs vonatom. Csak olyan nagy fa, de az a kicsi gyerekeknek való, nem nekem.

– Miriam a testvérem volt.

– De hiszen mondtam magának, tudom, hogy mit jelent az, hogy meghalt. Miriam meghalt, mint a maga anyukája.

– Bácsi, a maga anyukája is megfulladt?

– Szeretné tudni, hogyan fulladt meg Miriam?

– Miért nem?

– Én akkor is elmondom. Miriam lent volt, és fölötte meg vánkosok és paplanok voltak. És állítólag ott lent fulladt meg. Én ha alszom, akkor be-

bújok a paplan alá, mégsem fulladok meg.

– Miért kellene összeütközniük? A rendőrök jól tudnak vezetni. Magának olyan bolond ötletei vannak!

– Már megint megharagudott, ugye bácsi?

– Én csak úgy gondoltam, hogy magának is átugrott. Nem úgy, hogy a tabletták meg a doktor bácsi, hanem úgy gondoltam, hogy az hülyeség, a rendőrautók nem ütköznek össze. Hiszen egyiket az egyik kezemben tartom, a másikat meg a másikban, és vigyázok arra, nehogy összeütközzenek.

– Amikor Miriam meghalt, voltak nálunk rendőrök is. Bácsi, maguknál is voltak a rendőrök, amikor meghalt az anyukája?

– Nem? Lehet, később jönnek. Aztán majd megmondja nekem, milyen autójuk volt. Hozzánk olyan rendes autón jöttek.

– A tévében jobb rendőrök vannak.

– Hát azért, mert a tévében lövöldöznek, ugrálnak és verekednek. Azok, akik nálunk voltak, csak kérdezősködtek. Nem is voltak úgy felöltözve, mint a rendőrök. Csak azt kérdezték, miért dobáltam Miriamra azokat a vánkosokat. És miért dobáltam rá még a takarókat is, meg ilyenek. Az egyik azt kérdezte, miért volt Miriam lent? Ilyen bolond kérdést! Persze, hogy lent kellett lennie, hiszen még nem tudott járni. Bácsi, maga nem is figyel rám!

– Jó, akkor figyeljen ide! Csakhogy ez titok, és nagyon ide kell figyelnie rám.

– Nem akar? Akkor mégis zavarom, ugye?

– Annak örülök.

– Bábuk? Persze, hogy vannak bábujaim is, csak olyan nagyok, amik nem férnek be az autókba. De az autó ajtóit nem is lehet kinyitni.

– Az apukám azt mondta a rendőröknek, vigyenek el engem a börtönbe. Bácsi, figyel rám, mit beszélek? Az apukám azt mondta nekik, hogy vigyenek el. De persze hogy nem vittek el magukkal.

– Nézze, a nővér már kinyitotta az ajtót. Az anyukám csak megkérdezi, mi van azokkal a tablettákkal, és már megyünk is haza.

– Az apukám rossz volt... Már megint nem figyel rám!

– Hát persze, hogy nem, figyel rám, hiszen az újságot olvassa.

– Bácsi, tudja mit? Az apukám azt gondolta, hogy én akartam, hogy Miriam megfulladjon. Nem tudom, miért akarhattam volna ilyet. Maga akarta, hogy meghaljon az anyukája?

– Na látja!

– Én akkor már megyek is. Lehet, még jövök ide, ha az az orvos azt mondta, hogy még szednem kell azokat a tablettákat. Ha magának is azt mond-

ja, hogy továbbra is szednie kell, akkor lehet, egyszer még itt találkozunk.

– Hát akkor szia, vagyis... persze, világos, viszontlátásra, bácsi!

Az új emberiség

„És Zarathusztra megszólította a népet, s imígyen szólott: Hirdetem nektek az ember fölötti Embert. Az ember olyan valami, amit felül kell múlni.”

„Az emberben az a nagy, hogy híd és nem cél: az emberben az a szeretetreméltó, hogy átmenet és elmúlás.”

Friedrich Nietzsche: *Imígyen szólott a Zarathusztra* (1883)

A koszos peron aszfaltjára lépett. Az egyik kezében nagy koffert tartott, a másikban egy fogast, ezen lógott a fekete ruhája, amit a temetésre akart felvenni. Csak most tudatosította, hogy át sem gondolta, mit és hogyan fog csinálni. Nem volt kulcsa a bátyja lakásától, és abban sem volt biztos, hogy a kórházban odaadják neki. A bátyja talán valamelyik szomszédnál hagyta, hogy öntözze a virágokat. Az sem volt kizárva, hogy végül egy szállodában tölti az éjszakát.

Tudatosította, hogy nincs értelme magával cipelnie a koffert és a ruhát. Az állomáson hagyta a csomagmegőrzőben. Késő délután majd visszajön érte.

A taxiállomás rögtön a főépület bejárata előtt volt. Beült az első szabad autóba, és még mielőtt a sofőr készségesen megfordult és megszólította volna, megszólalt.

– Az onkológiai intézethez, kérem.

Az orvos némán kezét nyújtott neki. Aztán egy gesztussal jelezte, hogy üljön le az asztalával szemben lévő fotelbe.

– Hogyan lehetséges az, hogy ilyen hirtelen meghalt? – kérdezte.

Ezek voltak az első szavak, amelyek elhangzottak közöttük, ezért talán kicsit élesnek hatottak. Úgy tűnt neki, hogy az orvos arcára egy pillanatra kiült a harag. Aztán rezignáltan fellélegzett és monoton hivatalos hangon azt mondta:

– Egyáltalán nem halt meg hirtelen. Az állapota már hetek óta reménytelen volt. Vagyis hát egyáltalán nem állt be dramatikus rosszabbodás. A bátyja már régóta fokozatosan *közeledett* a halálhoz...

– Ezt nem tudtam – suttogta meglepetten.

– Nem tudtuk, hogy nem tudja. A hozzátartozók rendszerint mindig érdeklődnek a páciens hogyléte felől – mondta, tökéletesen elnyomva bárminemű rosszhiszemű hangsúlyt. De a tekintete elárulta, milyen kíváncsi szavai hatására.

Elérte, amit akart, az előtte ülő fiatal nő védekező állásba helyezkedett.

– Rendszeresen felhívott, és sosem panaszkodott – mondta bizonytalanul.

Az orvos elgondolkodva bólintott.

– Ő sosem panaszkodott. A vége felé pedig már nagy fájdalmai lehettek, de fel sem nyögött.

Aztán mintha tudatosította volna a pozícióját ebben az irodában, gyorsan hozzátette:

– Erős és hatásos nyugtatókat adtunk neki.

– Utoljára múlt hét kedden hívott fel... – mondta még mindig meglepődve.

– Múlt hét kedden? – szakította félbe az orvos. – Akkor már nem is bírt egyedül felkelni az ágyból. Alig bírta megtartani a kezében a könyvet.

– Nekem azt mondta a telefonba, hogy éppen hazakészül pár napra.

Az orvos meghökkenve felhúzta a szemöldökét és megcsóválta a fejét. Nem volt világos, hogy a megboldogult szavain lepődik-e meg, vagy a nővérén, aki most vele szemben ül.

Az orvos elmagyarázta neki, hogy a testet már elszállították a patológiára az alagsorba. Ám félfogadási idejük csak délelőttönként van, tehát nincs értelme, hogy most odamenjen. Hiszen úgysem engedik most be. Akkor kellene odamennie, amikor már elintézte a temetés időpontját, hogy be tudja jelenteni, mikorra készítsék el az elhunyt testét a temetésre.

Az idős nővér odajött az ajtóhoz, kezében egy fehér reklámtáskával.

– Itt van minden – mondta.

– Mi az a minden? – kérdezte a halott húga.

– Ha akarja, együtt átnézhetjük – védekezett érzékenyen a nővér.

– Nem úgy értettem – mondta gyorsan, és magyarázta: – Értsen meg engem, kérem! Nem akarom hazavinni... például a fogkefét, a papucsát és az ilyen dolgokat. Van ott valami..., hm... személyes, ami emlékeztet majd rá?

– Rögtön itt a tetején van *a könyve* – felelte békülékenyen a nővér.

Belenézett a táskába, és majdnem felkiáltott:

– De hiszen ezt én vettem neki.

Az idős nővérnek biztató mosoly jelent meg az arcán.

– Mindig ezt nézte. Biztosan többször is elolvasta az egészet – egy pillanat múlva mintha habozott volna, hogy folytassa-e, de aztán mondta tovább. – Amikor már alig tudott mozogni, egy órán keresztül is nézett egy oldalt, aztán megnyomta a csengőt, hogy lapozzak egyet a könyvben.

– Szenvedett? – kérdezte. – Az orvos azt mondta, hogy erős fájdalmai voltak.

– Egyáltalán nem szenvedett. Mintha már teljesen máshol élt volna, talán ebben a könyvben, és nem itt az osztályon – válaszolt a nővér, és kinyitotta az ajtót, mögötte linóleumos padlójú hosszú folyosó bukkant elő, két sor becsukott ajtóval.

A nővér még egyszer körülnézett.

– Ilyet néha a hívő betegeknel tapasztalok... De ő nem volt vallásos, ugye?

– Talán – szólta a fiatal nő és betette a könyvet a nagy táskába. Maga sem tudta, hogy az a talán *talán igent* vagy *talán nemet* jelentett-e.

Bátyja lakásának küszöbén állt. Mintha arra várna, hogy a bátyja mégis eléje jöjjön és üdvözölje.

A lépcsőház ajtaját egyelőre nyitva hagyta. Azt beszélte be magának, hogy addig nyitva hagyja, míg ki nem nyitja az ablakokat, hogy egy kicsit kiszellőzőn a lakás. A huzat úgyis rögtön becsapta az ajtót.

A lakás kicsi volt. A kis előszobából nyílt a kis konyha, a kis szoba és a nagy fürdőszoba, amely tulajdonképpen szintén kicsi volt, mert ott volt a vécé is.

Az előszobában lévő fikusz teljesen kiszáradt. A bútorokat vastag porréteg takarta. Bement a konyhába.

– Ez nem lehet – súgta a konyhapultra nézve.

Egy kővé keményedett fél citrom és egy üveg cukorra kristályosodott méz volt ott. A reggeli sietségben még ő hagyta itt, amikor a bátyja először bekerült a kórházba. Akkor két napig lakott a lakásában. Az utolsó napon a vonat indulása előtt még rohant hozzá a kórházba, hogy odaadja neki a könyvet, amit egy nappal azelőtt vett neki. Pár nap múlva felhívta. Azt

mondta, már otthon van. Amikor elnézést kért a citrom és a méz miatt, amit a konyhapultron hagyott, lakonikusan jelezte, hogy azt már gyermekkorában is csinálta, és ő már régen megszokta.

Pedig a bátyja *nem volt* otthon azóta. Egyáltalán nem. Nem volt semmilyen ismételt kórházi beutalás, megszakítás nélkül a kórházban feküdt. Már értette, miért volt vele reggel olyan kimért az orvos. A bátyja öt hónapot töltött a kórházban, és ő egyszer sem ment el meglátogatni.

Csak egyszer volt nála, rögtön az elején. Egy héttel azután lehetett az, hogy felvették a kórházba. Felhívta őt, és elmondta neki a diagnózisát. Rögtön másnap oda is utazott. Nyugodtabbnak tűnt, mint a telefonbeszélgetésük során. Azt mondta, sugárkezelés vár rá, aztán kemoterápiát alkalmaznak. Azt mondta, az orvosok egyáltalán nem tartják reménytelen esetnek. A bátyja szavai annyira megnyugtatóan hangzottak, hogy örömmel hitt neki. Az orvosoktól nem is kérdezett semmit.

A bátyja még aznap elküldte őt a közelben lévő könyvesboltba, hogy vegyen neki egy olyan könyvet, amelyet egy betegtársa kölcsönzött neki, aki vel még a kezelése első napjaiban feküdt egy szobában. A beteget közben hazaengedték, és a báty-

jának nem volt ideje végigolvasni a könyvet.

A könyvesbolt csak pár lépésre volt a kórháztól. Meglepte a bolt belseje. Alacsony mennyezet, keskeny lépcsők, régimódi berendezés. A polcokon lévő könyvborítókról mutánsok, robotok, földönkívüliek és izmos szupermenek néztek le rá. Tudatosította, hogy a fiatal elárusító meglepődve nézett rá. Biztosan látszott rajta, hogy *nem tartozik ide*.

– *Az új emberiséget* kérem Jerry Howland Juniortól – olvasta el a céduláról a könyv címét.

Az elárusító becsomagolta a könyvet, és amikor megmondta az árat, egy pillanatra meglepődött, hogy még egy ilyen odúban is ennyire drágák a könyvek.

A bátyja már huszonnégy órája halott volt, ő pedig kezében a könyvvel ült. Még nem volt bátorsága ahhoz, hogy kivegye a táskából a többi dolgot.

Jerry Howland Junior: Az új emberiség. A borítóra egy férfi volt rajzolva, akinek a testében egy másik, kisebb ember kuporgott. Amikor megvette a könyvet, a borító inkább egy terhességről szóló kiadványra emlékeztette.

A regény első mondatai egyáltalán nem tűntek érdekesnek számára. Sőt inkább zavaróak voltak. Az egész első oldal ilyen volt. A második is.

Időnként olvasott könyveket, de kikapcsolódást és

ellazulást keresett bennük, amit az ilyen művek, mint ez itt a kezében, végképp nem tudtak nyújtani. Az volt a legmeglepőbb, hogy ez a fantasztikus – holott az első oldalakon inkább pszichológiai – regény lekötötte a bátyja figyelmét. Abban a meggyőződésben élt, hogy a bátyja egyáltalán nem olvas. A lakás berendezése, amelyben éppen tartózkodott, erre is bizonyítékul szolgált. Volt itt egy minőségi tévé és pár népszerű zenei album, de nem látott egy könyvet sem. Az éjjeliszekrényre pár képes magazin volt hajítva.

Mindig is egyszerű embernek tartotta a bátyját, aki megpróbálja a lehető legnagyobb mértékben kihasználni az életet, és nem gondolkodik mindenféle etikai kérdéseken. Sőt, önmagáról is valami hasonlót feltételezett.

Már majdnem éjfél volt. A másnapi intéznivalók listája elkészült. És letudta a nagynénivel való telefonbeszélgetést is, aki odaadta neki a többi rokon elérhetőségét. A nagynéni már régebben tudott a bátyja betegségéről, és már várta a halálhírt. Elfelejtette megkérdezni a nagynénjétől, tulajdonképpen honnan szerzett tudomást a betegségről.

Nagyon félt attól, hogyan fogja bejelenteni a kagylóba a bátyja halálát. De aztán minden olyan természetesen történt, mintha egy teljesen banális dologról beszélne.

– Tegnap este halt meg... A kórházban... Nem, nem voltam mellette, nem tudtam, hogy ennyire súlyos az állapota... Igen, a közeli hozzátartozókat értesíthetnék, hogy a beteg haldoklik... Nem fogok rájuk panaszt tenni, nincs értelme...

Nincs *értelme*... Nem lett volna értelme elmagyarázni a nagynénjének, hogy a bátyja hónapokon keresztül nem mondott igazat a telefonba az egészségi állapotáról.

Nem értette, miért hazudott neki a bátyja. Szerencsére volt itt egy *univerzális* magyarázat: nem akarta, hogy nyugtalankodjon, nem akarta, hogy bejárjon utána és szenvedjen. Ám úgy tűnt neki, hogy a bátyja szinte már konspiratív hazugságainak valami mélyebb oka lehetett. Még ha hagyott volna búcsúlevelet, eszébe jutott, ám időközben elszégyellte magát ezek miatt a gondolatai miatt. Hiszen a bátyja mégsem öngyilkosságot követett el, hosszú szenvedéssel teli betegség után halt meg a kórházban. És amikor már tényleg rosszul volt, nem is tudott írni, hiszen az idős nővér azt mondta neki, az utóbbi hetekben már arra sem volt ereje, hogy a könyvet a kezében tartsa.

A tekintete ismét az asztalon lévő könyvre tévedt. *Az új emberiség*, milyen hülye cím ez egy regény-

nek. Sokkal jobban illene egy életmódról vagy az újkori történelemtől szóló könyvhöz. Ám a szerző bizonyára tudta, miért adott ilyen címet a fantasztikus regényének.

Rávette magát, hogy folytassa az olvasást. Egy idő után úgy tűnt neki, hogy a történetben legalább talált egy olyan *motivumot*, ami egyben megmagyarázná, miért olvasta a bátyja ezt a könyvet hónapokon keresztül újra és újra. A regény főhőse egy fiatal férfi volt, aki egyhangú életét egy olcsó éjszakai szállás kicsi szobájában tengette. A bátyját ez a hasonlóság ragadhatta meg – ő is be volt zárva egy kicsi, korántsem kellemes kórházi szobába. A maga módján a bátyja is munkanélküli volt, hiszen reggeltől estig nem volt mit csinálnia, hacsak a fényterápiát nem számítjuk valamilyen abszurd tevékenységnek.

Az új emberiség című regény munkanélküli főhőse valamiféle *változásokat* vett magán észre. Bár egyre gyengébb volt, néha fájdalmai is voltak, de egyúttal érezte, hogy nemsokára véget ér mindez, és új életszakaszba lép.

Nem szerette azokat a filmeket és könyveket, amelyek fantasztikus vagy irreális dolgokkal foglalkoztak. Ezért *Az új emberiséget* is nagy önfeladás árán

olvasta. Egyáltalán nem tetszett neki a regény fő gondolata, hogy a mai emberiség ölében ott csírázik egy új biológiai faj, a leendő emberiség. *Nem szokott hozzá* az ilyen történetekhez. A szerző stílusa sem nyerte el a tetszését. Hosszú, bonyolult mondat szerkezetek, bonyolult átmenetek a párbeszéd és a szerző kommentárjai között, számára teljesen idegen értékrend és filozófia.

Ám a bátyját élete utolsó heteiben ez a könyv annyira lefoglalta, hogy több órán keresztül olvasott egy-egy oldalt. Meg akarta tudni, *miért*. Megmagyarázhatatlan büntudata volt, hogy az utóbbi hónapokban nem szentelt elég időt a bátyjának, hogy alábecsülte a betegségét, és e könyv olvasásával mintha lerótt volna a tartozását, mintha átlépte volna a közte és a halott testvére közötti korlátot.

Úgy tűnt neki, hogy a könyvben hasonló *korlátról* írnak. A fiatal férfi, aki érezte, hogy az új emberiség képviselője növekszik benne, fokozatosan korlátozta és megszüntette a kapcsolatot más emberekkel. A külvilághoz fűződő kapcsolatai pókhálóhoz hasonlítottak, amiből ki kellett evickélnie, ha azt akarta, hogy ami benne van, az fejlődjön és nőjön.

Az új emberiség nemcsak fizikailag, hanem pszichikailag is más volt. A könyv főszereplője azok közé a kiválasztottak közé tartozott, akik ma-

gukban hordták a jövő emberét. A szervei mutáción mentek keresztül, megnöttek vagy összezsugorodtak, de a régi emberiséghez fűződő viszonya is megváltozott. Sokkal tökéletesebb volt az érzékelése és az észlelése. Világosan látta a hibákat, amelyeket az emberek elkövettek, egyenesen fájdalmasan érintette az összes tökéletlenség és a rossz, ami a környezetében történt. Ezért zárta el magát a külvilágtól. A kapcsolatait csak a legszükségesebbekre korlátozta.

A fiatal férfi, akiről olvasott, szerinte örült volt. És aki ezt a könyvet megírta, Jerry Howland Junior is *biztosan* félig örült volt.

Tudatosította, hogy a bátyja érzékei, amelyek a hosszú és gyógyíthatatlan betegségtől kimerültek, érzékenyen reagáltak minden rossz emberi tulajdonságra és tette a környezetében. Az állapotát szinte már örültségnek nevezhetnénk. Mi van akkor, ha éppen azért félt találkozni vele, mert a viszontlátás valamilyen különös paranoid módon megsebezte volna? Vagyis pontosabban: ez a könyv azt *szuggerálta be* neki, hogy a viszontlátás megsebezne, s ennek okán hazudott a telefonba.

A bátyja iszonyatos lelki feszültségben élt a halál közelében, és ez az örült könyv volt az oka, hogy még jobban magába zárkózott. Mérgesen ledobta a

könyvet az asztalra. Lezuhanyozott. A kellemetlen érzés ellenére, amely akkor töltötte el, amikor befeküdt a bátyja ágyába, majdnem azonnal mély álmomba merült.

Ám nem aludt sokáig. Távoli hang ébresztette fel. Minden bizonnyal a tejesemberek rakták szét a ládákat az üzletek előtt. Negyed hat volt. Felkelt és kiment a konyhába inni. Aztán újra visszafeküdt, bár tudta, hogy már nem tud elaludni. Felkapcsolta az éjjeli lámpát. Azzal a bizonyossággal, hogy már nem tud meg semmi érdekeset, de kíváncsi, meddig képes a fantáziálásban elmenni a szerző, olvasni kezdte *Az új emberiséget*.

Égett a szeme, mint mindig, amikor keveset aludt. Ennek ellenére tovább olvasott, bár a könyvet utalattal tartotta a kezében, mintha ez lenne az a fegyver, amelyik megölte a bátyját. A történet nagyon lassan haladt előre. Ahogy az elején is. A főszereplő testében még mindig fejlődött a tökéletesebb lény. A megfelelő időben, amire a fiatal férfi készült, az új lény úgy bújik majd elő belőle, mint a lepke a gubójából.

Észrevette, hogy Jerry Howland Junior egy felsőbbrendű, patetikus stílusnak vetette alá magát. Minél több virágos metaforát alkalmazott, ami egy-

általán nem illett a hűvös és komor hangnemhez, amelyet a könyv első felében használt. Azt írta, hogy az új emberek sokkal tökéletesebb érzékszervekkel rendelkeznek, elhagyják testük porhüvelyét, mert már nincs rá szükségük, hogy kilépjenek, vagyis inkább *kirepüljenek* az új életbe, az új világba. Ám ez az új világ eléggé homályosan volt leírva. Valamilyen a háromdimenziós térhez kapcsolódó további dimenzió volt ez, viszont meghaladta amazt, olyannyira, hogy a régi emberek nem érzhetik vagy nem érezhetik meg.

„Milyen patetikus. Itt marad az elhasznált porhüvely, és az új ember kirepül a térből más fizikai és kémiai adottságokkal, amelyet csak az új emberiség tagjai érzékelhetnek és használhatnak ki” – olvasta a könyv záró szavait, és undorodva letette a kiadványt.

Végérvényesen megszabadult ettől a lehetetlen regénytől, mert már csaknem nyolc óra volt. A legfőbb ideje annak, hogy elkezdjen *cselekedni*. Ha elképzelte, milyen helyek és találkozások várnak ma rá, a gyomra összehúzódott a félelemtől és a szorongástól. A patológia, a temetkezési vállalat, a temető felügyelősége, az ügyvédi iroda.

Akkor kapta az első pofont, amikor az alagsorban kiszállt a liftből, s ez világosan jelzett neki minden

nehézséget, amin keresztül kell mennie. A patológia feliratú terem kilincsét egy hatalmas, ápolatlan, két-ségbeesetten siránkozó nő tartotta:

– Jaj, férjem, mi maradt belőled? Olyan hatalmas voltál, és most meg csak egy bőrrel bevont csontváz fekszik itt helyetted. Hova lett az erőd és a szépséged? Miért hagytál itt engem ebben a rossz világban?

Megkerülte a nőt, hogy meg tudja nyomni a csengőt az ajtón. Egy pillanat alatt átfutott az agyán egy kusza emlék Jerry Howland Junior regényéből. Ám amikor mutatóujja hozzáért a csengőhöz, megszólalt a váratlanul hangos és kellemetlen csengőhang, amely visszarántotta őt a *realitás* világába.

Black & White

A fekete-fehér fénykép színvak. És a sorsa számomra érthetetlen. Kétségkívül kevesebb alkotói teret ad a fényképésznek, mint a színes felvétel, hiszen csak a fehér, fekete színt használhatja ki, valamint a szürke árnyalatait. Sőt ha azt vesszük, a szürke is csak a fekete egyik árnyalata, mivel tulajdonképpen halványfekete.

A fekete-fehér fénykép nem ábrázolja valóság-hűen a világot. Kevésbé realiztikus és autentikus, elmarad a színes fényképek mögött a művészeti lehetőségekben és a dokumentáló funkcióiban is. De mégis – míg a laikusok évek óta színes filmet használnak, a professzionális fényképészek még mindig a monokróm mellett maradnak. Fekete-fehér filmet ma már csak speciális szaküzletekben kapni. Talán semmilyen más médiumnál nem használnak a szakemberek fejlettségében alacsonyabb szintű technológiát, mint a tömegfelhasználók. Csak a fényképészet ilyen.

A média történetével és kialakulásával foglalkozom. A *Tizenharmadik karácsony* című kiállítás nem a témájával fogott meg (a társadalom életében

bekövetkezett változások a körülöttünk lévő országokban az elmúlt tizenöt évben, a diktatúra leomlása után), hanem az alkalmazott technológia miatt. Tudtam, hogy az egyetlen feltétel, amit a kiállító fényképeseknek mind a hét résztvevő országból teljesíteniük kellett, az a fekete-fehér fotóhoz való ragaszkodás. Érdekelt, hogyan oldották meg az egyes művészek azt, hogy az elmúlt évek lüktető, vagy inkább villogó, sokszínű világát fekete-fehér felvételeken ragadják meg.

Feltételeztem, hogy a kiállítás nem vált ki rendkívül nagy érdeklődést a nyilvánosság körében, de hogy a nagy kiállító terem teljesen üres, az mégis meglepett. A bejáratnál egy nyugdíjas öreg hölgy ült, akinek bézs színű kosztümje a fekete-fehér áradatában bizonytalan extravaganciának tűnt. A szervező fontos feladatot bízott rá, rá kellett beszélnie minden látogatót, hogy legalább egyszer, a belépésnél írjon bele valamit a vastag vendégkönyvbe, aminek dokumentálnia kellett, hogy országunkban ez a nemzetközi kiállítás rendkívül nagy érdeklődést váltott ki a nyilvánosság körében.

A tíz névből álló oszlop végére, a mai dátum alá odabiggyesztettem a saját nevemet. A saját szórákoztatásra viccből odairtam még: *Lenyűgöző*, holott

még nem volt lehetőségem arra, hogy akár egy fénykép is megnézzek.

Lenyűgöz a színvak objektív képessége, hogy éppen azt hangsúlyozza ki, amit a fényképész szeretne. És így volt ez ezen a kiállításon is. A képek egyikén valamilyen tüntetésen öklöbe szorított férfikezek erdejét ábrázolták, de mindenkinek észre kellett vennie azt a keskeny kis női öklöcskét, pedig valahol a háttérben volt. Rögtön mellette volt egy stilizált pillanatfelvétel, mely tele volt a roma gyerekek nagy csillogó szemével, ám a figyelmet mégis a legkisebb, kócos leányka kötötte le, aki becsukott szemmel ült hátul egy téglakerítésen. Úgy nézett ki, mintha álmodna, és éppen ezért kaphatta a fénykép az *Elvárások* címet.

A monokróm fotó a szomorúság hírnöke. A diktatúrát követő forradalom utáni első napok fekete-fehér embereinek lelkes tömege is mintha már a győzelem első perceiben magában hordozta volna a kiábrándulást, amit az elkövetkező évek hoznak majd számukra. A továbbiakban megjelentek itt az akkori disszidensek boldog arcai, akiknek már előre meg volt írva a sorsuk a háttérben lévő tervekben, hogy belépjenek az igazi politikába: megvesztegethetők, döntésképtelenek, demagógok, vagy a legjobb esetben magányosak voltak.

Az egyik fényképtől a másikig jártam. Nem zavart meg a középiskolások csapata sem, akik valószínűleg csak azért jöttek be egy percre a terembe, hogy aztán nagy nevetéssel becsaphassák maguk mögött a nagy ajtót.

Bár a fényképek szerzői ügynökségi, szerkesztőségi vagy művészfotósok voltak régióink különböző országaiból, úgy tűnt, a fejlődés mindenütt ugyanolyan volt. A diktatúra leverése után az utcákon ugyanolyan meggyötört arcú siető emberek, arrogáns úrgazdagok, szégyenérzet nélküli prostituáltak, magabiztos drogfílerék, szakadt koldusok, térdre kényszerített, megalázott öregemberek jártak.

Ez Bukarest? – kérdeztem magamtól, amikor elolvastam a következő kép címét, mert ugyanilyen éjszakai megvilágítást nálunk is fényképezhetek volna. Ez a férfi Krakkóban él? – lepett meg, amikor egy következő fényképen egy reklámtáskás férfit láttam, akinek ismerős volt számomra az arca. A következő panelon egy családot kaptak le, akik éppen a karácsonyi bevásárlásból jöttek ki egy kivilágított bevásárlóközpontból. Amikor elolvastam a feliratot, elégedetten bólogattam. Végre eltaláltam: ezek az emberek tényleg tőlünk vannak.

A szegények közötti karácsonyi vacsora szétosztása következett valahol a vasútállomás közelében, aztán egy pap, aki két punkkal beszélget, és a sarokban a jobb és bal fal között volt egy fénykép, amelyik előtt megrogyott a lábam. Meg kellett kapaszkodnom az egyik panelban, hogy megőrizsem az egyensúlyomat. Ezen...

Ezen a képen a nő volt. A nagy és kíváncsi szemei, a szája, mint mindig, egy kicsit kinyitva, és felkészülve arra, hogy szívjon egyet a cigarettából. A kis orra, az összeráncolt homloka, a halovány orcája, spicces álla. Igen, ő volt.

Akkor évekkel ezelőtt minden fényképet és videokazettát, amin szerepel, levittem a pincébe, és ott vannak a mai napig. És most valamilyen fényképről kíváncsian néztek rám a szemei. És én zavarodottan néztem rájuk.

Valóban inkább zavarodott voltam, mint szomorú. Megfordultam, és gyorsan a kijárat felé igyekeztem. Elfutottam az elől a kép elől. A lelkemben pedig ismét elgondoltam, hogy csak kimegyek egy kicsit a friss levegőre. De gyáván elfutottam.

Nem tudom, hogyan jutottam a rakpartra. Át kellett

mennem a kereszteződésem, aztán át kellett ugranom egy elég magas falat. Nem is sejtem, hogyan vittem ezt véghez, és azt sem, miért éppen oda mentem. Minden bizonnyal el szerettem volna bújni, egymagamban akartam számot vetni zavarodottságommal.

A folyó párájával dúsított friss decemberi levegő feldobott. Mélyen belélegeztem a hideg levegőt. Erőt adott. Tudtam, hogy még azon a napon visszamegyek a kiállításra. Ám először mindent logikusan meg kellett neveznem és osztályoznom kellett.

Nem volt ezen tulajdonképpen semmi különleges. Egyszerűen csak akkoriban lefényképezte valaki. Véletlenül. Talán öt, talán hét évvel ezelőtt. De hét éve még nem lehetett. Akkor még egyszerű diáklány volt. Nem volt érdekes a fekete-fehér felvételek fényképésze számára.

Csak később, hat és fél évvel ezelőtt, nyáron kezdte el. Csak ősszel jöttem rá, úgy október táján. Azt a karácsonyt még együtt töltöttük, az elkövetkezőn már messze járt. Eközben volt a tavaszi próbálkozása, hogy kimászik az egészből. Egyedül volt a gondjaival, én nem törődtem vele. Nem is tudtam, hogyan védhetném meg. Két hónapig bírta. Vagyis hát

ezt állította nekem, igazából talán csak két hétig bírta. Még ma sem hiszek neki...

Azt nem figyeltem meg, hogy ez a felvétel is karácsony táján készült-e, mint a többi. Ha igen, akkor hat évvel ezelőtt készülhetett, mert öt évvel ezelőtt karácsonykor már nem vehette öt senki lencsevégre.

Lassan visszafele tartottam. Fúj a jeges szél, és helyenként már megjelent az éjszakai zúzmara, mégis úgy éreztem, hogy izzadok. A hónaljам alatt biztosan nagy izzadtságfolt volt, és éreztem, a gallérom is nedves. Annyiszor sírtam az utóbbi években, de most egy könnycseppet sem ejtettem. Túl gyorsan történt minden, radikálisabb reakcióra lett volna szükségem, mint a sírás.

Lassan, majdnem félve léptem be a kiállítóterembe. Alázatosan eleget tettem a bejáratnál álló öreg hölgy kérésének, és minden fölösleges magyarázat nélkül másodszor is beírtam magam a vendégkönyvbe. Aztán áthúztam a *Lenyűgöző* szót, amit fél órával azelőtt írtam be.

Mintha magam sem hittem volna, hogy már egyszer jártam itt. Lassan az első fényképekkel teli panel elé álltam. Újra elkezdtem nézegetni a képeket. Ökölbe

zárt kezek, a roma gyerekek szemei, a győztes forradalom tánca, a vidám disszidensek. És ismét a mindennapok tépett arcai, az újgazdagok arroganciája, utcalányok, drogdílerok, koldusok cédulái, az öregek alázatossága, vásárló család, szenteste a szegényeknek, pap és a punkok... És most következik.

Minden kétséget kizárólag ő volt az. Csak egy pillanattal néztem az arcát, aztán rákényszerítettem a szemem, hogy a kép más részleteire is figyeljek. Ám ismét ránéztem. Aztán újra erőt vettem magamon, és a körülötte lévő dolgokra és tárgyakra összpontosítottam.

Nem ismertem meg ezt az esti utcát. A távolban autók fényszórói világítottak. Nem tudtam azonosítani a kivilágított kirakatokat, a fényképész úgy akarta, hogy elmosódottak legyenek. Nem a szememből végtére mégis kibugyanó könnyek tehettek róla.

Valószínűleg egy padon ült. Az a szerelés volt rajta, ami ekkortájt általában: farmerdzseki fémverettel a gallérján, vastag pulóver lógott ki alóla, kasmírkenő és bő nadrág. A csuklóján karkötők csillogtak. Belenéztem az arcába. A fényképész abban a pillanatban kapta le, amikor a szájába tette a cigaretta. Akkoriban az volt a szokása, hogy a rendes cigaret-

tát is a hüvelykujja és a középső ujj között tartotta, mintha manilai kender lenne.

Valami zavart. Az ölében szét volt terítve egy újság, és úgy tűnt, mintha csak azért hagyta volna abba az olvasást, hogy lefényképezhessék. Ám ő ki nem állhatta az újságokat. A jól informált karrieristák és korlátozott emberek világának szimbólumát látta benne, s akik hasonlítani akarnak hozzájuk, legalább a sportról és a bűntényekről olvasnak. Mások ugyan ezért a televíziót utálják, ő az újságokat választotta.

Mindig is szép szemei voltak. Az a disznóság először többnyire a tekintetet üresíti ki, de az ő szemei nagyok és kíváncsiak maradtak. Egyenesen rám nézett, mintha azt kérdezte volna, ma is olyan biztos vagyok-e abban, hogy mindent megtettem akkor azért, hogy megvédjem.

Persze, hogy százszor a felróttam magamnak. Türelmesebb lehettem volna, köpnöm kellett volna az elveimre. Bizonyos helyzetekben az embernek meg kell tagadnia önmagát, el kell felejtene a társadalmi beidegződéseket, és védenie kell azt, aki a legközelebb áll hozzá. Ha öt és fél évvel ezelőtt több szeretet lett volna bennem, és kevesebb elv, ma most egy más mellett állhatnánk itt, és nézhetnénk egy telje-

sen más lány fényképét, aki éppen cigit emel a szájához és újságot olvas.

Az az újság... Biztosan nem olvasta. Talán abbavoltak becsomagolva a dolgai. A fecskendő, a kiskanál, az öngyújtó, a vékony kis csövecske, vagy mi is volt az, amit használt. Akkor már nem volt neki elég a marihuána.

Megpróbáltam kideríteni, milyen újság lehetett. Az újságokat a tördelésük és betűtípusuk alapján is meg lehet különböztetni. Ám amikor jobban megnéztem, láttam, hogy egy német lap. Kivehető volt a *Zeitung* szó. Alatta ott volt a kiadás időpontja is. Jól beszélt ez a nyelvet, és néhány német nyelvű újságot nálunk is árusítanak.

Újra és újra megnéztem a kiadás időpontját. Lehajtottam a fejem, közelebb, majd távolabb mentem. Érthetetlen. Azon a napon, ami rá volt nyomtatva az újságra, már három hónapja...

Három hónappal azelőtt, mielőtt kiadták ezt az újságot, a rendőrök elmondták, hogyan történt. Azt állították, már hosszabb ideje három szipóssal lakott együtt egy elhagyatott faházban. Sőt ez már a második tüzeset volt, amit ott okoztak. Csakhogy ezúttal

nem tudtak elmenni. És a hígító – a legolcsóbb kábítószerük – is táplálta a lángokat. Mindegyik test a felismerhetetlenségig elégett. Nem akarták nekem megmutatni, én meg nem akartam megnézni. Meggyőztek, hogy ne kérjek DNS-vizsgálatot. Merthogy a mintát – a tűz mintává változtatja az embert – külföldre kellett volna küldeniük. Nem volt rá okom, hogy ilyent kérjek.

Szerzőként egy *Droxxi* név volt feltüntetve. Ebből az álnévből az tűnik ki, hogy a szerzőnek is valami kapcsolata van a drogokkal? Tulajdonképpen mindegy volt. Csak az érdekelt, hol és mikor fotózta le. Még egyszer jól megnéztem a felvételt, de semmilyen más azonosítási pontot nem találtam, sem az időre, sem a helyszíntre vonatkozólag.

A bejárat mellett álló bézskosztümös öreg hölgytől kértem egy katalógust, amiből többet megtudhatok *Droxxiról*. Állítólag már elfogyott. Még azt sem tudta megmondani, hol találom a kiállítás védnökét vagy a szervezőjét. Betanult egy valószínűtlen sablonszerű kibeszélést arról, hogy elutazott Amerikába, mert lehetséges, ott is bemutatják ezt a kiállítást.

Még egyszer átvágtam a termen ahhoz a fényképhez, ám közben a nő figyelmeztetett, hogy hagyjam

el a tárlatot, mert ma négy órákor zárnak.

Otthon újra elkezdtem *Droxxit* keresni az interneten. Az első *Droxxi* egy norvég önbizalommal teli középiskolás diák volt, aki a weboldalán magát énekesnek, zeneszerzőnek, szövegírónak és performernek nevezte. A rövid önéletrajzból megtudtam, hogy abban az időben, amikor az a felvétel készült, tízéves lehetett. A második *Droxxi* egy nemzetközi kozmetikai, drogériai és gyógyászati cikket forgalmazó vállalat volt. A harmadik *Droxxi*, egész nevén Doctor OxyGenius X, egy légszűrő volt allergiások háztartása számára. Kitartóan néztem a több oldalt is: szex, sci-fi, baseball és sok más egyéb *Droxxi*.

Aztán mégis találtam valamit az egyik egyetem weboldalán. Egy magyar fényképész, akit Rónay Robinak hívnak, műveivel a naturalisztikus portrék filozófiájához kapcsolódik, ahogy azt célként a legendás *Droxxi* elnevezésű zenekar célul tűzte ki maga elé. De semmi több.

Aznap este magasról fűtültem a kötelességeimre. Még sétálni sem vittem ki az ő kutyáját. Nem mentem le kiszellőztetni a pincébe. Csak fáradhatatlanul szörföztem az interneten. *Droxxit* bohémnak kép-

zeltem, szúrásokkal az alkarján, a nyaka alatt elkapom, és addig ütöm, míg vissza nem emlékszik, hol és mikor készítette azt a felvételt.

A fejem a billentyűzetre esett, úgy aludtam el. Hajnalban aztán elnyúltam a heverőn a nappaliban. Már alig vártam, hogy újra elmehessek a kiállításra. Előszörban kapcsolatba kellett lépnem a szervezőkkel. Ők megmondják nekem, ki az a – vagy kik azok a – *Droxxi*.

Nem tudom miért, de reggel megváltoztattam a tervemet. Az egyetemi könyvtárba, majd a városi galériába mentem. Feljegyzéseket kerestem a *Droxxi* elnevezésű együttesről. Minél több könyvet és folyóiratot átlapoztam, annál nagyobb lelkesedéssel vettem bele magam a továbbiak átnézésébe. De nem találtam semmit. Az eredménytelen keresést csak dél körül hagytam abba, hogy végre a kiállításra menjek. Ismét kellemetlenül fagyos nap volt.

A kiállítóterem ajtajában újra ott állt az az idős hölgy. Újra az a bézs kosztüm volt rajta. Először nem akart beengedni, mert állítólag bezárták a *Tizenharmadik karácsony* című kiállítást. Nem vettem figyelembe az illemt, és benyomakodtam a terembe.

Igazat mondott. A panelok fele már üres volt. Az utolsó, amin már nem volt fénykép, éppen az volt, amiért idejöttem. Az öreg hölgy megharagudott rám, és nem akart nekem semmit mondani. Csak szitkozódott, amiért olyan durván becsörtettem a terembe.

Pár perc múlva jött két munkaruhás ember, és elkezdték lebontani a maradék panelokat is. A fényképeket faládákba csomagolták. Nem éppen szolgálatkészen elárulták, hogy a kiállított fényképek egyik felét úgy egy órával ezelőtt szállították el. Ám azt nem tudták, hová. Ekkor odalépett hozzánk a bézsruhás nő. Kárörvendően pontosította, hogy az autó Németországba tart, s onnan Amerikába viszik a fényképeket. Sértődötten hozzátette, nagyon jól emlékszik rá, hogy tegnap megpróbáltam kétségbe vonni a szavait a védnök amerikai útjával kapcsolatban. És mégis sikerült, a kiállítást most Amerikába vándorol.

Hazamentem. Végre kivittem sétálni a kutyát. Megpróbáltam elnyomni az érzelmeimet, és ésszerűen gondolkodni arról, mit fogok csinálni. *Droxxi* úgy eltűnt, mint a jelenés. Másképp kell megtudnom annak a fotózási napnak az idejét és a helyszínét.

Úgy öt óra táján elkezdtem vacsorát főzni. A kis edényben konzervet melegítettem, a műanyag pohárba pedig beleöntöttem a tegnapi esti tea maradványát. Aztán fogtam, és lementem a pincébe. Amikor kinyitottam az ajtót, rögtön lépések zaját és láncsörgést hallottam. Tegnap reggel óta nem kapott semmit. De elhatároztam, hogy addig nem adok neki se inni, se enni, amíg meg nem mondja az igazat. Tudnom kellett, hogy egy napon öt évvel ezelőtt hogyan jutott ki innen, és miért fényképezte le őt egy szarházi. Ha nem tudnám meg, nem lehetnék biztos abban, hogy most már valóban meg tudom őt védeni.

A szomszédasszony

A harmadik emeleten lakom a város szélén azokban a panellakásokban, amelyeket a városunkban utolsónak építettek. Sosem használom a liftet, mert a fel- és lefele mozgó kis helyen szorítást érzek a gyomrom táján. Lehet, hogy ez a modern embert lépten-nyomon kísérő fóbiák egyike. Nem tudom, modern ember vagyok-e. Szakács vagyok a buszpályaudvar melletti kis étteremben. Ez nem épp egy modern embernek való munka. Ha abban az elhíresült vegetáriánus étteremben dolgoznék ott a sétálóutcán, ahol a színészek, balett-táncosnők és a közelben lévő bankok külföldi munkatársai ebédelnek, az más lenne. Akkor már talán modern lennék.

Lakótelepen lakom, és ez már önmagában sem modern. Alig ismerek itt valakit. Eljárok az ajtóik előtt, ismerem a hangokat és a bűzt, ami tőlük kiárad, de nem tudom, kik ők. Nem hallgatózom ismeretlen ajtók mögött, de időnként lelassítom a lépéseimet, ha érdekes eszmecsere vagy olyan dalt hallok, amit szeretek. Nem szimatolok, csak jobban meg szeretném ismerni azokat az embereket.

Egyedül élek, és nagyon szívesen összeismerkednék legalább a szomszédokkal, akik szemben

laknak. Ám ez sem lehetséges. A lakástulajdonos bérbé adja olyanoknak, akik nem maradnak soká. Leghosszabb ideig két kínai lakott itt. Egyáltalán nem beszéltek szlovákul, és az itt töltött két év alatt, még köszönni sem tanultak meg. Az én *napot* köszöntésemre azzal a különösen széles és hamis mosolyukkal válaszoltak. Persze, hogy nem tanulták meg a nyelvünket, ha egyszer az időnket sem tudták birtokba venni. Az ő bioritmusuk éppen a fordítottja volt a miénknek. Éjszaka fenn voltak, és nappal csend volt náluk. Ha otthon voltak, aludtak.

A kínaiak előtt négy diáklány lakott abban a lakásban, akik egyszer szólítottak meg, amikor meg kellett javítani a vécélelvezőt. A kínaiak után a lakásba egy fiatal pár költözött. Állítólag a tévében dolgoztak. Tényleg kedvesek voltak, igazán szerettem őket. De egyenrangú fél lehet a füstös kocsmaszakácsa a média emberével? Én azt hiszem, hogy nem, ezért inkább elkerültem őket. Amikor elköltöztek, a lakás két hónapig üresen állt.

Már reggel hét órakor elindulok a munkába, hogy legyen időm elkészíteni tíz órára a leveseket, és csak hat órakor érek haza. Amikor az új szomszédok napközben beköltöztek, észre sem vettem. Nem tudom, melyik nap jöttek, de József napján már itt voltak. Ezt biztosan tudom, mert az éttermünk tulaj-

donosát Józsefnek hívják, és aznap pár ételre ötven százalékos kedvezményt adunk. Ez sok vendéget odacsalogat, ezért sok a dolgom.

Aznap éppen úgy volt. Teljesen összetörve érkeztem haza, és rögtön ágyba bújtam. Éjfél körül zaj ébresztett fel, a szemközti lakásból jött. Először férfikiáltást hallottam, mélyen, basszushangon szólt. Eldöntöttem, hogy ez a férfi erős és hatalmas lehet. Egy fiatal nő fáradt hangon veszekedett vele, néha sírásban tört ki. A panelházban a tartófalakon keresztül nem tudják megállapítani, hogy miről beszélnek az emberek, még akkor sem, ha kiabálnak egymással, ám azért meg tudja az ember különböztetni a legkülönbözőbb hangokat is. Széttört üveg csörömpölt, becsapódott az ajtó. Aztán tompa dobbanás hallatszott, mintha valami nagy lezuhant volna a talajra. Eszembe jutott, hogy az a férfi esetleg megütötte a nőt, és az meg elesett.

Bár a hangja alapján erős legénynek gondoltam, elhatároztam, hogy közbelépek. Felkeltem, és kimentem a lépcsőházba. Ott még egy darabig hallgatóztam, de már csend volt. Ha lelökte a nőt a földre, akkor azzal véget is ért a veszekedés. Ám végül mégis becsengettem, inkább magam, mint a nő miatt.

Elég sokáig tartott, míg kinyílt az ajtó. Addig is elolvastam a névtáblát: *Alan Mokroš*. Az a férfi tényleg szép szál legény volt, de egyáltalán nem tűnt ve-

szélyesnek. Nem viselkedett arrogánsan, a jelek szerint nagyon kellemetlen volt számára az eset. Nem várta meg, míg panaszkodni kezdek, rögtön bocsánatot kért. Azt mondta, nagyon sajnálja, hogy ilyen körülmények között ismerjük meg egymást. A felesége munkahelyén valami ünnepség volt (eszembe jutott József), és többet ivott a kelleténél. De a szomszéd hozzátette, hogy ez biztosan nem fog megismétlődni. Hiszen a felesége majdnem absztinens. Éppen ezért rúgott be, mert nincs hozzászokva. Már meg is bántam, hogy becsengettem hozzájuk. Várom kellett volna, mi történik azután, és rájöttem volna, hogy már csend van. Ezt meg is mondtam az új szomszédnak – úgy néz ki, hogy már csend lesz. A férfi bólogatva helyeselt. A feleségét állítólag már lerakta aludni. Figyelmeztettem őt, hogy éjszaka rosszullét törhet rá. Ám ő válasz helyett az ajtóra mutatott, amit majdnem becsapott a huzat, épp hogy odaugrottam és odaraktam a lábam. Felkiáltottam fájdalommban, mert az ajtó odacsukta a mutatóujjamat. A szomszéd megkérdezte, minden rendben van-e. Jó éjszakát kívántam neki, és becsuktam az ajtót. A fürdőszobában belenéztem a tükörbe. Egy kócos, alacsony fickó flanelpizsamában és kockás papucsban, amilyent a nyugdíjasok hordanak. Összehasonlítva a borostás fiatal szomszédal, nevenséges voltam. Még jó, hogy nem látott így a felesége.

Aznap este már tényleg csend volt. Ám úgysem tudtam elaludni. Felbolygatott a helyzet, gondolkodnom kellett, levetítettem még egyszer magam előtt, mit mondott nekem. Lassan bizonyossá vált, hogy ez a férfi valamiben hazudott nekem. Miért kellett azt hozzátennie, hogy a szomszédasszony már nem lesz többé részeg? Mert épp az ellenkezőjét feltételezte. Szerencsétlen.

Azon az első estén nem gondoltam semmi jót a szomszédasszonyomról.

Amikor következő reggel kinyitottam a bejárati ajtót, zuhanórepülésben egy boríték esett a lábam elé, az ajtóba volt besúrva. Rögtön tudtam, hogy ezt a levelet a szomszédasszony írta. Nem is kellett meg nézmem az aláírást (*Jana Mokrošová*). De amikor elkezdtem olvasni, meglepett a kézírása. Határozott, erős vonalú írás volt, majdhogynem férfias, így biztosan nem ír egy alkoholista. Az ilyen fajta kézírás a nőnél a magas intelligencia jele lehet. A szomszédasszony azt írta, nagyon restelli, amit tegnap este elkövetett (nagyon kevesen ennyire önkritikusak, hogy önmagukról azt írják: elkövettem). Megígérte, hogy többé nem fordul elő.

Az ilyen szavak egy felnőtt embertől, még ha ez csak levélben is, nagyon kellemetlenek. Ebben a pillanatban megbizonyosodtam arról, hogy a szomszéd-

daim rendes emberek. Én vagyok neveletlen fráter. Ettől a nőtől (aki biztosan nem alkoholista) bármilyen *bocsánatot* kell kérnem azért, mert ő *bocsánatot* kért tőlem. Munkába tartva azon gondolkodtam, milyen módon magyarázom meg neki a viselkedésemet.

A lakásom ajtaját aznap este sokkal hosszadalmasabban nyitottam, de a szomszédasszony nem jött ki.

Mint az emberek többsége, én is viszolygok a piás nőktől. A szomszédasszonyommal más a helyzet, bíztam abban, hogy nem alkoholista. Csak egyszer történt meg vele. Ezt nemcsak az a levél bizonyította, hanem a későbbi viselkedése is. Tényleg nem hallottam többé a kiabálását.

Nagyon szívesen megismerkedtem volna Jana Mokrošovával. Különös volt, milyen jól megjegyeztem a hangját. Bár a falon keresztül fáradtnak tűnt, de volt benne bölcsesség és élettapasztalat. Egy olyan ember hangja volt, akivel végre beszélgethették ebben a házban.

Eltelt egy hét, aztán egy hónap, és még mindig nem találkoztam a szomszédasszonyommal. Emellett tényleg mindent megtettem azért, hogy sor kerüljön a találkozásra. Reggelenként lassan csuktam be az ajtót, s este még lassabban nyitottam ki. Mindennap levittem a szemetet. Már nem úgy csinál-

tam, mint azelőtt, hogy munkába menet megfogtam a szeméttel teli műanyag táskát, és a kukába dob-
tam. Most azért léptem ki este a lakásomból, hogy
levigyem a szemetet. Vagyis épp ellenkezőleg: azért
hordtam ki a szemetet, hogy kimehessek a lakásból
és a folyosón legyek. Céltudatosan ismételttem
ezt a folyamatot, s abban reménykedtem, hogy meg-
látom a szomszédasszonyomat. Nem csináltam
rosszul, de nem volt szerencsém. Ám a szomszédal
rendszeresen találkoztam. Ő is gyakran levitte a sze-
metet. Nagyon barátságosan viselkedtünk egymás-
sal. Mindig megkérdeztem tőle, hogy van, és milyen
lakni a házukban. Azt válaszolta, hogy nagyon elé-
gedettek (vagyis ő és a felesége is).

Sose volt bátorságom, hogy egyenesen rákérdez-
zek Janára. Félttem, nehogy úgy tűnjön, az alkohol-
hoz fűződő viszonyára vagyok kíváncsi. Ám rend-
szerint a szomszéd úgylis beszélt róla. Egyszer azt
mondta, hogy nagytakarítást csinál, máskor meg
azt, hogy már két hete torokgyulladás van.

Az egyik találkozásunk alkalmával (a szemetes-
ládánál) felvettem, milyen különös, hogy még
nem találkoztam a feleségével. A szomszédot ez
nem lepte meg, mert a felesége gyakran megy szol-
gálati útra, s akkor kora reggel elmegy, és késő este
jön haza, vagy egyáltalán nem tölti otthon az éjsza-
kát. Amikor bedobta a szemetét a kukába, felmor-

dult, hogy már megint ki kell dobnia két kiló húst,
mert megromlott.

Akkoriban már órákat töltöttem az előszobában. A
csengő hangját hallgattam, és ha legkisebb zörre-
nést észleltem, rögtön az ajtóhoz ugrottam, és les-
tem a kukucskálón, hátha meglátom a szomszéd-
asszonyomat.

Egyszer megláttam, hogy a szomszéd lakásból
egy fiatal nő jön ki. Gyorsan fogtam a szeméttel te-
li táskát, és kinyitottam az ajtót. Megláttam a szom-
szédot, aki valamit súgott a fiatal nő fülébe. Elég
vulgárisan nézett ki. Nagyon erős smink volt rajta,
magas sarkú cipő, csillogó retikül. Ez határozottan
nem az a Jana Mokrošová volt, akit elképzelttem.
Amikor meglátott, nem is köszönt, csak gyorsan
odafutott a lépcsőkhöz és elindult lefelé.

Állva maradtam az ajtóban. Meglepődtem a meg-
jelenésén. A szomszéd férfi észrevehette a csalódott-
ságomat. Gyorsan elkezdte magyarázni, hogy ez a fe-
lesége barátnője volt. Állítólag azért jött, hogy elcse-
vegjen egy kicsit Janával. És aztán értelmetlenül hoz-
zátette, hogy a felesége már fürdik. Akkor világossá
vált előttem, hogy hazudik nekem a szomszéd. Ho-
gyan fürödhet máris, ha csak most ment el a barátnő-
je. Az a nő, akit láttam, a szomszéd szeretője volt. Ki-
használta, hogy szolgálati úton van a felesége.

Utólag beismerem, hogy a szomszéd hűtlensége még jobban felkeltette az érdeklődésemet a felesége iránt. Sőt ez már több volt érdeklődésnél. Időnként elképzeltem, hogy elhagyja a férjét, és hozzám költözik. Örültség volt. Nem azért, mert egy olyan nőről álmodoztam, akit még nem is láttam, hanem azért, mert még ő sem látott engem. Legalább tíz évvel fiatalabbnak kellett lennie nálam, s bizonyára jobb körökben mozgott. Talán be se tenné a lábát egy olyan étterembe, ahol dolgozom. Nem voltam bele szerelmes (csak egy idióta szeretne bele egy olyan nőbe, akit még nem látott), de jövőbeli terveim részévé vált.

Amikor pár nap múlva hazaértem a munkából, egy cédulát találtam beszúrva az ajtómba. Ezúttal nem volt borítékban. A szomszédasszony írt nekem, hogy este hét órakor elzárják a gázt, a gázművek munkatársa délután ezt személyesen bejelentette minden lakásban. *Jana M.*-nek írta alá magát.

Csak a vezetékneve kezdőbetűjét tüntette fel. Volt ebben valami bizalmas, mintha már keresztnevünkön szólítanánk egymást. Eléggé felvillanyozott. Mindenesetre volt már indok, amiért becsengethettem hozzájuk.

A szomszéd nyitott ajtót. Durván megkérdeztem tőle, otthon van-e a felesége. Azt válaszolta, fürdik (ez az ő univerzális válasza). Megmagyaráztam,

hogy csak meg akartam őt nyugtatni, hogy ne aggódjon, a gázszünet nem fog sokáig tartani. Az utcában a gázműveknek is vannak szolgálati lakásaik. Minden hibát nagyon gyorsan kijavítanak. A szomszéd megköszönte, és becsukta az ajtót. Láttam rajta, nem tetszik neki, hogy érdeklődést mutatok *Jana* iránt.

Továbbra is sokat gondoltam a szomszédasszonyomra. Elképzeltem az arcát (sovány, kiálló arcson, sápadt, finom bőr, kék szem, sötétpiros, keskeny ajkak), a haját (hosszú és hollófekete), a kezét (fehér, karcsú, kék erekkel). Felidéztem a hangját, ahogy annak idején hallottam. Olyan fáradtnak tűnt, mintha már elege lenne az életből. Biztos voltam benne, hogy nem boldog a szomszédoddal. Talán már elment tőle. Talán elhagyta rögtön azután az este után, amikor megütötte, és ő elesett. Lehetséges, hogy a szomszéd csak előttem játssza meg, hogy még együtt él a feleségével. Talán rég nincs már ez így.

Kár, hogy az éttermünk már hétvégenként is nyitva tart. Beszélhettem volna legalább szombaton a szomszédasszonyommal, amikor elköltöztek. Amikor este hazaértem, a nagy teherautó már tele volt a bútoraikkal, és a szomszéd már csak pár apróságot rakott fel a teherautóra. Kezet nyújtottam

neki, és sok szerencsét kívántam. Szomorúan válaszolt, hogy legszívesebben mindent visszaforgatna addig a napig, amikor ideköltöztek. Akkor még állítólag boldog volt. Nem tudtam, mit mondjak erre, előtte sosem beszélgettünk bizalmasan. Ezenkívül én biztosan mindenhol és mindig boldog lennék Janával.

Felmentem lifttel és kinyitottam az ajtót. Már nem volt szükséges megjárás, hogy keresem a kulcsaimat, vagy kiviszem a szemetet. Tudtam, hogy a szomszéd lakás üres. Ezért nagyon megijesztett, amikor kinyílt mögöttem az ajtó. Egy meghatározhatatlan korú nő állt az ajtóban. Egy pillanatra megláttam a felpuffedt és foltos arcát. Aztán eltakarta a vastag, összeragadt szőke hajzuhatag, amely lecsúszott a fejről. A zsíros hajtövek alól vérekes szemmel nézett rám, de nem tudta beélesíteni a tekintetét. Mondani akart valamit, de a nyelve felmondta a szolgálatot, ezért nem lehetett érteni a szavait. Gyorsan becsuktam magam mögött az ajtót és megtámasztottam, mintha az a veszély fenyegetne, hogy ez a nő kitépne.

Nem hiszem el, hogy akkor Jana Mokrošovát láttam. Neki teljesen másképp kell kinéznie. Finom, világos bőre, kiálló arccsontja, kék szeme, sötétvö-

rös, keskeny szája és hosszú, fekete haja van. Ő nem volt alkoholiista.

Az, ami kijött a szemközti lakásból, biztosan egy szellem volt, két lábon járó hulla, undorító jelenés, amit sosem felejték el. Nekem nem segít a költözködésben.

Meztelen nő megy át a téren, meztelen nő megy lóháton át a téren, meztelen nő...

Talán önök is, kedveseim, ismerik Lady Godgifa történetének valamelyik változatát. Bízom benne, hogy mindegyik nem tűnt még el a századok súlylyesztőjében. Történetek naponta mindenhol létrejönnek, mígnem valaki észreveszi, hogy olyan valamit élt meg, amit valaki korábban mesélt neki. Akkor kezdődik a mesélés arról, milyen történetek is születnek és terjednek tovább. A történet a történet tartalmává válik.

Szerencsére a mi időnkben még lehetségesek voltak a történetek.

Tehát Lady Godgifa, ismerik őt? Van, aki nem ismeri. A többség sem? És Lady Godwa vagy Lady Godiva néven sem? Godfigának hívták. Isten ajándéka. Isten ajándéka az emberek számára, akik találkoztak vele, és a városnak, amelyben élt. Azt a várost abban az időben Coventrynek hívták. Azelőtt Cofa's Tree volt a neve, és még annak előtte Cofantreo. Se nem Coventina, sem Convent. Azt nem tudhatom, hogy az önök idején hogy hívják

majd a várost. Talán sehogyan. Akkorra már esetleg nem is fog létezni, mert ellenségek repülnek oda négyfejű sárkányokon, és a földig rombolják a várost a katedrálissal együtt. Meglehet, egy napon, amikor ez a történet elér önökhöz, már minden az égből jövő lángnyelvek martalékává vált. De a Coventry-beli Lady Godfiga történetének tovább kell élnie.

A történet addig él, míg mesélik az emberek. Az egyik elfelejt belőle valamit, a másik hozzátesz egy darabot, majd valaki az okból következményt gyárt, a következményből meg okot. Ám nekem hihetnek. Két évvel azelőtt érkeztem Coventrybe, hogy mindez megtörtént, tehát 1025 évvel az Úr Jézus Krisztus születése után. Ha Jézus Krisztus Urunk tényleg a nulladik évben született. Ha kételkednek abban, hogy máskor jött a világra, a történet időpontját maguknak kell kiszámolniuk. Hogyan? Nem tudom, nem vagyok a matematika nagymestere, csak ezt a történetet szeretném önökkel megosztani. Tehát végre hagyják, hogy elkezdjem!

Tehát most már tényleg elkezdem, higgyék el nekem. Vonakodnak hinni nekem? Esetleg hitelesebb forrásnak tartják a Flores Historiarum nevű krónikát, melyet valamilyen Wendoveri Roger írt, aki mindent kétszáz év távlatából vetett papírra? Vagy Ranulf Hidgen Polychroniconját, melyet vé-

gül nem is Ranulf írt, hanem egy tanítványa? Azt hallottam, hogy az utóbbi időben a piacon és az ünnepeken olyan alakok akarják megnyerni az emberek jóindulatát Lady Godgífáról beszélve, mint többek között valamilyen Jerome Krause és Octavia Randolf mellől. Ám az ő történeteikben egy szemernyi igazság sincs. Jerome például azt állítja a koholmányában, hogy mindez augusztusban történt, amikor pedig akkor ősz közepe volt. Ezt pontosan tudom, mert aznap csípős hideg szél fúj. Valamit tanácsolok: a legjobb az, ha a saját szemüknek hisznek. Legalábbis engem ez a módszer vezérel. Higgyenek a saját szemüknek és az én szavaimnak.

Ott voltam, ezt higgyék el, és hagyjanak beszélni. Micsoda? Hogy nem azt az angol nyelvet beszélem, amit Krisztus Urunk születése után 1025-ben? Honnan tudják, hogyan beszéltek a mi időnkben? Abból indulnak ki, amiket a könyvekben olvastak? Amit hallanak, az mégsem az, amit én évszázadokkal ezelőtt mondtam, hanem csak az elmondottak elmondása és a leírtak átirata.

Elhiszik? Higgyék. Nem hiszik? Ne higgyék. És ha nem hiszik, akkor legalább hallgassák! Ez olyan mese, amelynek hallatán már sok fiatal szűzlány hullatta könnyeit, sok fiatal férfi a szavaim hallatán érezte a zsigereiben, hogyan duzzadt férfiúi ereje.

Az 1025-ös esztendő végén mentem

Coventrybe. Miért? Aha, a szavahihető mesélőnek mindent meg kell magyaráznia és meg kell okolnia. Hát tessék!

Az az évi stratfordi halvásáron egy csavargótól megtudtam (nem, az ő nevét tényleg nem tudom már megmondani), hogy Coventry városának bealkonyul. Vagyis hogy pontos legyenek, azt mondta, az emberek sorra elhagyják Coventryt, mert az öreg Leofric gróf olyan magas adókat vet ki rájuk, amelyeket már nem bírnak fizetni. A városban már hatvankilenc ház üresen állt. Sőt azt beszéltek, hogy Leofric azt fontolgatja, bezárhatja a város kapuit, nehogy az emberek elmeneküljenek. A templom elől már eltűnt az összes koldus, bár az a hír járja, hogy Leofric szép neje, Lady Godgífára az irgalmasság és a könyörületesség jellemző. Amikor először tettem említést a szép Lady Godgífáról, nem szenteltem neki kellő figyelmet. Inkább az üres házak kellették fel az érdeklődésemet. Ilyen esély arra, hogy átteleljen egy szerencsétlen, mint én, nem adódik minden szezonban. És a templom gondolata, amely előtt rajtam kívül nem áll egyetlen koldus sem, egyenesen lenyűgöző volt számomra. Egyetlen előrenyúló mancs sem, semmilyen nyáladzó örült vagy balkáni menekült, csak az én fenségesen kinyújtott kezem biztosítja Coventry polgárainak a lehetőséget, hogy gyakorolják a nagylelkűségüket. Nem

csoda, hogy abban a pillanatban nem a csodaszép Lady Godgifára figyeltem.

Tehát visszakanyarodom oda, ahol elkezdtem. Az 1025-ös esztendő végén mentem Coventrybe. Sem a napot, sem a hónapot nem tudom, ám ez nem is fontos. Nagyon hideg volt. Egy darabig a városkapunál lődörögtem, majd megkértem egy férfit, vezessen el egy szerencsétlen vakot a templomhoz. Ez a szerencsétlen vak én voltam. Nem tudom, hogy megy ez az önök idejében, de 1025-ben egy koldusnak csak akkor volt esélye az érvényesüléshez, ha érzelmi értéktöbbletet hozott az embereknek. Én lehetőséget adtam nekik arra, hogy segítsenek egy világtalannak, aki másképp nem tud megélni. Kérésre el tudtam mesélni apám történetét, akit megöltek a zsiványok. A haramiák ebben az időben még egyértelműen negatív figurák voltak. Csak száz évvel később jött a loxley-i Robin, és csinált belőlük hősüket. Robin, aki a sztereotípiák ellen harcolt.

Ezenkívül volt anyámról is egy történetem, aki öcsém születésekor vagy tífuszban halt meg. Sok évvel ezelőtt természetesen, ezért nem fenyeget a fertőzés veszélye. Fiatalkoromban olyan éles látásom volt, mint a sasnak, de akkor vakultam meg, amikor egyszer...

Á igen, bocsássanak meg, önöknek ezt ne is

mondjam, hiszen magukat csak Lady Godgifa története érdekli.

Tehát az 1025-ös esztendő végén mentem Coventrybe. Pár alkalommal el kellett mondanom a történetemet – apámról, a haramiákról, anyámról, a tífuszról, a sasszememről stb., de nagyon könnyen megszoktam a helyi viszonyokat. Időnként egyik vagy másik nemesember vagy -asszony leereszkedett hozzám. Megengedték, hogy megfürödjek a teknőben vagy meleg levessel ajándékoztak meg. Ha lehetőség adódott rá, elmondtam, nekünk, vakoknak van egy olyan adottságunk, hogy kéznyomással szét tudjuk oszlatni a hát és láb fájdalmait. Mindenekelőtt az öregebb özvegyasszonyoknak voltak ilyen jellegű fájdalmaik, és elfogadták a gyógyításomat. Ilyenkor megtörtént, hogy azt kívántam, bárcsak vak lennék.

Az egyik mellékutcában csakhamar találtam egy üres házat, ahova letelepedtem. Ahogy azt már említettem, hatvankilenc ilyen elhagyatott ház volt a városban. Ezt a számot mindenki ismételte: nehéz élni a városban, hiszen csak nézzék meg, hatvankilenc megüresedett ház van itt. Hatvankilenc. Azon sem csodálkoznék, ha valamilyen bolond ezt kiforgatná, és kijelentené, Coventryben csak hatvankilenc ház volt.

Mindenki azt ismételte: nehéz élni a város-

ban, hiszen hatvankilenc megüresedett ház van itt, csak nézzék meg! Nem néztem meg, hiszen vak voltam. De a vaknak is világos volt, hogy Leofric gróf túlzásba vitte az adókat, az illetékeket és a vámot. Terményadó, házadó, műhelyadó, iparadó, lóadó, kocsiadó, udvaradó, kert-, kút-, fej-, kéz- és lábadó. Illeték az eljegyzéskor, házasságkötéskor, keresztlő és temetés napján. Vám a városba lépéskor, az elhagyásakor, a híd átlépésekor, vásárvám, árusítási vám. Még jó, hogy a koldulást nem adóztatta meg.

De Leofric gróf nem volt zsugori. Amit kifacsart a városból, vissza is öntötte. Új templomot építtetett, ami előtt naponta üldögélt, létrehozta a Benedek-rendiek kolostorát, amelyet a nemesek fiainak ajánlott fel, hogy képezzék benne magukat, egyszer egy hónapban felsöpörtette az utcákat és a főteret, városfalakat húzatott fel. Ám erről azt susogták az emberek, hogy Leofric nem a külső támadás kivédésére használja majd fel a falat, hanem arra, nehogy kimeneküljenek a lakosok.

Az öreg gróf nagyzási mániában szenvedett. Arra gondolt, hogy fog Coventry száz év múlva kinézni. Gazdag, tiszta és nagy lesz. Az áldozatok nem számítottak. Az emberek csak egyre fognak emlékezni, mégpedig arra, hogy ezt Leofric gróf építtette. A város mint emlékmű.

A szép Lady Godgifa teljesen más volt. Érdekel-

ték az emberek, nyájas, ájtatos és bőkezű volt. Amikor a templom körül lovagolt, mindig megállt, legalább egy rövid imádságra. És sosem feledkezett meg a szerencsétlen vak koldusról, akkor sem, ha érkezett, akkor sem, ha eltávozott. Hű és szófogadó feleség volt, bár minden egyes cselekedete férje tetéinek ellenkezője volt. Amit a férje elvett a várostól, ő visszaadta. Bár nem kamatostul, legalább részben.

Ám a legfontosabb, ami miatt a polgárok a városban maradtak, az ő arca volt. Lady Godgifa szép volt. A legszebb. Le-ges-leg-szebb.

Hogyan tudja ezt megállapítani egy szerencsétlen vak, aki mégsem láthatta minden idők minden vidékének minden asszonyát? Mert látta Lady Godgifát, és ez elég.

Ne gondolják, kedveseim, hogy az önök korában sokkal szebbek a nők, mint évszázadokkal azelőtt. A szépség nem fokozódik, nem lesz belőle több, a szépség nem tud szaporodni. Lady Godgifa volt a legszebb asszony, aki a földön járt, ezt elhihetik az öreg vaknak, csak arról beszélek, amit saját szemmel láttam. Nehezen leírható. Lady Godgifa olyan volt, mint ..., mint a madonna. De kit képzelnek maguk elé a maguk idejében, ha azt hallják, madonna? Meglehet, valamilyen szajhát, aki pénzért és perverz ösztönei által vezérelve az egész világ előtt fel akarja tární ölét?

A szépséges Lady Godgifa. A város lakóinak ritkán volt arra lehetőségük, hogy az arcát lássák. Legtöbbször eltakarták göndör vörös hajtincsei. Bizony ám, vörös volt, mint a tűz. Mennyei vörös, úgy nevezték a haját a polgárok. Miért éppen mennyei vörös? A mi időnkben a vörös nőket paráznának és démonikusnak tartották. Meg kell érteniük: faji alapokon szükségünk volt valamilyen előítéletekre. Abban az időben még nem éltek nálunk se kínaiak, se afrikaiak.

Lady Godgifa vörös volt, mégis szerette az egész város. Nem démoni volt, hanem angyali. Mennyei vörös. Mint a hajnalpír. Ám akkor sem kételkedem benne, hogy a festők és üvegesek, akik azon fáradoznak majd, hogy megőrizték a képmását, elhallgatják, hogy olyan haja volt, mint a tűz. A művészek nem tudják összekapcsolni az ártatlanságot a tűzzel. Erre csak a természet vagy az isten képes, aki megteremtette Lady Godgifa arcát.

Mint ahogy azt már talán említettem, az 1025-ös esztendő végén érkeztem Coventrybe. És az, amiről beszélni fogok most önöknek, 1027 őszen történt.

A történet, amelyet el szeretnék önöknek mesélni, lassan már kezdődhet is. Ám még előtte el kell valamit mondanom. Lady Godgifa fiatal volt, a férje pedig öreg. Lehet, hogy éppen ezért maradt olyan szűziesen szép, mert az öreg Leofric gróf nem volt

képes... hogy is mondjam? Nem volt képes uralkodni a szépsége felett, ha értenek engem.

Hol is hagytam abba?

Az, amiről beszélni fogok most önöknek, 1027 őszen történt. Leofric gróf elhatározta, hogy felépíti a templom másik tornyát is, a kapu előtt, ahol a polgárok rendszeresen a szerencsétlen vak koldust látták. Ám a gróf kincstára kongott az ürességtől. Ezért összehívta a városi polgárság előljáróit, és elmagyarázta nekik, hogy az új építési munkálatokat újabb adók kivetésével fogják megoldani. Képzeljék csak el azt a helyzetet. Az asztal egyik oldalán ül a gróf a szép feleségével, a másik oldalon pedig a polgárok ülnek, és mint általában, szó nélkül csodálják elbűvölően szép arcát. Lady Godgifa szemérmesen lesüti a szemét, mintha nem is hallgatná a férfiak beszélgetését. Aztán Leofric gróf kijelenti, egy másik tornyot épített a templomhoz. A teremben síri csend támad. A polgárok tudják, hogy most jön a lényeg. A gróf hozzáteszi, hogy az új torony építési munkálatainak költségeit újabb adó kivetésével oldja meg a város. Ruházati adó lesz. És már sorolja is, milyen lesz a nadrág, a szoknya, az ing és a köpeny adója.

És mi lesz, ha valaki meztelenül fog járni? – kérdezi váratlanul Lady Godgifa.

Azt senki sem merésznél, drága asszonyom, neveti el magát Leofric gróf. A polgárok hallgatnak,

nem tartják nevetségesnek a helyzetet. Az új adó koldussá teszi őket.

Úgy gondolom, egyenesen arra szólítja fel az embereket, hogy ruha nélkül járjanak, my lord, neveti el magát Lady Godgifa.

A gróf elvörösödik a méregtől. Hallgat. Mindenki hallgat.

Ne vezesse be azt az adót, drágám, kérem, mondja alázatosan a máskor oly büszke Lady Godgifa.

A gróf öklével úgy rácsap az asztalra, hogy pár boros kupa is felborul (de igen, Angliában már akkor is bort ittak, győződjenek meg róla).

A polgárok nem tudják, merre nézzenek, és mit csináljanak a kezükkel. Az egyik felöltője ujjával törli a kiömlött bort, a másik sebtében kiissza a maradékot a pohárból, mintha félne, hogy a gróf még egyszer rácsap az asztalra.

A gróf szája sarkában ördögi vigyor jelenik meg.

Drágám, szisszen fel Leofric, mint egy kígyó, ha holnap délután felül a lovára és keresztülmegy a városon, azt az adót nem vezetem be, és Coventry lakosainak eddigi adóterheit is elengedem. Ám önnek meztelennek kell lennie.

A polgároknak úgy tűnik, hogy a meztelen szó még jó ideig visszahangzik a terem falai közt. Senki sem meri a tekintetét a menyeeien vörös hajú fiatalasszonyra emelni.

Ám ő férje szemébe néz és megismétli a szavait: Ha holnap délután felülök a lóra és keresztüllovaglok a városon, az adót nem vezeti be, és Coventry lakosainak eddigi adóterheit is elengedi. Meztelen leszek, természetesen.

Természetesen ezt Leofric gróf egyáltalán nem várta. Az ő ájtatos felesége, aki mindig, amikor a templom körül lovagol, megáll, ha csak egy rövid kis imádság idejére is, most beleegyezik abba, hogy meztelenül menjen végig a városon?

Ez a szívtelen öreg azt hitte, hogy az ajánlatával felbújtja egész Coventryt Lady Godgife ellen, aki – feltételezése szerint – elutasítja, hogy segítsen a városon.

A következő napon az ör egyáltalán nem nyitotta ki a város kapuját. Coventry lakosai nem akarták, hogy bárki is kintről szemtanúja legyen Lady Godgifa gyalázatának. A reggeli misét a Benedek-rendi lelkiatya nagyon gyorsan letudta. A prédikáció helyett azt mondta a hívőknek, hogy inkább vesszék el szemük világát, minthogy a bűn kísértésébe essenek, és hazaküldte őket. Az üzletek és az iparos műhelyek zárva maradtak. A suhancok nem futottak ki az utcára. Csak itt-ott ment át gyorsan a délelőtti városon egy-egy magányos alak. Amikor közeledett a délután, becsukódtak a házak ajtói és ablakai. Zörögtek a zsalugáterek,

mást nem is lehetett hallani. Bedeszakázott, vak város üdvözölte jötevőjét.

Én a szokásos helyen maradtam a templom ajtajánál. Figyeltem azt a nagyszabású győzelmet és összetartást az emberi kegyetlenség fölött. A mi időnkben a legjelentősebb erény a büszkeség és a fenségesség volt. Éppen ezektől szerette volna Leofric gróf megfosztani a feleségét. Megalázottnak és leigázottnak maradni, ez Krisztus születése után 1027-ben rosszabb volt, mint a halál. Az összetartást és a szolidaritást akkoriban nem nagyon emlegették. De úgy gondolom, eljön még az idő, amikor értékelik majd. Feltételezem, ez akkor lesz, amikor az összetartás és a szolidaritás kiveszik a mindennapi életből, hogy jelentős szerephez juthassanak a történetekben. Azért mesélem el ezt a történetet, hogy majd egyszer valamilyen kor értékelni tudja. Az önöké értékeli?

A szokásos helyen maradtam a templom ajtajánál. Figyeltem azt a nagyszabású győzelmet és összetartás az emberi kegyetlenség fölött. Hideg őszi nap volt. A szél átfújta a köpenyemen. Fáztam. Nekem is el kellett volna bújnom valahova. Tettem pár lépést, de tudatosítottam, hogy elfelejtettem magammal hozni a falnak támasztott vakbotomat. Nem először történt ez meg velem. Vissza kellett mennem.

A harangozó a templomban megrántotta a harangkötelet, amelyek mozgásba hozták a harangokat. Dél volt. Már nem tehettem semmit. Úgy álltam ott, mint a sóbálvány. Tudják, hogy volt az Lót feleségével a szentírásban: megfordult, nézett és sóbálvánnyá változott. Hát az voltam én.

Amikor elhallgattak a harangok, lónyerítés hangzott fel. (Természetes, hogy lóé, nem tudok róla, hogy más állat is nyerítene.) Nem tudtam eldönteni, honnan jön a nyerítés, mert 1027-ben Coventryben a térre öt széles utca és három keskenyebb utcácska torkollott.

Aztán Lady Godgifa jelent meg a téren, gróf Leofric pár lépéssel utána követte. Képzeljék el! Meztelen nő megy át a téren. Na mit csinált ez a férfiaságunkkal? Semmit? Akkor megismétlem. Meztelen nő megy át a téren. Még mindig semmi? Meztelen nő megy át a téren lóháton. Nem reagál a férfiaság? Meztelen vörös nő megy át lóháton a téren. Ha a derék alatti férfiúi erejük még mindig alszik, lehetséges, más az ízlésük. Tehát akkor más oldalról közelítjük meg: A csikó szőre csillog az izzadságtól, megfeszülnek az izmok, a sörény hullámzik a szélben. Remegnek az orrlyukak. Még mindig semmi?

Lady Godgifa átment a téren. Combjai határozottan szorították a ló hátát. A fenekén túl erően tarták be testét dús, menyeeien vörös hajfürtjei. De

így sem tudtam róla levenni a vak szememet. Arca merev, ajkán ironikus mosoly. Kielvezte a győzelmét. A város segítségével éppen most győzte le a férjét. Talán elképzelte, ahogy az a szerencsétlen holnap kilép a házukból. Magányosan, a nem tudatosított kegyetlenségével.

Amikor csak pár lépésnyire volt tőlem, erős szellőkés támadt. A menyeien vörös haj szerterepült. Minden bizonnyal tudják, milyen varázslatos hatása van a hideg levegőnek a női mellbimbóra. Én a természetnek ezt a csodáját nem egészen tíz könyök távolságból figyelhettem, a legszebb női testen, amit a föld valamikor is a hátán hordott.

Talán megértik, hogy nem sikerült elfojtanom a hörgésemet. Ez a hang nem a torkomból tört elő, hanem a bensőmből. A szívemből, a gyomromból, de mindenek előtt a lágyékból. Ez a test talán nem is annak a teremtő aktusnak volt az eredménye, mint az özvegyek teste, akiket kéznyomással megszádatítottam a hát- és lábájuktól. Úgy hörögtem, mint a sanyargatott állat.

Sanyargatott állat voltam. A nyakamat Leofric kopjájának hegye nyomta.

Látod? A szenvedéstől hörögsz? És nekem minden este ezt kell néznom. Pontosan ezt mondta nekem a gróf, mielőtt egy ezüstpénzzel teli bőrtársolyt dobott a lábam elé. Aztán lovával Lady Godgifa

után nyargalt, akinek menyeien vörös haja már eltűnt az utcák egyikében.

Coventryben telő nyugodt életemnek vége szakadt. Leofric gróf és felesége, a két legfontosabb ember a vidéken tudta, hogy nem vagyok vak. Ha valamilyen hazugságról több mint egy ember tud, biztosan többen is tudomást szereznek róla. Ezt jegyezzék meg, kedveseim!

Coventry tiszteletre méltó polgárainak volt igazságérzetük. Biztosan agyonköveztek volna. Rögtön két súlyos bűn is volt a rovásomon, amiért halált érdemeltem. Két évig vakká tettem őket, akik a jó szándék ajándékait adták egy álvaknak. De az még rosszabb volt, hogy megláttam Lady Godgifa meztelenségét. Ezért tényleg megérdemeltem volna az agyonkövezést. Annak a testnek a látványa tényleg megérte az agyonkövezést. De én azok közé tartozom, akik inkább elfogadnak, mint fizetnek. Ezért inkább nem vártam a halálomra, hanem inkább az erszény után nyúltam, amit Leofric gróf hajított oda nekem. A köpenyem alá rejtettem, kezembe vettem a fehér fából készült vakbotomat, és lassan, a házak falainak támaszkodva a városkapuhoz mentem. A nehéz, ezüsttel teli erszény csöndben csörgött a mellemen.

Amikor már majdnem elértem a városkaput, elbújtam az egyik ház bejáratánál. Vártam, míg az ör

kinyitja a bejáratot – nekem kijáratot. Míg ott álltam, azon gondolkodtam, miért nem szögezett oda a gróf a templom ajtajához, mint egy békát, és mi okból ajándékozott meg ezzel a nagy gazdagsággal.

Látod? A szenvedéstől hörögsz? És nekem minden este ezt kell nézmem. Ezt mondta. Ez az öreg valószínűleg nem volt teljesen képtelen a férfias tettekre, még nem száradt ki a lányéka. De ha ránézett erre az angyali szépségre, mely a felesége meztelen testéből sugárzott, nem volt képes semmire. Osztoznia kellett valakivel ezen a szépségen. Az egész városnak meg akarta mutatni Lady Godgifát, mert azt hitte, hogy ha ezt a mennyei ajándékot mások is meglátják, törpül az ő szenvedése, és elbírja majd a keresztjét. Lady Godgifa túlságosan szép volt, hogy mennyei teste megrontódjon egy halandó közönséges testétől. Ám Coventry városa kegyetlenül viselkedett Leofrickel, nem vállalta fel, hogy osztozkodik a gróf jussán, mindörökre magára akarta hagyni ezzel a sok szépséggel. Szerencsére a templomkapunál talált egy szerencsétlen vak koldust, aki megkapta Leofric gróftól a részét.

A városkapunál álltam, és szenvedtem, mint az állat. Fájt az egész testem, főleg ott lent, ahol még mindig dagadt és forró volt. Az ezüsttel teli nehéz erszénnyel nyomtam le és hűtöttem férfiúi szerszámomat, de semmi sem segített. Hogyan mehettem

volna el az örök mellett, a városkapun át, amikor hitvány köpenyem elől duzzadt, szinte majdnem szédurrant. Szédültem, biztosan a vér hiánya miatt, ami ott lent összpontosult.

Nevetségesnek tűnik önöknek, hogy a szerencsétlen vak koldus segíthetett a hatalmas grófnak, Coventry város urának? És mégis így történt. Átvettem a keresztjét, és ő felszabadult. Ahogy azt később megtudtam, sikerült Lady Godgifával normális életet élnie. Normális – tudják, mire gondolok. Fiuk született, akit Aelfgarnak neveztek el. És neki lett később a lánya Ealdgytha. Ealdgytha walesi királynő lett, és a férje halála után, amikor másodszor is férjhez ment, egyben angol királynő is lett belőle. Bár ez a dicsőség az angol trónon kevesebb mint egy évig tartott, mert Ealdgytha férjét, az angol királyt megölték Normandiai Vilmos katonái, amikor meghódították az országunkat. Ki tudja, hogy nézett ki akkor Lady Godgifa, a walesi és az angol királynő nagyanyja. Amikor már nem a szépségével, hanem a fenségességével hódította meg az embereket. Ha azt várnák, hogy az új király, Normandiai Vilmos elkobozta volna Ealdgytha királynő nagyanyjának a vagyonát, tévednek. A mennyei vörös, bár akkorra már biztosan ősz, de mennyeien ősz Lady Godgifa nyugodtan halt meg, az egyik leggazdagabb emberként az országban.

Hogy mi lett velem? Meghaltam természetesen, sok évvel korábban, mint Lady Godgífa. Jártam a vidéket, az ezüsttel teli nehéz erszénnyel nyomtam le és hűtöttem duzzadó férfiúi szerszámomat. Szédültem, biztosan a vér hiánya miatt, ami ott lent összpontosult. Ezért az ezüstöket főleg nagy, vörösborral telt kupákra költöttem, amivel több vért öntöztem az ereimbe. Csakhogy minél több kupa bort ittam, annál jobban szédültem. És ott lent nem változott semmi, olyan kemény volt, mint a kő. Az ezüst elfogyott, és én azzal kezdtem el keresni a borra valót, hogy Lady Godgífa történetét meséltem.

Már csak egyvalamit kellene elmondanom. Érdekli önöket, mi lett az adóval? Leofric gróf előkelő úr volt, és szemrebbenés nélkül beváltotta az ígéretét. Nem vezette be az új ruhaadót, és eltörölte Coventry lakosainak eddigi adóterheit is. A város adóparadicsommá vált, és odaözönlöttek az árusok és a kézművesek az egész országból. Leofric álma a gazdag, tiszta és nagy városról adók nélkül is megvalósult.

Csak egy adófajta maradt meg. A gróf megígérte, hogy eltörli Coventry polgárainak adóit, de a lovaikét nem. Coventryben fizettek lóadót. A kék adója volt ez, amelyet Lady Godgífa lova élt meg, amikor meztelenül vágatott a városban, és ebből örökletes lóadó lett. Örökletes adó az örökletes bűnért.

Drosophila populi

*I live on a park bench.
You, Park Avenue.
Hell of a distance
Between us two.*

(Langston Hughes)

A kicsi, rohadó szilva, mely leesett a parki pad alá, élő bolygó, több tucat vagy több száz gyümölcsleány, vagyis drozofília lakja. Mindent megtalálnak, ami erjed, és kialakítják ott a saját világukat. Egyértelműek a szabályaik: jóllakni és szaporodni. Olyan kicsik, hogy szinte lehetetlen egy muslincára összpontosítani. A mi szemszögükből a tevékenységükhöz nem is szükséges, hogy egyesével figyeljék őket, hiszen ugyanazt csinálják, rászállnak a szilvára, keresnek egy édes cseppet és elkezdnek táplálkozni. Egy perc múlva felrepülnek, köröznek a levegőben, majd újra leszállnak, hogy jóllakjanak. És mégis – minden muslinca a saját, megismételhetetlen életét éli. Lehet, hogy nevet kellene nekik adnunk, és figyelniük kellene az individuális különbségeiket. Márta többet eszik, mint Beáta, Beáta gyorsabban repül, Oszkár több nőstényt terméke-

nyitett meg, mint Vilmos, Lujza apja Tádé.

Ennek a kétszárnyúnak körülbelül hárommilliméteres teste van, és egy hatcentis szilva a drosophila számára végtelen élelemforrás. Az adag vagy hússzor hosszabb, mint a fogyasztó. Ez olyan, mint-ha az ember egy akkora gyümölcsbe vagy karaj kenyérbe harapna bele, ami 35 méter hosszú.

– Anya, nézd, szúnyog. Szúnyogok ezek.

– Hol? Ezek? Ezek nem szúnyogok, ezek kicsi muslincák. Ezekről nem kell félned, nem csípnek.

A fiatal nőt még mindig vonzza ez a hely, bár a park egyre elhagyatottabb. Főleg itt, a hátsó kerítésnél a fű tele van kutyagumival, cigarettás dobozokkal és törött üvegek cserepeivel. Csak nemrég tudatosította, hogy biztosan még mindig vannak itt olyan széttört sörös meg boros üvegek, amelyeket évekként elzárta a barátai törtek szét. Ez volt az ő helyük, azt csináltak itt, amit akartak.

Amikor tegnap délelőtt itt volt a fiával, a pad repedt faléce kiszakította a harisnyáját. Ha kicsit hosszabb szoknya lett volna rajta, nem történt volna meg. Bár még mindig karcsúak a lábai, talán már nem kellene ilyen önbizalommal közszemlére bocsátania. Hiszen már gyereke van. Életének az a szakasza, melyet a bandával töltött, tavasztól ősziig éppen e körül a pad körül találkozgatva, már évek-

kel ezelőtt véget ért. Ha most találkozik valakivel a régi barátai közül, nincs is mit mondaniuk egymásnak. Annak idején a felnőttek szapulásán kívül a zenéről és a filmekről beszélgettek a legszívesebben. Most már az új zenekarok slágereire sem figyel fel, moziba se jár. Arra a kérdésre, hogy van, visszakérdez, ők hogy vannak. Nem válaszol, és választ sem vár. Azt sem tudta, hogy a banda többi tagja még találkozik-e ennél a padnál esténként.

A fiúcska nézi a szilvát a muslincakolóniát. Észreveszi, hogy ha kellően közel suhintja el a kezét, a muslincák szétreppennek. Letérdel, hogy jobban megfigyelhesse a repülő teremtményeket. Úgysem lát belőlük sokat. Még jobban lehajol és a rothadt termést szagolgatja.

– Véú! Véú ez – kiált fel a fiú, és mutatja az anyjának a szilvát.

– Vér? Hol látsz vért?

A fiú ujja már majdnem megérinti a termés mellett lévő apró cseppet.

Az anya csóválja a fejét:

– Ez nem vér. Ez a szilva levecskéje. De ne fogd meg, nehogy koszos legyen a kezed!

– Nem véú? – kérdi a gyerek csalódottan.

Amikor az anya nem néz oda, a fiú az ujjai közé veszi a szilvát, és hirtelen megnyomja. A lé kifröcsöcsen, egészen a halvány inge ujjára. Egy ijedt mus-

linca a szemébe repül. A fiú hangosan felkiált, az anyja ijedten megragadja. A fiú mindkét kezével a becsukott szemhéját tartja. A ragadós lé már bekoszolta az arcát, az orrát és a homlokát is.

Az anya végül meggyőzi, hogy vegye el a kezét, és nyissa ki a szemét. A muslincát megpróbálja zsebkendővel kiszedni. Ám a testecske kicsi, és a fiúcska állandóan becsukja a szemét, így nem sikerül. A zsebkendő szélének mozgása a szemhéja alatt nagyon kellemetlen. A fiú eltakarja tenyerével az arcát, és hangosan bömböl. Az anya elrakja a zsebkendőt, és próbálja meggyőzni a fiát, hogy legalább engedjen belenézni a szemébe. Pár pillanat után a fiú beleegyezik. Ujjjaival lefele húzza a szem alatti bőrt, és látja, hogy a könnyek már a szemsarokba úsztatták a muslincát. Most már könnyen eltávolíthatná, de a fiú nem akarja, hogy zsebkendővel nyúljon a szemébe. Ezért a mutatóujjával kell kiszednie.

– Eluepül?

– Nem repül el, már halott.

A fiú kinyújtja a kezét anyja mutatóujja felé, hogy elkapja a lényt, amely annyi szenvedést okozott neki. Meg akarja nézni, az orrához akarja érinteni. A fiatal nő ekkor észreveszi a fia ingujján a barnáspiros foltot. Tehetetlen düh fogja el.

Valójában nem minden drosophila egyforma ott

a pad alatti szilván. Olyan egyedek képviselői találhatóak ott, mint a drosophila funebris (Márta, Beáta, Oszkár) és a drosophila melanogaster (Vilmos, Lujza és Tádé). Az emberi megfigyelő szempontjából nincs közöttük nagy különbség, mindegyik drosophiliade.

Az ivarérettség elérésére mintegy két hétre van szükségük, magasabb hőmérséklet esetében egy hét is elegendő. Ez alatt a rövid idő alatt csodás metamorfózison mennek keresztül, mindegyik egyed kipróbálja az élet különféle módozatait. A muslincát a válasz annak, aki nem hisz a lélekvándorlásban.

A félmilliméteres tojásból már huszonnégy óra múlva előbújik az áttetsző lárva. Az egyetlen tevékenysége a táplálékfelvétel és az emésztés. A lárva egy hét után bebábozódik. A selyemgubóval védett lárva csak látszólag alszik, valójában gyorsan továbbfejlődik, tehát hat nap után kirepül belőle a fiatal muslinca, például egy olyan, mint Lujza. A nőstény már majdnem felnőtt, és két nap múlva tojást rakhat, amiből egy új generáció kelhet ki, szó szerint, hiszen ideális körülmények között majdnem öt-száz tojást rak.

Egy évszázad alatt optimális körülmények között két- vagy háromezer drosophila-, és csak három vagy négy emberi generáció váltja egymást. Csak összehasonlításképpen: időszámításunk óta mi, em-

berek körülbelül száz nemzedékre osztódtunk, ám a muslincák már ötezer generációt tudhatnak maguk mögött. Gazdag történelemmel rendelkező faj.

Az igaz, hogy a muslincagenerációk nem hagytak maguk mögött semmilyen történelmi örökséget – sem palotákat, sem szobrokat, sem szonetteket. De hát csodálkozhatunk ezen, ha tudatosítjuk, hogy a gyümölcsmuslincák az ember tözsomszédságában élnek, és naponta látják a rombolási vágyát és a pusztításból eredő szenvedélyét?

Az öreg hangos fújtatással, nehézkesen ül le a padra. Bár nincs meleg, sőt az évszakhoz képest hűvös van, a férfi érzi, hogy a háta teljesen megizzadt. Valahova el kellene raknia a kabátját, és mindjárt jobban érezné magát.

Ahogy az összes koldus, az öreg is gondosan vigyáz a személyes tulajdonára. Nemrég kergették ki egy rakparti bérház pincéjéből, és még eddig nem talált más helyet magának az alvásra. Ha a mai éjszakát is valamelyik aluljáróban kell töltenie, jól jön majd a kabát. Kartondobozt rak maga alá, abból minden üzlet előtt van elég. Az az ember, aki még nem próbálta sosem, nem is hinné, milyen meleg van egy ilyen skatulyában. A pincében, ahonnan el kellett mennie, volt két takarója is, de ezeket a házfelügyelő elégette a többi holmijával együtt.

Az öreg körülnéz. Lehet, ott a bokrok között nem akadna rá senki a dolgaira. Ide, a park hátsó felébe csak kevés ember jár. Talán zavarja őket, hogy annyira gondozatlan itt minden, vagy félnek a huliánoktól. És a hajléktalanoktól.

Leveti a köpenyét, és gondosan összehajtogatja. Szokásból az orrához emeli. Nem tűnik neki túl büdösnek. Nagyon ügyelnie kell a büzre. Tudja, ha undorodnak tőle az emberek, még pénzt sem adnak neki, nem még ételmezt, öreg papírt vagy üveget. Az undor és a sajnálat legtöbbször kizárják egymást.

Aztán a nagy, kosztól megfeketedett műanyag táskából, melyet maga mellé tett a padra, két kisebb műanyag szatyrot húz elő. A kabátot az egyikbe rakja, majd azt még besúrja a másikba.

Amikor feláll a padról, újra fáradtan fújtatni kezd. Még egyszer körülnéz. A járda végén egy nőt vesz észre egy gyerekkel. Az öreg már nem lát jól, de a kisgyerek fehér ingje a zöld parkban világosan izzik. Tehát inkább vár, míg azok az emberek távolabb mennek.

A férfi fontolóra veszi, ne üljön-e addig vissza. Ám amikor elképzeli a lábában és a hátában azt a fájdalmat, aminek újra alá kellene magát vetnie, inkább állva maradt. A meleg napsugarak felengedik orrában a nyálkát. Az állandó nátha az utcai élethez tartozik. Éjszaka fázik az ember, mert nincs jól fel-

öltözve, nappal meg izzad, mert túl sok ruha van rajta. A hüvelykujjával befogja az egyik orrlyukát, és erősen kifújja a másikat. Majd a másik ujjával befogja a másik oldalon lévő, és újra fúj. Amikor észreveszi, hogy egy nagy takony a cipőjén landolt, hangosan káromkodik.

A járdán felfedez egy csikket. Ha évekkal ezelőtt nem szokott volna le a dohányzásról, most biztosan, szuszogva lehajolna érte. A börtönben szokott le a cigiről. Senki sem küldött neki kintről pénzt, így nem volt miből cigarettát vennie. És a szabadulás után világos volt számára, hogy élete végéig koldus marad, akinek nincs pénze sem ételre, sem italra, nemhogy cigarettára. Ezért elhatározta, hogy soha többet nem vesz cigarettát a szájába, nehogy megkívánja a következőt.

A börtönben tanult meg magán uralkodni, amikor rájött, hogy az életben csak egy valakinek parancsolhat, saját magának.

A másik műanyag táskából az öreg papírzacskót vesz elő, amiben szilva van, reggel találta a kukában. A kezébe vesz egyet és megnézi. Aztán a reszkető keze kihúzza még egyet. Pontosan az orrhegyénél tartja őket. Szép ez a gyümölcs. Elképesztő, mi mindent kidobnak ma az emberek. A legnagyobb szilvát sárga fogai közé helyezi, de máris kiköpi. A szája abban a pillanatban megtelik a kukacos gyümölcs

keserű ízével és kicsi, kemény golyókkal, mint az öröletlen mák. Kukacszar.

Ennek a kukacszarnak természetesen semmi köze sincs a muslincákhoz. A gyümölcsmuslincák, bár szintén raknak tojásokat a megromlott felületű gyümölcsbe vagy zöldségbe, és ugyanúgy élnek ezekben a termésekben drosophilalárvák és -gubók, ám ezek olyan aprók, és az előfordulásuk annyira esetleges, hogy az ember észre sem veszi őket. Még a vegetáriánus sem, amikor jó étvágyal fogyasztja abban a hiszemben, hogy egy állatot sem öl meg.

A fiú tisztában van vele, hogy az a pad, ahol esténként a haverjaival találkozik, napközben a világ legunalmasabb helye. Az unalom birodalmát unalmas gyerekek alkotják, akik az unalmas anyjukkal unalmas játékokat játszanak, és unalmas nyugdíjasok, akik az unalmas hideg ebédjüket rágszálják.

A gyepek szemközti oldalán, az egyik padon diáklány ül, szürke ruhában és fehér szveterben. Szemüveges, ómódi és unalmas. Valamilyen unalmas tankönyvet olvas, hogy sikeresen befejezhesse az unalmas tanulmányait, és beilleszkedjen a sikeresek unalmas világába.

Átfut a fiú agyán, teljesen buli volna, ha felszedne egy ilyen tevékeny kisasszonyt, és este elhozná

bemutatni a bandának. Ám ez úgy öt évvel idősebbnek néz ki nála, és túlságosan komoly ahhoz, hogy szóba álljon egy feltűnő piros cipős és zöld sildes sapkás kamasszal.

A lány befejezi az olvasást. Leveszi a szemüvegét, majd elrakja a nagy bőrtáskájába.

A fiú előhúzza a kabátja zsebéből, melyet a pad támlájára hajított, egy doboz olcsó cigarettát. Meggyújtja, és összpontosítva magába szívja a füstöt. Kifújja, és a kékesfekete füstfüggöny mögül a diáklányt nézi. Szemüveg nélkül egészen jól néz ki. Ha egy ilyenel összejönne, talán maga is elkezdene tanulni. Ha az iskolában rossz jegyei voltak is, még nem jelenti azt, hogy valóban hülye. De a tanulás unalmas lehet.

Egyszer csak a lány észreveszi, hogy figyel. Kelletlen grimaszt vágva feláll, a hóna alá rakja a könyvet, és gyors léptekkel elmegy. A fiú sokáig néz utána. Ösztönös lenézést érez a magasabb réteg képviselőivel szemben, ám ugyanakkor szomorúságot is, mintha egy újabb életre szóló lehetőséget hagyott volna ki. Öntudatlan mozdulattal megsimítja az orra alatt serkenő, puha szőrszálakat. Mikor nő már ki végre a normális szőrzete? A barátai rég borotválkoznak, és éppen neki, aki bajuszt akar hagyni, csak nem akar kinőni.

Elszívja. Az utolsó szippantást az orrán engedi ki.

Egy kicsit csípi a füst a szemét. Megfordul a füves rész másik oldalán lévő pad felé, mintha keresné, hova dobja a csikket. Végül aztán meglát egy elvirágozott gyermekláncfűvet, ám a csikk nem repül el odáig.

Amikor idejött, találkozott egy öreg, undorító hajléktalannal. Még csak az hiányozna, ha egy ilyen *büdös* foglalja el a helyüket. A fiú körülnéz a pad körül, hogy az öreg nem vécézte-e ki magát valahol. A bokroknál több rakás szürke ürüléket talál, de az valószínűleg kutyától származik. Hiszen egy ember sem szarik szürkét. De hát ember egyáltalán a hajléktalan? – gondolkodik a fiú. Talán csontot zabál, és ha összekéreges valami aprót, kosztja feljavítására vesz magának kutyakaját. Ezért aztán ugyanolyan szarik, mint a kutya. Ha még egyszer idejönne az az öreg, elkapná a nyakát, és belenyomná a pofáját abba a kupacba.

Bár ők esténként a pad köré vizelnek, főleg akkor, ha sört hoznak, de senki se tenné magát a banda előtt nevetségessé azzal, hogy lehúzza a gatyáját, és mogyorókrémet telepít a földre. A nugát a porcelánba való.

Az öreg biztosan evett is, mert a pad alatt félig szétharapott, rohadt szilva hever. Abban a koszban, ami a parknak ezen a részén van, egy szilvával nem érdemes foglalkozni. A hajléktalan az, ami annyira nyugtalanító.

A fiú elképzeli, hogyan vágná pofán az öreget. Szívesen osztogatja az ütések, s az sem bántja túlságosan, ha néha kap belőlük. Úgy gondolja, adni és kapni a verekedésben is összetartozik. A legfontosabb a részvétel. Egyszer kiprovokálta a híd mellett gyülekező banda tagjait, hogy megverjék. Egyszerűen közéjük ment, és kinevette, sértegette őket. Először meglepődtek, nem akarták, hogy kiprovokálja őket. Azt hitték, hogy valahol a közelben megbújtak a barátai, és az ő feladata az, hogy harcot gerjessen. Ám amikor nem hagyta abba a szitkozódást, nekirontottak, és alaposan megrugdalták. Fáj, de különös módon jó érzés is volt egyszerre. Mikor azután idejött a parkba, hogy találkozzék a bandával s részletesen ecsetelte, milyen ütések, milyen barátai azt mondták neki, hogy örült. Feleslegesen megvereti magát, és még hencg is vele, mintha valami csajt húzott volna meg.

Milyen szívesen meghúzna már egyet végre! leginkább valami tapasztalt bigét. Például azt a fiatal mamát, aki itt sétált a gyerekével. Sosem foglalkoztatja sokáig a szex. Nincs tapasztalata, ezért a fantáziája csak mechanikusan besorolja őt valamilyik pornófilm szereplőjének figurájába. És ez nem túl szórakoztató, tehát inkább újra az öreg koldusra gondol. Elkapná őt a gallérjánál, és belenyomná a fejét abba a halom kutyaszarba. Állatiba vagy em-

beribe? Megfordul, hogy még egyszer megnézzze, hátha mégis az öreg hagyta ott azt a kupacot. Amikor ránéz a fakó ürülékre, az orrában érzi a bűzét. Ebben is más, mint a többi ember – gyakran megesis vele, hogy ha ránéz valami távolabbi dologra, rögtön megérzi az illatát vagy a szagát.

Legyezni kezd a kezével az arca előtt, hogy elhajtsa a muslincát, ami éppen a szeme előtt köröz. Elszív még egy cigarettát, a füst biztosan elúzi majd ezeket az utálatos kis legyeket.

A rövid élettartam, a tartás anyagi és a térbeli igénytelensége a drosophilát arra rendelte, hogy az egyik laboratóriumilag leginkább tenyésztett és vizsgált élőlény legyen. Hunt Morgan már 1925-ben a Drosophila genetikája című könyvében azt írta, hogy az ő idejéig laboratóriumi körülmények között legalább tizenhárommillió drosophilát teszteltek. Ma ez a szám akár százszoros is lehet. Több mint egymilliárd drosophila. És mindez mögött az ember áll, hiszen eddig nem ismeretes, hogy más élőlény is végzett volna kísérleteket a drosophilákon.

Az érdekeltek közül előzetesen nem tanúsítottak figyelmet a laboratóriumi drosophilák sorsa iránt még az állatvédők sem. A képmutatók – együtt érznek a nyulakkal, a patkányokkal, a kutyaikkal és a majmokkal, de az üveg mögé zárt ízeltlábúak sorsa

teljesen hidegen hagyja őket. Amellett ezek a tehetetlen muslincák nemcsak aránytalanul magas vagy alacsony hőmérsékletnek vannak kitéve, hanem el is kábítják étterrel, sugározzák és operálják őket. És az etikátlan génmanipulációnak is az áldozataivá váltak. Ez embertelen, annak dacára, hogy mindezt emberek követik el velük.

Délutánonként általában a fiú nem jár a parkba az anyjával. Ebben az időben legtöbbször bevásárolnak. Az anyja bebeszéli magának, hogy ezzel kicsit segíti a fiát az egyenletes fejlődésben: délelőtt a természet – tehát a park, délután az emberek társasága – vagyis a bevásárlóközpont. Egyedül neveli a fiát, tehát kiskora óra arra tanítja, elégedjen meg azzal, amit elérhet.

Ma a fiúcska délutáni alvása szokatlanul rövid volt. Valószínűleg valami rosszat álmodhatott, mert sírt álmában. Arra gondolt, biztosan felötlött az álmaiban a szemébe röpi muslinca emléke. Ő sosem álmodott valós, megélt dolgokról, de több alkalommal hallotta, ahogy az emberek arról beszélgetnek, hogy azt álmodták, amivel előző napokban foglalkoztak.

Bár a nő sosem fogja megtudni, de a fia is azok közé tartozik, akiknek a tudata álmodás közben megismétli a közelmúlt erős élményeit. Most éppen arról álmodott, hogy az anyja felfedezte a barna

feltot az ingujján. Rákiáltott, és többször megütötte. Elsírta magát. Ekkor kezdett el ébredezni. Kinyitja a szemét, és látja, ahogy az anyja az ágya mellett ül. Az a kéz, amely most a haját simogatja, pár pillanattal ezelőtt a kezét verte. A fiú még nem érti, hogy az egyik ezek közül a történesek közül csak az ő álom volt.

Mi lesz, ha még egyszer megüti? A fiú odabújik az anyjához, bár ugyanakkor fél tőle. Ezért óbégat. Mint a gyerekek többsége, meg van arról győződve, hogy a sírás a legjobb védekezés.

A nő tudja, ha a gyerek nem alussza ki magát, nagyon könnyen elsírja majd magát újra. A túl hangos zaj vagy a kiabálás felingerelheti, de az is, ha sok ember van körülötte. Ezért a parkba megy vele, ott csend van. Ebben az időben nem járnak ide a gyerekes anyukák, sem a nyugdíjasok, csak néha egy-egy diáklány, mint az ott, könyvvel a hóna alatt, akivel a bejáratnál találkoztak. Az anya reméli, hogy fia minél előbb abbahagyja a sírást.

Újra afelé a pad felé igyekeznek, ahol pár évvel ezelőtt a bandájukkal találkoztak. Ám most egy unszimpatikus kamasz terpeszkedik rajta, aki arrogáns mosollyal az arcán mustrálja a lábát. Amikor elmegy előtte, biztosan megnézi majd a fenekét is. Ha a barátai pár éve ilyen sárga sildes sapkás bohóccal találkoztak volna itt, akinek piros sportcipője

van, preventíven biztosan seggbe rúgták volna. Ha nem tűnt volna el elég gyorsan, akkor rendszeren el-látták volna a baját. Ez az ő helyük volt.

A fiatal nő számára egykori ismerősei agresszi-vitása nevetségesnek tűnik ma már, de abban az idő-ben tartott tőlük. Tudta, mennyire vágynak arra, hogy megmutassák, mennyi erő és feszültség van bennük, s ez nagyon kiszámíthatatlanná tette őket. Olyanok voltak, mint a dobozos energiával, ha so-káig állt a napon. Elég egy kis lyuk, és a tartalma szertespriccel.

Az anya egy darabig a parki járdákon sétálgat a gyerekekkel, de aztán valami ismét visszahúzza a régi helyre, ahol egykor a barátaival találkozott. Szeren-csére már megüresedett a pad, a kamasz elment.

– Nem szabad megfogni, csak nézegetsd! – mondja nyomatékosan az anya a fiának, aki ismét a szétnyomott szilva körül sündörög.

A fiú rámutatott a szilvára:

– Nem szűnyog... musli, kicsik.

– Igen, kis muslincák – helyesel az anyja. Elége-dett, hogy ilyen gyorsan tanul a fia. – De vigyázz, nehogy valamelyik megint a szemecskédbe repül-jön! Tudod, mennyire fáj.

– Szöunyen fáj – biccent a fejével a fiúcska, és a tenyerével egy pillanatra eltakarja a szemecskéjét.

Már biztosan elfelejtette a délelőtti történeteket,

mert a másik szeméhez nyomta a kezét.

Az anyja nem akarja, hogy a fiából olyan sem-mirekellő legyen, mint a bandája tagjai voltak. Ak-kor lenne a legboldogabb, ha kitanulna valamilyen jó szakmát. Utána már biztosítva van a jó munkale-hetőség. És nem az a fontos, hogy gazdag legyen.

A fiú nem törődik a jövővel. A *holnap* olyan biz-tos számára, mint a *soha*, és a *holnapután* szót ki sem tudja ejteni. Csak a jelennek van jelentése, a szilva körüli világnak. A rothadó gyümölcs körül csak úgy hemzsegnek az aprócska legyek. Ha elég-gé leteszi a kezét, és nem mozgatja, valamelyik el-tévedt legyecské a kezére ül. Ám ha megmozdítja a kezét, a legyecské gyorsan elrepül.

Eszébe jut, jó lenne, ha legalább egyet hazavi-hetne. A szilva fölött legyen a kezével, de egyiket sem sikerül elkapnia. A tenyerével próbálkozik, de kevés sikerrel.

– Elviszem, elviszem! – Esdeklő szavai, melyek-vel a előbb a muslincákat hívta magához, egyszerre dühössé válnak: – Megveuem, megveuem!

Tapsikol a szilva fölött, szeretné, ha legalább egyet érezhetne a kezei között, de ez sem sikerül ne-ki. Látja, mennyi ül a szilván, de tudja, hogy a lédús gyümölcsöt nem érintheti meg. Az anyja állandóan figyel.

A fiú mérgesen feláll és egyszerre felöltik benne

a módszer, hogyan bántsa a muslincákat úgy, hogy ne érjen hozzá a kezével a szilvához, ahogy azt anyukája akarja. Szandáljával dühösen a rothadó szilvára ugrik. A szilva szétfakad. Ha a fiúnak elég ideje lenne, észrevehetné, hogy a lábával négy muslincát gyúrt agyon, és elégedett volna magával. Ám már nincs ideje arra, hogy a szilvához lépjen, mert az anyja kezei visszatartják. A nő látja a szilvalevet, ami a szemei előtt válik folttá gyermeke zokniján. Mérgesen feláll a padról. Ismét kedve lenne ráverni a fia seggére, de periférikus látásával a járdán két egyenruhás férfi körvonalait észleli. A múltbeli tapasztalatai alapján inkább elkerüli a rendőrökkel való szembesülést, ha lehet. És ezenkívül egyszer hallotta a televízióban, hogy valamilyen törvények alapján a szülők nem büntethetik fizikai bántalmazással a csemetéiket.

– Gyere ide, te buta!

Elkapja a gyereket, és elrángigálja onnan. A fiú még rá akar taposni a csikkre, amit csak most vett észre, de az anyja keze túl messzire húzza. Pityeregni kezd, hamarosan bömbölve sír majd, ami eltart estig is.

A leggyakoribb mutációk, amelyek a gyümölcslegyeknél előfordulnak, a rövidült vagy „begöndörödött” szárnyak. A mutáció oka a második kromoszó-

ma megbetegedése. A következő mutáció a testük sárga vagy mahagóni elszíneződése. A sárga színt az X kromoszómán történő változások okozzák, mely a fekete pigmentek képzéséért felelős. A mahagóni elszíneződés a harmadik kromoszóma hibájából ered. Ha a muslincának narancssárga vagy fehér szeme van, a zavarért a piros pigmentek előállításáért felelős gén okolható. A további általános genetikai rendellenességek mindenekelőtt a fej és az érzékszervek (szem és a csápok) deformációjaként jelentkeznek.

A genetikai változások rendszerint minden sérült egyed számára személyi tragédiát jelentenek ugyan, ám állítólag jelentőséggel bírnak az egész állatvilágra. Mert új fajok kialakulásához vezethetnek. Az evolúció csodálatos győzelme lenne, ha több tucat emberi generáció után az utódaink azt látnák, hogy a rothadó szilván sárga drosophilák vannak, akkora csápokkal, mint a lábuk.

A legtöbb mutációnak valójában nincs lehetősége a túlélésre. Csak laboratóriumi körülmények között tudják őket több generáción át életben tartani. Ebben az összefüggésben figyelmeztetjük azokat az akvaristákat, akik a haletetésnél művileg tenyésztett, úgynevezett szárny nélküli drosophilát alkalmaznak (van ugyan szárnyuk, de nem tudnak repülni), hogy ha vadmuslinca keveredik közéjük, hama-

rosan egész muslincaraj repked majd a lakásban. Mert a természet erősebb a mutánsoknál (sőt lehet, hogy még Darwinnál is).

A főtörzsőrmester leül a padra, és a tányérsapkájával legyezgeti magát. Kíváncsian nézi a kollégáját, aki állva maradt.

– Ülj le, mitől félsz? Öt óra van, és minden bürokrata, aki ellenőrizhetne bennünket, már rég ott-hon van.

Ám a másik rendőr csak megvonja a vállát. A belső zsebéből cigarettásdobozt vesz elő. Először egy szalát betesz a szájába, csak azután nyújtja a padon ülő kollégája felé a dobozt. Az csak legyint. Melege van, és nincs gusztusa a cigarettára.

A főtörzsőrmester az öreg, ápolatlan férfit figyeli a fák között. Feléjük tartott, ám mikor észrevette, hogy egyenruhában vannak, megfordult, és most elefele siet. A rendőrnek nem akarózik felállni az öreg miatt. Ezek a hajléktalanok teljesen ártalmatlanok, tulajdonképpen áldozatok. Nincs is értelme az apró lopásaikkal foglalkozni. Hiszen még mindig jobb annál, hogy az utcán halnának éhen. A rendőrt ebben a pillanatban sokkal jobban idegesíti toporgó kollégája, aki rugdalja a kavicsokat, bele akar találni a szétnyomott szilvából képződött barna masszába. Már megint van benne valami sötét és kezelhetetlen.

– Ülj le! – próbálkozik ismét a főtörzsőrmester, hátha ezúttal már hallgat rá a fiatalabb rendőr. – Mondom neked, hogy most már nem jön senki, aki ellenőrizhetne bennünket. Legtöbbször felhúzzák reggel ötre az ébresztőórájukat, hogy nekünk tetszelegjenek vele. Mintha állandóan készülnétek lenének a szarháziak.

Ám az álldogáló rendőr nem reagál a főtörzsőrmester szavaira. Cigarettaival a szájában a pad körül járkál, és kavicsokat keres, mert már mindegyiket, amelyek a közelben volt, elrúgta, de egyikkel sem találta el a szilvát.

– Végül is a felettesed vagyok, tehát ha valaki *beköpné*, akkor is én viselném a felelősséget. Ezért kérlek, ülj le a fenekedre, és pihenj!

– Parancs! Teljesítem! – morog ironikusan az álló rendőr, de nem ül le. Egyszer csak kiköpi a cigarettát, bár még a felét sem szívta el. A főtörzsőrmester csak kedvetlenül csóválta a fejét.

Az ülő rendőr legyezi magát a sapkájával, és egyfolytában figyeli a kollégáját. Az alkonyodó nap belesüt a szemébe, ezért a tenyerével kell árnyékot csinálnia. A térdje viselkedése nyugtalanítani kezdi. A fiatal rendőr most az övét igazgatja. Aztán lecsatolja a gumibotját, a tenyerében forgatja, mintha használni akarná. Egyszer csak odateszi a gumibotot az orrához.

– Mi van? – csuklik el a főtörzs hangja.

Az álló férfi nekidurálja magát, majd a gumibot-tal rácsap a pad deszkájára. Az ütés tompa hangja mindkét rendőrt meglepi. Körülnéznek.

– Te tényleg lökött vagy – sóhajt a főtörzs. Tudja, hogy a kollégája egy időre újra megnyugszik.

– Bocsáss meg, de ma valahogy ideges vagyok. Szükségem volt arra, hogy egy kicsit kiengedjem a gőzt – felel a fiatalabb rendőr.

– És ennyi elég? – kérdi a főtörzs, és az ujjával végigsimít a paddeszka roncsolt szélén.

– Nem – válaszol a fiatal rendőr. A gumibotja már ismét az oldalán lóg.

A főtörzsőrmester felteszi a sapkáját, és lustán felkészülődik. Nem veszi észre, hogy a sapkája alá rabul ejtett egy kis muslincát, ami korábban a feje körül körözött.

A drosophila már több mint száz éve modellértékű élőlény. A genetikába 1906-ban jegyezte be őket W. E. Castle és C. W. Woodworth. Az 1910-es évben a drosophila fehér szemű mutációit a már korábban említett Thomas Hunt Morgan vizsgálta. 1931-ben Curt Stern a drosophilák keresztezésének kísérletével híresült el. Ám ebben az időben George Wells Beadle is végzett hasonló jellegű kísérleteket okos professzorokból álló csapatával: Dobzhanskyval,

Emersonnal és Sturtevanttel. Ám Beadle valószínűleg nem tartotta őket eléggé okosnak, mert 1935-ben Párizsban Boris Ephrussival kezdte meg a drosophilák szempigmentjének megfigyelését. Ám valószínűleg ő sem volt eléggé jó számára, mert a kutatásaiért a biokémiai genetika területén (vagy a genetikai biokémiában?) Beadle teljesen más tudóssal együtt kapta meg a Nobel-díjat, mégpedig Edward Lawrie Tatummal. Bár a gyümölcslégy rendszeresen részt vett a kutatásokban, az ő neve nem szerepelt a díjazottak listáján. És ugyanez történt 1995-ben is, amikor Edward Lewis, Eric Wieschaus és Christiane Nusslein-Volhard identifikálták és klaszszifikálták azokat a géneket, amelyek a drosophilák embriófejlődését irányítják, és ezért Nobel-díjat kaptak. A díj odaítélése során felmerülő kétségekről (nem csak) ebben az esetben további problémás tény is árulkodik: ez a tudóshármas megállapította, hogy a drosophila lárvájának kialakulását 14 gén irányítja. Tízennégy – nem tünik ez önöknek is gyanúsan kevésnek a Nobel-díjhoz?

Ám térjünk vissza a muslincához. Az 1933-as évben N. W. Timofejev-Reszovszkij (Timofeeff-Ressovsky) megmérte különböző földrajzi szempontok alapján a drosophila funebris faji adottságait. Az eredmények nagyon érdekesek voltak.

– A francba! – szűri a szót a fiatal fiú, amikor észreveszi, hogy a bal sportcipőjén folt van. Az esti parkban sétálva is úgy tűnik neki, hogy a barna folt határozottan világít a piros sportcipőn. Egyre kevésbé elégedett ezzel a cipővel. Amikor pár héttel ezelőtt megvette, az volt az érzése, hogy pontosan kifejezi, mit akar mondani a világnak: a különbözőségével provokál. Ám most úgy érzi magát benne, mint a gyerek. Ösztönös mozdulatokkal simogatja az orra alatt serkenő szőrt, és azt ismétleti:

– A szarba.

Ám az ismétletéssel a szitkozódás elveszti forradalmiságát. Inkább rezignáltságot fejez ki.

A fiú a pad felé néz. Az ikrek ma is elhozták azt a kövér gimnazista lányt. Amikor jellemezték, csak a nagy melleiről áradoztak. Elfelejtették hozzátenni, hogy a maga százhusz kilójával nemcsak a melle, hanem a fara, a combja, a karja és a nyaka is hatalmas. Még a kezujjai is kövérek.

Amikor közelebb jön, észreveszi, hogy a lány legyezi magát.

– Mi az, meleged van? – kérdezi köszönés helyett.

– Á, dehogy, csak a muslincákat hajtom – felel nevetve a lány. A kérdését érdeklődésnek tudja be, nem érti, hogy ez a megjegyzés a súlyfeleslegéből

eredő izzadására utalt. A fiúk sem vették észre, hogy ezzel a kérdéssel meg akarta sérteni és provokálta a lányt.

– Voltam itt délután. Éppen egy öreg *erdőlakó* ment el innen. Talán kiszarta magát itt valahol, azért röpködnek ott a legyek. Ha visszajön, belesnyomom a pofáját.

– Illedelmesen kellene viselkedned minden férfival, nem tudhatod, melyik az apád – neveti el magát az ikrek egyike.

A fiú odaugrik hozzá, és torkon ragadja. A többiek felállnak a padról, de egyelőre nem keverednek bele az összetűzésbe.

Az ellenfelek most zihálnak, és farkasszemet néznek egymással.

– Engedj el, meg akarom magyarázni – mondja végül az iker.

A piros cipős fiú elmosolyintja magát, ez az ő egyértelmű győzelmét jelenti.

– Nem arra gondoltam éppen, hogy nincs *faterod*. De az úgy van, hogy bármelyik férfi akárkinek az apja lehet – magyarázkodik az iker.

– Például a miénk is – teszi hozzá a másik iker. Mindenki nevetésben tör ki.

A fiú lehajol a sildes sapkájáért, ami az incidens alatt leesett a földre.

– Ezek gyümölcslegyek, a gyümölcs közelében

tartózkodnak. Ezekről írom az évváró munkámat – magyarázza a lány.

– Jól van, kis gimnazistánk, akkor az az öreg gyümölcspürét szarik – zárja le a vitát a kamasz. Éppen észrevette, hogy ugyanolyan folt éktelenkedik a sárga sapkáján is, mint a sportcipőjén. Megszagolja a foltot, ám aztán gyorsan elkapja a sildes sapkát az orrától. Észbe kap, hogy valaki megláthatja. Nemrég azért nevettek ki, mert az öngyújtót szaglászta.

Mindannyian rágyújtanak. A gimnazista lány megpróbálja leküzdeni a köhögését.

– Nem jó neked ez a cigaretta? Valami mást szoktál szívni? – kérdi a kamasz, és a megszokott mozdulattal megsimítja a szája fölötti pelyheket. Tulajdonképpen nem is a serkenő bajszát ellenőrzi, hanem az ujjbegyeit szagolgatja.

A drosophila és az ember idegrendszere több ponton is hasonlóságot mutat, főleg ami a tanulás és az emlékezés folyamatát illeti. Ezt Susan G. Amar, az oregoni orvosi egyetem egyik munkatársa állítja. A muslinca idegrendszerében felismert egy olyan proteint, amely éppen ahhoz az emberi agyban található fehérjéhez hasonlít, amelyre a kokain fejti ki hatását. Amar azokra a kutatásokra épít, amelyeket a virginiai egyetemen végeztek el Jay Hirsch vezetése

alatt. Hirsch munkái kimutatták, hogy a gyümölcslegyek fokozott mozgástevékenységgel reagálnak a kokainra, tehát hasonlóan, mint az emberek.

Hirsch és Amar számára nem elég, hogy több millió kokainfüggő ember van a világon, ők még a drosophiláknál is kiváltják ezt a szörnyű függőséget! Így nagyon gyorsan megtörténhet, hogy nem a muslincák segítenek majd a drogfüggőség leküzdésében az embereknek, hanem éppen ellenkezőleg, az emberek kergetik ezeket az apró állatokat a drogfüggőség karmaiba. Ahogy azt már világosan kifejtettük, a muslincák szaporodóképessége nagyon gyors, tehát a feltételezhető kokainfogyasztásuk is jelenős mennyiségű volna. Egy napon az is megtörténhet, hogy kevés lesz a bolygónkon a kábítószer. Ki készíti el erre az esetre a vészforgatókönyvet? Az olyan „tudósok”, mint Hirsch vagy Amar nehezen...

– Egy újabb unalmas este – dűnnyög a fiatalabb rendőr.

– Még mindig jobb, mintha történe valami – ellenkezik az öregebb.

A fiatal rendőrnek nincs kedve magyarázkodni, mennyire az agyára megy, hogy állandóan ugyanazt az útvonalat kell bejárnia, ugyanazokat az embereket kell néznie. Például ezen a parki ösvényen a mai

szolgálat alatt már ötödször haladtak el. Háromszor oda, és kétszer vissza.

Pár hónappal ezelőtt beadta a jelentkezését a speciális alakulathoz, de a teszteken elcsúszott. Jövőre újra megpróbálja. Talán jobb kérdéseket kap majd. Bár az iskolában rossz jegyei voltak, nem fogja el, hogy a teszt meghaladta a képességeit.

Ma tele van az egész park apró legyekkel. A rendőr azon gondolkodik, undorítóbbak-e, mint a szúnyogok. A szúnyogok csipnek, ezek a bestiák meg a szemébe és a szájába repülnek. Csak akkor van nyugta, ha dohányzik.

– Menjünk arra, hátra is – ajánlja a fiatalabb rendőr, miközben az egyik utacskára mutat. Az idősebb kollégája megáll, és undorodva fújtat. A park végi padnál már hónapok óta egy kamaszokból álló banda találkozik. Fiatal naplopók, akiknek pár ironikus megjegyzés mindig elhagyja a száját, amikor elmegy mellettük a járőr. A főtörzsőrmesternek mégis ártalmatlannak tűnnek. Esetleg megbüntethetné őket csendháborításért vagy nyilvános helyen való alkoholfogyasztás miatt, de azzal csak fölösleges munkát csinálna magának. A pad körül gyülekező fiatalok többsége még biztosan nem töltötte be a tizenyolcadik életévét, tehát egyáltalán nem szabadna inniuk, ám nem kételkedik abban, hogy a szüleiknek mindegy, és az iskolában az ő beavatkozása

nélkül is biztos van elég gondjuk. Olyan korú fiúk, akiknek most dől el a jövőjük. Ha találnak maguknak egy rendes lányt, akkor idővel családot alapítanak, és hétköznapi ember válik belőlük. A rendőrség fölösleges keménysége csak dacot vált ki, ami visszaeső bűnözőt vagy kábítószerfüggőt csinál belőlük. A főtörzs szerint a jó rendőr tolerálhat egy-két kihágást, hogy élvezze a nyilvánosság bizalmát a komolyabb bűnesetek elleni harc során.

A főtörzs tudja, hogy fiatal kollégájának ma olyan napja van, amikor negatív energia árad belőle. Biztosan csak azért akar végigmenni azon a járdán, hogy valahogy megalázza a suhancokat. A fiatal rendőr időközben már letért, ezért az idősebbnek szaporáznia kell, hogy utolérje.

A járda lustán kanyarog, és valahol elől éppen hangos nevetés robban ki artikulálatlan hangok kíséretében. Amikor a rendőrök a szomorúfüzzel egy vonalba érnek, a sötétben égő cigarettaparazsokat látnak maguk előtt. Ma nem világít a pad fölötti lámpa sem, talán épp az előbb verték szét ezek a semmirekellők.

A fiatal rendőr egyre gyorsabb léptekkel halad előre, a társa ismét lemarad. Lassan lépked, meg akarja lepni a kamaszokat. Bár még messze van tőlük, a cigarettafüsttől már meg tudja különböztetni a mosatlan haj és az izzadt hónalj bűzét.

– Jó estét, kérem, mutassák a személyi igazolványukat! – mondja gépiesen a rendőr, amikor úgy négy méterre lehet a fiataloktól. Ők csak most veték észre a feléjük tartó járőröket.

– Csináltunk valami? – kérdi a kövér lány, aki a pad közepén ül. A két fiú, akik úgy hasonlítanak egymásra, mint két tojás, jobb- és baloldaltól ülnek mellette. A többi három suhanc meg áll. A fiatal rendőr az idősebb lépteit hallja a háta mögött, de akkor is tudja, ha most ezek a fiúk – akiknek biztosan van a zsebükben *rugós kés*, mint ahogy neki is volt annak idején – rájuk támadnának, lenne mit csinálniuk, hogy megvédjék magukat.

– Elkövettünk valamit? – teszi fel újra a kérdést a lány, bár már az ikrek egyike nyújtja is a személyijét.

– Megszülettetek, az is elég – válaszol a rendőr.

A lány mérgesen felszisszen, ám végül ő is átnyújtja az iratait.

A főtörzs a két álldogáló suhanc igazolványát ellenőrzi. Még egy szégyenlős *tessék* és egy majdnem barátságos *köszönöm* is elhagyja a szájukat.

Még a sárga sapkás fiúnak azonosítania kell magát. A fiatal rendőr feléje fordul, a suhanc kihívóan néz a szemébe, és szippant egyet a cigarettájából.

– A személyi igazolványt! – vakkant az egyenruhás férfi.

– Várja meg, míg elszívom – válaszol a kamasz, és közben lassan fújja a füstöt a rendőr arcába.

A rendőr a kollégája felé fordult. A fejét csóválja és mosolyog, mintha a fiatalok nevetlenségén dohogna. Aztán hirtelen előrefordul, és bal kezével arcon vágja a fiút. Az hátrálni próbál, ám a kéz, amely pár pillanattal ezelőtt megütötte, már a gallérjánál fogva tartja. A rendőr jobb keze villámgyorsan a pisztolytáskához nyúlik. A sárga sildes sapka és a cigaretta a földre esik. A kamasz ökölbe szorítja a kezét.

– Ki akarod próbálni, milyen a hivatalos személy elleni erőszakos fellépés? – kérdi vigyorogva a rendőr. A pisztolytáska zárjának lecsukódása hallatszik.

– Ma nem, de legközelebb biztosan – válaszol a suhanc. – Engedjen el, nem tudom előszedni a személyimet. És menjen kicsit távolabb, mert fokhagymaszaga van.

A fiatal rendőr azt fontolgatja, hogy újra megüti a suhancot. Az első pofon után úgyis megnyugodott, és most már kordában tudja tartani a dühét. Ám akkor odalép hozzájuk a főtörzsrőmester.

– Mutassa meg nekünk azt az igazolványt! – parancsolja nyersen a fiúnak, ám valójában a kollégáját akarja figyelmeztetni, hogy már eressze el.

A fiatal rendőr már nem tartja a gallérjánál fog-

va a kamaszt, ám csak pár centire van a mellkasától. Az ujjai hirtelen ökölbe húzódnak, majd újra kinyílnak. Ököl – tenyér – ököl – tenyér.

A fiú előhúzza az iratait, és a főtörzsnek nyújtja. Ám a fiatal rendőr keze gyorsabb, elveszi a papírokat.

Az egyenruhás fiatal férfi megnézi az igazolványban lévő adatokat. Meg akarja jegyezni a srác kereszt- és vezetéknévét, mert a nyilvántartásban ezek alapján megnézheti, hol lakik. Ám ebben a pillanatban a rendőr szemébe belerepül egy kis muslinca. Az egyenruhás férfi ránt egyet a fején, ám aztán erőt vesz magán, nehogy a jelenlévők közül valaki is észrevegye a hirtelen jött problémáját.

– Rendben – adja vissza a suhancnak az igazolványt.

Előbb, mint ahogy a fiú odanyúlna, a rendőr elengedi az iratokat, amelyek a földre, a szétrnyomott szilva maradványira esnek.

A járőr csapat eltávozik.

– Tudod, miért nem lőttem le? – kérdi a fiatal rendőr a kollégájától, aki a lámpa alatt éppen a muslincát szedi ki a szeméből, és rögtön válaszol is a saját kérdésére: – Mert nem tudnám elásni. Vételezhetnénk ásót.

– Te tényleg barom vagy – sóhajt fel a főtörzs.

A fiatal rendőr a jobb kezén lévő ujjait az orrá-

hoz teszi. Érzzi a kamasz bűzét, akit pár perccel ezelőtt a gallériájánál fogva tartott.

A southamptoni egyetem kutatói számára is az ember agyának modelljeként szolgál a drosophila agya. Sok genetikai változás azonos a muslinca és az ember agyában. A tudósok figyelik az (muslinca)agyban végbemenő proteinváltozásokat, azzal a céllal, hogy megfejtsék, hogyan és miért lép fel idős korban az (emberi) agyban az Alzheimer-kór.

Így a legvecskék nagylelkűen segítik az emberi séget egy szörnyű betegség elleni harcban. Bizunk benne, egyszer eljön a perc, amikor találunk olyan embert, aki feláldozza az agyát azokra a kutatásokra, amelyeknek az lesz a céljuk, hogy legyőzzék a muslincák agyát sújtó valamely alattomos betegséget. Ezek a szimpatikus kétszárnyúak megérdemelnék ezt tőlünk.

Az öreg a fához hajol. A homlokával a fa törzsének támaszkodik, hogy magába szívja az illatát. Érzzi a zöld rügyek nappali frissességét és a gyökerek száraz éjjeli szagát is. Pár perccel ezelőtt a padnál lévő fiatalokból álló banda valamin kitűnően szórakozott, nevettek és csapkodtak, tehát biztosan sikerült volna átjutnia a hátuk mögött, hogy a bokrok közül előszedje a műanyag zacskóból a kabátját. Ám ez a pillanat

csak rövid ideig tartott, az öregember elszalasztotta. Aztán a padnál rendőrök álltak meg, és a fiatalok azóta úgy ülnek ott, mintha gyökeret eresztettek volna. Alig beszélnek. Az egyik hangosan káromkodik, a másik átkozódik. A harmadik feláll a padról, és teljes erőből belerúg a lámpaoszlopba. Az erre újra világitani kezd. Az egyik fiú elneveti magát.

Rendőrnek lenni ma is azt jelenti, hogy elrontjuk az emberek jó hangulatát. Az öreg elmosolyodik, régmúlt időkre emlékszik, amikor még ő is egyenruhát viselt. Néha ki tudta ő is élvezni, hogy mindenható és sérthetetlen. Most meg tehetetlen, a teste gyenge és ügyetlen. Sőt még azt is észrevette, hogy ha iszik pár korty gyümölcsbort, muslincák kezdenek el körülötte röpködni. Valószínűleg már nem működik rendesen az emésztése. A gyomrából bűz tör elő, vonzza a muslincákat. Hiszen ő maga is érzi azt a bűzt.

Az öreg a park kerítése mellett lopakodik. Ha most nem szerzi meg a kabátját, akkor hajnalban reszketni fog, mint a nyárfalevél, és holnap mégnáthásabb lesz és köhögni fog. A távolság közte és a táská között egyre csökken, de ugyanakkor csökken a padon ülő suhancok és a közte lévő távolság is. Bár már félig süket, mégis hallja, ahogy az egyik kamasz azt mondja a többieknek, hogy még a történetek ellenére is rendőr szeretne lenni.

Mindenható és sérthetetlen akar lenni. Ám az öreg koldus nem szentel figyelmet ezeknek a szavaknak, inkább a műanyag szatyorra összpontosít, amely már ott fehérlik előtte a bokrok alatt. Egyre gyorsabban lépked, leküzdí az ízületei merevségét. Erőlködik, egyre jobban liheg. Nyitott szájjal, mélyen kapkodja a levegőt. Ám ekkor a szájába repül egy apró drosophila.

Az öreg egyszer csak érez valamit a torkában. Meglepődve megáll, kidülleszti a szemét és hörögni kezd. A hörgés elég erős ahhoz, hogy a muslincát kilökje a szájából az életbe. A hörgés elég erős ahhoz, hogy a padnál lévő sihederek észrevegyék.

Az öreg nem akar rájuk nézni. Kitűzött célja felé tart. Már a bokroknál van, előveszi a táskáját a jó meleg kabáttal, amelyik még nem bűdös.

Az öreg koldus kiáltozást hall maga mögött. „*Ez ő! Ez a hajléktalan jár nekünk ide szarni!*”, de ő úgy tesz, mint nem rá vonatkozna. A kabáttal a hóna alatt megpróbál minél gyorsabban elinalni, nem állítja meg őt az „*Állj meg, te disznó, hadd verjem szét a pofádat!*” sem.

Egy ütés (vagy rúgás?) állítja csak meg, mely a hátát éri, közel a veséjéhez. A koldus zuhan. Az egyik kezével az ütés helyét akarja megfogni, a másikat maga elé tartja, hogy tompítsa az esést. A műanyag szatyor az esésnél kipottyant a kezéből, kigu-

rul belőle a másik táska, és abból kígyóként előbújik a kabát ujjja. Az öreg hason fekve marad. További rúgásokat kap. Ilyen ereje csak a lábnak van.

A börtönben megtanulta, hogy az ilyen helyzetekben a támadó sokkal hamarabb lenyugszik, ha nem látja az áldozat arcát. Ezért az öreg igyekszik, hogy ne fordítsa oldalra a fejét. Az, aki rugdossa, már nem kiabál, és ez rossz. Ha az ember kiabál, gyorsabban elfárad, és könnyebben elszáll belőle a méreg. Az, aki hallgatagon ütleget, ölni is képes.

Az öregnek átfut az agyán, hogy amikor fiatal volt, nemcsak szívesen adta, hanem kapta is az ütések. Most csak egyre vágyott, arra, hogy elájuljon. Nem és nem sikerült.

Aztán megáll a rúgáskörhinta. Csak akkor kezdi az öreg igazán érezni a fájdalmat. Ám tudja, most nem kezdhet el nyöszörögni. Ha feljajdul, a támadó tudomására adja, hogy az eszméleténél van, ha csendben lesz, megijedhetnek, hogy halott.

Az öreg összeszorítja a fogait, nehogy egy hang is kijöjjön a torkán. Hallja, ahogy az, aki megrugdosta, azt mondja: „*A döögöt le kell takarni*”, és rádobja a kabátját. A távolból még egy másik hang is hallatszik, aki azt mondja: „*Te tisztá barom vagy.*” De már tényleg minden nagyon távolinak tűnik, a világ az öreg fejében halványodni és oszladozni kezd.

A hím drosophila kisebb, mint a nőstény. A fara fekete és varázslatosan gömbölyű. A nőstények ezen testrésze sokkal hegyesebb és finom rajzzal díszített. A drosophilák násztáncát a hím kezdi meg. Megközelíti a nőstényt, és finoman nyomkodja elülső lábacskaival a fejecskejét. Aki ezt a rituálét megfigyelte, meggyőződhetett arról, hogy ez a gesztus összehasonlíthatatlanul gálásabb és esztétikusabb, mint amikor az emberi hím rápaskol az emberi nőstény fenekére.

Aztán a hím muslinca azzal kelti fel a nőstény figyelmét, hogy körbe-körbe köröz. A násztánc részei az elegáns félkörök is. Ezekben a pillanatokban a gyengébbik nem képviselője rendszerint bekapcsolódik a táncba. A balett és a társastáncok szerelmeseinek a két drosophila násztáncának egyedi koreográfiája művészi élményt jelent. Az a fázis következik, amelyben a hím a férfi erejével büszkélkedik, megfeszíti a szárnyait, és pár másodpercig gyorsan vibráltatja őket. Így az egyre felhevültebb nőstényt friss levegő hullámaival árasztja el. Ez az a pillanat, amikor az elbűvölt nőstény már nem tud ellenállni. Felajánlja a hímnek a testét. Így kerül sor az aktusra.

A drosophilánál a párosodás nemcsak testi összehasonlás, a testnedvek cseréje, hanem mindig mélyebb összekapcsolódást is jelent a két egyed között.

A drosophilák ennek ellenére nem élnek élethosszig tartó partnerkapcsolatban. Tehát ez a kultúra nem ismeri a házasság intézményét.

A kamasz lassan és csendesen lépked előre. Lopakodik a parkban, mint egy tolvaj. Először abba a lámpába kellett volna belerúgnia, hogy kialudjon. Amikor a közeli templomtoronyból harangozás hallatszik, megáll, és a harangkongást számolja. Tizenkettő. Éjfél van.

Most azon a helyen van, ahol elverte a hajléktalant. Az öreg teste már nincs itt. Biztosan összekaparta magát és elment. Az ilyen szemétnek öregkorára hét élete van, mint a macskának.

Lehajol, nézi a füvet. A sárga sildes sapka lecsúszik a fejéről, de egy gyors kézmozdulattal még azelőtt elkapja, hogy a földre esne. Végre talál vért. Egy alvadt ovális vértócsa, legfeljebb tízcentis átmérővel. Az öreg olyan koldus, hogy még vére sincs elég. A fiú belemártja a vértócsába a sportcipője orrát.

Egyszer csak a járda felől gyors léptekre lesz figyelmes. Mire a fejét a hangok felé fordítja, az agyán átfut a fiatal zsarú pofájának emléke.

Nem a rendőrök jönnek, csak az a dagadt gimnazista lány.

– Meg akartad nézni, hogy az az öreg nem patkolt-e el? – kérdi tőle.

A lány nem válaszol. A bokrokhoz megy, és alájuk néz.

– Nem kúszott el oda, már megnéztem. Egyszerűen felkelt, és elment durmolni a csatornába. Csak a bűze maradt itt – mondja a suhanc, és leül a padra. Cigaretára gyújt.

A lány egy idő után mellél.

– Mi van, ha meghalt, és már elvitték?

A kamasz elvigyorgta magát a naivitásán.

– Ne félj, a saját lábán ment el. Ha halott volna, két óra hosszat itt hagynák letakarva. A rendőröknek ezt kell tenniük, ez a szabály.

A fiú kifújja a füstfelhőt, ami gyorsan szétoszlik.

– Már nem jön többé ide vissza – mondja egy idő után büszkén a suhanc.

– Hát biztosan nem – vág vissza a lány.

A fiú a lány mellére rakja a kezét. A lány testén rándulás fut át, mintha áramütés érte volna. Egy gyilkos keze van a mellemen – suhan át az agyán. A hidegleléstől vacognak a fogai, és érzi, hogy a tarkója libabőrös lesz. A mellbimbói a pólója alatt megkeményednek.

– Ez a mi helyünk, és nem hagyjuk teleszarni – folytatja a logikus érvelését a fiú, a szabad kezével maga köré mutat. – Nézd, milyen szép itt. Még ezek a hülye szúnyogok sem röpködnek már.

– Drosophilák – javítja ki gépiesen a lány.

– Tudom, arról írod az évváró munkádat, te kis gimnazistám – sóhajt fel romantikusan a kamasz.

A szabad kezét a lány hatalmas combjára helyezi, és csókolgatni kezdi az ajkát. Egész testével hozzányomul. A tenyere, amellyel a vállát fogta, a melle felé tolódik. Tényleg nagy, a mellbimbója meg olyan, mintha kaucsukból volna.

A fiú fújtat az izgatottságtól, mint az öreg gép. Minden lélegzetvétellel több tízféle szagot szív magába, amelyeket mégis külön és érezhetően érzékel. A túlsúlyos ember izzadságának szagát, a sampon vegyi illatát, a bőrszoknya bűzét, ami alá benyomja a kezét, a hulló harmat illatát, a közeli csatorna kipárolgását...

A lány egyszerre azon kapja magát, hogy már nem ül, hanem fekszik a padon. És rajta fekszik az a fiú, akit egy órával ezelőtt fel akart adni a rendőrségen. Egy barom, aki mindenre képes. Minden rosszra. A feltűrt pólója és a kikapcsolt melltartója fölött szuszog. A kezét a combjai közé dugja.

Soha életében nem volt ilyen közel a szexuális aktushoz. Most nem szalaszthatja el a lehetőséget. Erősen elkapja a lány bugyiját, és húzgálja, mintha szét akarná tépni. Újfajta szag csapja meg az orrát. Vagy illat? Ez a női öl?

A lány még mindig nem tudja, védekezzen-e. Egyrészt racionálisan értékeli az élethelyzetét: az ő

alakjával nincs sok választási lehetősége, örülnie kell, hogy legalább valaki le akar vele feküdni, ha csak a parkban is, sebtében és cipőben. Másrészt viszont erős ellenszenvet érez, hiszen ez a fiú nem az a fajta férfi, akit elképzelt magának, amikor hajnalonként nem tud elaludni. Ezért bátortalanul mégis védekezni kezd. Összehúzza a lábait. Ám a fiú már nagyon felhevült. Erősebb, mint a lány. Sőt, térdével meglöki a lány belső combját, csakhogy már hatalmába kerítse.

Ez az a pillanat. A fiatal fiú bizonytalanul észleli, hogy pont abban a pillanatban, amikor sikerül bejutnia, rögtön lávafolyam tör elő belőle. A lány is érzi ezt. Kihaszználja az extázisát. Leböki magáról, és ezzel a padról is. Ám a suhancnak ebben a pillanatban ez teljesen mindegy. Csak a forró körhintát érzi, amint az ágyékából az erein át valahova a feje tetejébe tart.

A lány feláll, elhúzza a bugyiját, megigazítja a szoknyáját, a pólója magától letűródik, a melltartója kikapcsolva marad. Elszalad. A szabadon libegő mellei a pólója alatt örülten hintáznak. Kihasználják a szabadság ritka érzését.

A sperma a szűz vérrel keveredik. Ez az egyveleg mindenütt ott van. A trikója alatt, a bugyijában, a combján, a tenyerében. És a lány vállán rajta van még egy szétnyomott drosophila is. Nöstény.

A suhanc hamarosan visszaül a padra. Keresztbe rakja a lábait. Cigaretára gyújt. Ösztönös mozdulattal végigsimítja a kezét az orra alatt serkenő szőrökön. Mintha sűrűbb volna. Örül, hogy a kövér gimnazista lány olyan gyorsan elment. Miről is beszélgettek volna? Remélhetőleg holnap sem mutatkozik majd.

Nézi a járdán lévő széttaposott, poshadt kupacot. A lámpafénynél úgy látszik, mintha pár muslinca ülne ott. Szét kellene taposnia őket, de nincs kedve még megmozdulni sem.

Aztán a cipője orrán felfedezi a koldus vérért. Előrehajol, az orrát szinte a sportcipőjéhez érinti. Nem érez semmit. Különös, a vér nem büzlik neki. Nem is illatozik.

Hogyan alkalmaznánk a terhesség-megszakítás emberi etikáját a drosophilák életében? A mozgó lárva még mindig likvidálható, a mozdulatlan báb már nem? A Földközi-tenger partján él egy gyümölcslegyfajta, a ceratitis capitata (tehát ezúttal nem drosophila!), amelynek valami csodálatos dologra képes a lárvája: ugrál, még hozzá fél métert egy másodperc alatt, ami nem egész két kilométer egy óra alatt (ez nagyjából olyan sebességnek felel meg, amit a mankós ember képes megtenni). Elmondtuk, hogy a lárva óránként kétkilométeres sebességgel

képes mozogni, de ez természetesen nem azt jelenti, hogy folyamatosan képes lenne egy egész óráig ugrálni (ugyanúgy, ahogy a mankós ember sem képes órák hosszat járni megállás nélkül).

Hajnalodik. A pad üres. A távolban egy kisfiú felsír álmában. Talán valami rosszat álmodik. Valahol máshol egy alvó suhanc sóhajt fel. Csak nemrég aludt el. A nemrég bekövetkezett szexuális aktus ellenére éjszakai magömlése van. A rendőrségen a bőrfotelben éppen tízperces álmát alussza a fiatal rendőr. Félrebillen a feje, és a kitért szájából nemcsak a kávé és a cigaretta büze tör elő, hanem a hangos horkantás is. Más hang árad az aluljáró kartondobozából. Az öreg ijedt hörögése az, aki pár pillanattal ezelőtt éles gyomorfájdalomra ébredt, és most a szája megtelik vérrrel.

Vagyis hát a pad nem üres teljesen. Ül, jobban mondva áll rajta pár legyecke. *A megfigyelő észreveheti, hogy a drosophilák pontosan egy félkörben állnak. A félkör közepén egy hím áll, valószínűleg a legidősebb a rajban. Akár Borisznak is hívhatják. Felemeli az elülső lábcskáját, és a fejét törölgeti. Úgy látszik, a szemét tisztítja. Ám ha a megfigyelő szabadabban magyarázná a mozdulatait, megállapíthatná, hogy akár abba az irányba is*

mutathat, amerre az az ember ment el, aki pár órával ezelőtt itt ült a padon. A félkörben álló drosophilák, köztük van Vilmos, Lujza és Tádé is, talán azt nézik, amit a rangidős hím jelez nekik. Meglehet, fontos dolgot közöl velük, amelyet majd ők továbbadnak a sarjaiknak. Borisz, az öreg hím ismételten hozzádörzsöli a lábacskaát a pad lecéhez, mintha azt számolgatná, hány muslincageneráció szívta magába azokat az ismereteket, amelyeket éppen előad. Beszámolhatna például az összegyűlt muslincáknak azokról a megfigyeléseiről, amelyeket régebben tett. Az volt a konkrét céljuk, hogy egy emberi lényt figyeljenek. Borisz lehajtja a fejét a padhoz, mintha azt mutatná, milyen kicsi volt régen az a fiúcska, aki ebben a parkban játszott az anyukájával. Most a hím felrepül, mintha ezzel akarná szemléltetni a muslincatársainak, milyen gyorsan felnőtt a fiú, és hogyan lett belőle suhanc. Borisz most körülnéz, mintha a hallgatóságának azt magyarázná, hogy úgy, ahogyan most ők itt találkoztak, régebben az a felnövekvő ember is ennél a padnál találkozgatott a kortársaival. Aztán felnőtt, munkahelyet talált magának. Az öreg Borisz most tesz pár lépést, mintha azt mutatná a közönségének, hogy a fiatal férfi

rendőr lett, és errefelé járórözött. Aztán Borisz elkezd csóválni a fejét, megfordul, mintha valami drámai eseményt mutatna be. A rendőr talán bünt követett el, és börtönbe került. Borisz valóban mozdulatlanul áll, mintha azt mutatná, milyen lassan telt az idő a rács mögött. Aztán megmozdul. Lassan emeli az egyik lábát, majd a másikat. Az az ember, aki-ről Borisz beszél, öregemberként jön ki a börtönből, és nehéz léptekkel jön ide a padhoz. Ebben a pillanatban a hím drosophila megszakítja az előadását. Úgy tűnik, a hallgatóságát nézi, mintha hatni akarna rájuk, hogy továbbra is figyeljék az adott emberi egyedeket, valamint az emberiséget általában, hogy a gyümölcslegyek végre megértsék, merre tart az emberi fejlődés.

– Fejlődés? – kérdi meglepetten a fiatalka Lujza.

Tartalom

Kutyák	5
Mit álmodhatna doktor Thompson?	47
A 345/XXIV-n jelentés	57
Látogatóban a lánynál	65
Látogatóban anyánál	72
Light my fire	80
A párbeszéd egyik fele	104
Az új emberiség	114
Black & White	129
A szomszédasszony	144
Meztelen nő megy át a téren...	156
Drosophila populi	175

A Kenguru Zsebkönyvek sorozat kötetei:

2003

1. Július Balco: Végállomás

2004

2. Bárczi Zsófia: A keselyű hava

3. M. Csepécz Szilvia: Egyszerű viselet

4. Szűcs Enikő: Nem mondja ki a nevét

5. Monoszló Dezső: A szerelem öt évszaka

6. Juhász Miklós: Sereg

2005

7. Jana Juráňová: A vén kandúr szenvedelmei

8. Rudolf Sloboda: Színésznők

9. Pavol Rankov: Testközelben

Pavol Rankov
Testközelenben
első kiadás

Kiadta az AB-ART Könyvkiadó, Pozsony
Fordította: Horváth Erika
A borító Szász István művének felhasználásával készült
Felelős kiadó: Balázs F. Attila
Felelős szerkesztő: Harasztli Mária
Nyomta: AZ Print Kft., Érsekújvár
Felelős vezető: Berta András

Pavol Rankov
V tesnej blízkości
prvé vydanie

Vydalo Vydavateľstvo AB-ART, Bratislava
Preklad: Erika Horváthová
Na obálke dielo I. Szásza
Zodpovedný vydavateľ: F. A. Balázs
Zodpovedná redaktorka: Mgr. Mária Harasztliová
Tlač: AZ Print s. r. o., Nové Zámky
Zodpovedný vedúci: Ondrej Berta

S finančným príspevkom Ministerstva kultúry SR

ISBN 80-8087-007-1